

۱۶۰۴۵
کال نر جمیع کار
پاکستانی شوی
کتاب

MKhalidtakal

کتب ایڈٹریشن
Ketabton.com

تورہ ادراپوہنہ

لہ عاطفی / احساسات و ناواری کتبی اخیرتی
تحسیکونہ خنگہ و بیزرو

ماہکل پیس
محمد نبی ستوری

دنورو بېكلىو کتابونو لپاره زما
واتساف نمبر ته مسج وکړي

+93777111038

M Khalid Takal

هغه کتابونه چې مخکې

مو PDF کړي دی

1: ایکیگای 10: داروپا عروج

2: هغه راهب چې خپل...

3: دعراقي سپی خاطري

4: له ناکامی یې زده کړه

5: دمطالعې اغېز

6: کرکت دفکر لوبه

7: یتیمه ناول

8: دصوفی ندي

9: یو خو لپې فکرونه

نوره اروابوهنه

به اغلب گمان مور او تاسی نول تر دبره دي ته لبواله بیوو، چې
پوه شو لوی جاپران، قاتلان، غله، ظالمان، مجرمان یا به توله
کې په غیر اخلاقې، تورو او ککړو کړنو د اخته کسان کوم، چې
په وړه او لویه کجه په یادو کړو لاس پوزي کوي، خنګه
انسانان دي؟ ولې داسي کوي؟ لامل یې خه دي؟ مور خنګه له
یادو کسانو خنګه خان وزغورو؟ دا او دي ته ورته یونستي تر
دبره په اروابوهنه پوری اړه لږي او د اروابوهنه په علم کې هم
د کلينيکي، تولنيزې، سیاسي او جسابي اروابوهنه چوکات کې
را نفستي. خو پوه خبره، چې نن سا خورا دبره مشهوره او عامه
شوي هغه نوره اروابوهنه ده، دا اروابوهنه د اروابوهنه هغې
برخې ته اشاره کوي، کومه چې د انسان منفي، ويخارونکي او
کله نا کله شومې چاري شاري. په دې برخې یا خانګه کې د
خانګه تیاوو، لبواله تیاوو او کړنو ارزونه او شنډه شاملېږي، چې په
توله کې نورو وګړو ته دوګه، زیان او شخصي موختو ته رسیدل
پکې موخته وي. کېداي شي تاسی د دغه کتاب په لوستوله
ګټو اصطلاحانو سره مسخ شئ، د بلګسي په دوبل:

منیپولیشن (لاسوونه)، دوکه، غبن، چل، خانخانی، نارسېزم، مکیاولیزم او سادېزم. دا موارد ټول د توري اروآپوهنې ادبیات دی، چې په ټوله کې به یې کتاب کې ولولئ خکه، چې مفصل بحثونه پري شوي.

د اروآپوهنې دا خانګه یانې توره اروآپوهنې د هغو وګرو اروایي حالتونه څېړي، چې د نورو د کنټرول، په نورو د واک، ظلم او نورو ته د زیان رسولو ذهنی لبواالیا لري او په دې برخه کې یې بیلابیل چلونه زده او د خپلو موخو لپاره یې وخت ناوخت کاروی. توره اروآپوهنې مورته دا را زده کوي، چې ځینې خلک کولای شي، چې په ډېر شعوري ډول له ځینو اروایي کړنلارو خخه کار واخلي او له مور خخه ډول ډول ناسمې گتې پورته کړي په خوا کې توره اروآپوهنې دا هم څېړي، چې دا چاري او تګلاري، چې ځینې چالاکه خلک یې کاروی په خلکو، اړیکو او ټوله کې ټولنه خه بدې اغېزې شيندي.

دا چې د توري اروآپوهنې محاوره یې اصطلاح خه ډول دود شوه خاص او خرګند علمي خه نشه؛ خوله تاریخي اړخه یې له ځینو پېښو سره نېسلو لاوی شو. د بېلګې په ډول: په تاریخ کې وخت ناوخت د خلکو له احساساتو ناوره گتنه، د اروایي ګډو دیو

پېژندنه لکه سایکوپد، خان خوبسي او د تولني ضد شخصيتونه، د ميکياوليزم مكتب رامنځ ته کېدل، د اروايي گدوډيو په اړوند په نړۍ کې خوري څېښې او داسي نوري پېښې توري اروآپوهنه ته د مخينې په توګه کارولائي شو.

که څه هم داسي فکر کېږي، چې توره اروآپوهنه کې شته محتوا به د عامې اروآپوهنه موضوع وي؛ خو توره اروآپوهنه هم سم لکه د زېړې اروآپوهنه په څېر له معتبره علمي سرچینو څخه نه ده راوتلي او نشو کولاي، چې د يادي اروآپوهنه په اړوند داسي علمي مقالې او څېښې پیدا کړو چې ياده اروآپوهنه تايد کړي. که یې په ليکوالانو پسې هم چچ او غلبېل راواخلو نو ژر به په دې پوه شو، چې ياد کسان څانګري علمي او معتبرې څېږي او ريزومې نه لري. یا په بله مانا ياده اصطلاح په اروآپوهنه کې کومه خاصه او رسمي، څانګه او برخه نه ده پېژندل شوي او په محاوره یې شکل د اروآپوهنه له زاويې نه د وګرو غیر اخلاقې، لوبوونکې او ناسمې کړنې بيانوي.

يو مورد، چې باید احتیاط ورسره وکړو هغه دا ده، چې په توره اروآپوهنه کې داسي یو ذهنیت په نامستقيم دول القا کېږي، چې نفود، کنترول، دوکې، لوکې او ناوره استفاده د اروآپوهنه

یوه چاره ده حال دا چې په علمي، پنسټيزيو او رېپستيتو بحثونو او اروابوهنه کې دا قضاوت پوره ناسېم دي. اروابوهنه تسل عمر هڅه کړي، چې په خپله توله اخلاقې او تاریخي ژمنتهدا مسایل دودنه کړي، تل یې د ډېښتو او روغون جوړجاريو په علمي څېړنه کې څېړي او همدا یې اصلی دنده جوړېږي. خودا هر څه، داما هم نه ورکوي، چې په دې اړوند دې کتابونه نه لیکل کېږي او ژیاري دې نه کېږي، صور په دې اړوند په پښتو ژبه خورا کارتہ اړتیا لرو. زه او د کتاب ژیارن په یاد کتاب کې په ګنو موادرد او اسطلاحاتو کې له ګنو ستونزو سره مخ وو او دا پېختي ثابته ده. چې پښتو په یاد د ګر کې دېرو داسي اثارو ته اړتیا لري، چې زه همدلته غواړم له ژیارن نه یوه خانګړي منه وکړم، چې د ده ژیاډ د دې لامل شو، چې صور دوصره خبرې سره شريکې، پیدا کړو او ستاسو حفصور ته یې وراندي کړو علمي تاریخ له دېرو داسي نکونو دک دی.

په توره اروابوهنه کې ګني ليکنې او کتابونه لیکل شوي، چې مطرح او مشهور هغه یې د ویليم کوبېر د توري اروابوهنه رازونه کتاب، د راک آدامز د توري اروابوهنه کتاب، د دنیل جیمز د توري اروابوهنه کتاب او همدا د ماېکل پیس توره اروابوهنه کتاب چې تاسو یې لولن دي. که خه هم د خواک ۴۸ فانونه، د

بریا لپاره ۴۴ چتل چلونه هم د توري اروآپوهنه اړوند کتابونه دی او د توري اروآپوهنه محتوا وړاندی کوي؛ خو بیا یې هم نومونه توره اروآپوهنه نه دي.

توري اروآپوهنه دېره په تولنیزو او مینه ناكو اړیکو، سوداګری، مارکیټینګ، سیاست او جنګ کې کارول کېږي. زه فکر کوم، چې د یادو تولو دي ته ورته لیکنو ژبارلو ته دېره اړتیا ده او بايد دا هڅه ستوري صاحب او نور پښتانه ژبارونکي په راتلونکې کې په پام کې ونيسي.. دلیل یې دا دي، چې زمور په تولنې کې تر بلې هري تولنې دېړي داسې ظلامانه هڅې شوې او زمور له معصومو او بېوزلو ولسونو یې په بیا بیا خلي قربانی اخیستې او لا یې اخلي.

دا وو د توري اروآپوهنه په اړوند عمومي بحث، چې ما فکر کاوه اړین دي. اوس به راشو هفې توري اروآپوهنه ته چې ستاسو په لاس کې ده او تاسې یې د لوستلو پېړکړه کړي. دا کتاب د امریکایي لیکوال Michael Pace اثر دی، د مایکل پیس د توري اروآپوهنه کتاب، د توري اروآپوهنه پر پېچلې نړۍ یوه ژوره هڅه ده. په دې کتاب کې، مایکل پیس د توري اروآپوهنه بېلاړل اړخونه بیانوی. هر خپرکۍ د توري اروآپوهنه

یو اړخ بیانوی او په داسې یوه تګلاره یې بیانوی، چې د عامو خلکو لپاره د پوهېدو وړ شي. پیس خپل اندونه د روښانه او ژوندیو مثالونو او مطالعو په کارولو سره وړاندې کوي، تر خود توري اروآپوهنه محتوا د عامو وګړو د پوهېدو لپاره آسانه کړي.

په کتاب کې د توري اروآپوهنه چاري او کارونکې رامخته کوي او هفو اصولو، تګلارو، مکرونو، تګیو او دوکو خخه پرده پورته کوي چې یاد وګړي یې کاروی، تر خو موږ ترې خبر کړي او د یادو تورو خلکو له تورو کارونو نه په امن شو. دا خرگنده ده، چې موخه یې د وګړو ژغورل دي.

مایکل پیس په کتاب کې په تولو هفه تخنیکونو خبرې کوي، گوم چې دی یې ادعا کوي، چې توره اروآپوهنه ده، پیس کتاب په یوه ډېره جذابه سریزه پیلوی او بیا پونسته کوي، چې یو فوق العاده خواک شته بیا وايی پوهېږي هفه خواک چېرته دی؟ بیا وايی دا خواک هفو کسانو سره دی، چې په اروآپوهنه پوهېږي او د خلکو زړونو ته د لارې چل یې زده دی او دا خبره د اصلی اروآپوهنه ماهیت تحریفوي، خکه د اروآپوهنه اصلی موخه او مقصد د کړنو خېړل، مرسته، درمنه، اعتماد، وده، مثبت بدلون چې هفه هم له تولو اخلاقې اصولو او مسلکې معیارونو سره په تعامل کې ترسره کوي. پیس د یاد کتاب په اتم خپرکې کې یوه

مههم علمي مبحث ته، چې هماماغه درې ارخيز مثلث دی اشاره کوي، چې کاملا علمي او اکاديميك بحث دی دا درې گونى مثلث د درېيو شخصيتو کړنو ته اشاره ده چې لومړي نارسيست، دویم ميکياويسټ او درېيم د تولني ضد شخصيتو نو دي، چې پيس په توله ايمانداري را اخيسټي او مفصل يې خېړلي. په كتاب کې د خينو اشخاصو رينستينې بېلګې هم وړاندې کوي. كتاب به یو خه ستاسو قضاوت ته هم پېږدو او هيله کوم، چې مکمل يې ولولۍ او په ورځني ژوند کې مرسته درسره وکړي.

يوه خبره، چې په سر کې مو بايد سپينه کړي واي؛ خو اوس يې يادونه غواړم هغه د توري اروآپوهنې د عنوان ژباړه ده، كتاب په انګلیسي- ژبه په ډرك یا تياره نوم یادېږي، په درې هم تاريک، په عربي هم الظلامي او په اردو هم ورته خه ژبارل شوی؛ خو هغه خه، چې زموږ په تولنه کې يې موږ پېژنو د تور، تورن، تورمخ، تورمخي، تور کارونه، توره ورڅ، توره تياره مفهومونه دي، چې موږ ډېر ورسره بلد او اشنا یوو، تر ډېره د توري اروآپوهنې پورتنې محتوا هم لېږدوي؛ نوله ژبارونکي سره په خوبنې مو دا تياره اروآپوهنې نه توره اروآپوهنې ورته غوره وباله او که تياره اروآپوهنې يې هم وبلو کومه ستونزه نه لري، هر خوک کولای شي شخصي- مفهوم تري واخلي او خاصه ستونزه هم نه

لري. اروایوهنه همدا وایسي، چې یو نوم او معنا باید د تولني
کلتور ته په کتو وتاکل شي نو صور همدا مناسبه وبلله، چې توره
اروایوهنه توره اروایوهنه کړو.

وروستي خبره، چې غواړم وي کرم هغه دا ده، چې د دې کتاب
لوستل تولو هفو کسانو ته وړاندېزوم، چې د اروایوهنه له علم
سره لبواالتيسا لري او غواړي د انساني اړیکو سمه لاري زده
کړي.

درنښت

پوهنځل شرف الدین عظيمي

د بسوونې او روزنې پوهنټون د اروایوهنه ځانګې استاد

په توري اروآپوهنه خو خبرې

توري اروآپوهنه د اروآپوهنه هغه ارخ دی چې د انسان پر ذهن، چلندا او کرنو منفي اغېز غورخولای شي، داسي چې کولاي شي انسانان د يوبل لة عاطفي، ميني او محبت خخه ناسمه گتنه پورته کړي او همدا احساسات په پته د هغوي پر ضد وکاروي.

توري اروآپوهنه ډېرڅله په لاشعوري توګه د خلکو لة لوري کارول کېږي او دا چې نجوني او بسخې عاطفي انسانان دي نود توري اروآپوهنه تر ټولو لوی قربانيان همدوی دي. په دې اړه به د یوه مراجع کيسه درته بیان کړم، شاوخوا ۱۸ کلنہ انجلی د همداسي یوې کيسې قرباني شوې وه هغې باندې یو هلك میین و؛ نو هر وخت به یې بېلاښلي عاطفي کليمې ورته کارولي ویل به یې پرته لة تانه زه هېڅوک نلرم، ته مې یوازینې هيله یې، ته مې هر خه یې، انجلی به چې دا خبرې واورېدي احساساتي به شوه او نور به یې خپل هر خه د هغه په واک کې ورکړل خود هلك دا خبرې تر جنسي- غريزي پوري محدودې وي کله چې یې خواهش پوره شو بيانه هغه مينه وه او نه هغه شور. بس انجلی یې په ډول ډول منفي فکرونو اخته کړه او آن چې دا فکرونې پر شديد ژورڅيگان واښتل او تر ما یې راوسوله؛ نو عموماً توري اروآپوهنه همداسي عمل کوي چې د

خلكوله عاطفي نه په ناسمي گتفسي سره هم د هفوي غزت
اخي او هم يسي په اروايسي گدوديو اخته کوي. سوره اروابوهنه بل
دول هم کارول کېري جي یو خوک په عاطفه او مينه روودي
کېري او بیا يسي په یو خل پرېردي وروسته کس حتنه په اروايسي
گدوديو اخته گدائی شي.

سوره اروابوهنه نه یوازي دي برخه بلکي په اقتصاد تجارت
سياست او مذهب کې په پراخه توګه کارول کېري. زموږ هبوا
کې مذهبی او سياسي رهبران خپل لارويان په بيلابلو
ناريستيکو خانګړنو او خبرو سره غولسوی او جل ورسه کوي،
ظاهرو او جنگ ته یې ارباسي او ناورین بري رامخته کوي.

فرويد چې کله یوه شو جي د ده په لاس ليکل شوي د
هېښوتېزم کتاب په سوره اروابوهنه اوږي: نو کتاب ته يسي اور
واجاوه هفه وېریده چې گويا د ده کتاب به خلکو ته د گتمي بر
خای تاوان ورسوی او د انسان په لاس به انسان دنه لبوني
کوي او بیا به خپل موخو ته بري رسېږي.

د توري اروابوهني په نوم د نېړۍ په کجه کومه خانګړي علمي
خانګه نشه خکه نشه چې اروابوهنه تل مشيت مسايل خبرې او
سوره اروابوهنه بر منفي مسايلو راخري اگر چې د مايکل ہيس

توروه اروآپوهنه به د خلکو د ژغورلو لپاره ليکل شوي وي؛ خود دي اروآپوهني له تورو تگلارو خخه ناسمه گته هم اخيستل کيداي شي چي هيله ده لوستونكي يې يوازي د خان خبروني او ژغورني په پارولولي او تگلاري يې د عاطفي امنيت لپاره وکاروي.

د توري اروآپوهني په نوم کتاب چي د بساغلي نبي ستوري له لوري پښتو ته ژبارل شوي د پښتو اروآپوهني په تاريخ کي يو شهکار دی په دې سره به پښتنه انسانان د توري اروآپوهني له ناوهه اغبزو خخه خبر شي او وبه کولای شي چي په شعوري او لاشعوري توګه په توروه اروآپوهنه کې کارېدونکو تگلارو مخنيوي وکړي او اغبزې يې له منځه يوسي.

درنښت

عبدالجليل امرخبل

ارواپوه

خینې خبرې

له بساغلي استاد شرف الدین عظيمي سره مې د دغه کتاب په اړه خبرې کولي ورته ومي ويل استاد محترم کله چې ما دا کتاب ولوست داسي انګېرم چې زموږ د اوسمى تولني نوي سلنې خلک له دغو مسايلو سره مخ دي. استاد راغبرگه کړه، نوي سلنې نه، بلکي ۹۵ سلنې خلک په ورځني ژوند کې له دغو مسايلو سره لاس و ګربوان او کړېږي.

په پښتو کې د نورو په تول تللو خبرو ترڅنګ يوه دا ده چې «مه دومره خورېږه، چې څوک دي بسوی تېر کړي او مه دومره تريڅېږه، چې څوک نفترت درنه وکړي يا دي لري وغورخوي».

پورتنۍ خبرې بې څه نه دي دا تول د پښتني تولني د ژوند تجربې او واقعيتونه دي، چې خلک په ورځني ژوند کې ورسه مخ شوي. خواره خلک د نورو د مفرضو احساساتو په ليدو خنګه خپل کنټرول له لاسه ورکوي؟ ايا په هر چا خوش باوري پکار ده؟ هر انسان نېک کېدای شي؟

په سوره اروآپوهنه کي تر ډېره هغه خلک ژر تارگيټپوري، چې خواړه وي، په هر چا ژر باور کوي، هر چاته د بنه او خواخوږي انسان په سترګه گوري. اړينه نه ده، چې دومره دي خواړه یا ترڅه شو، چې تعدل له منځه لار شي، کله چې په هر څه کي تعدل له منځه لار شي؛ نو هغه د بې نظمي او خرابي خواته روأن وي.

که په چا پوه شو، چې زموږ له بنه چلنډ، احساساتو، خواخوږي او همدردي ناسمه او ناوړه ګته اخلي؛ خونادیده یې نيسو او د مخنيوي لپاره یې څه نه کوو؛ نو په دي وخت کي زموږ سالموالي تر پونستني لاندې راخې، پخپل لاس عاطفه او احساسات د تباھي کندې ته تېل وهو او کنترول یې د بل چا په لاس کې ورکوو. یو مشهور دام چې ډېرى وخت قرباني پکې نښلي دا دي، چې د ناوړه ګته اخیستونکي په ظاهره احساساتو او چلنډ ژر باور کوي. فربې او د توري اروآپوهنه ورته تخنيکونه هغه قوي خواک دي، چې پر قرباني د اغږزي یا کنترول لپاره کارول کېږي.

په توره اروآپوهنه کې د هفو تخنيکونو په اړه خبرې شوي، چې ناوړه ګټه اخیستونکي ورنه د نورو د عواطفو او احساساتو د کتېرول لپاره ورنه کار اخلي. په توره اروآپوهنه کې په دغو تخنيکونو او مېټودونو ځکه بحثونه شوي، چې خلک ناوړه ګټه اخیستونکي او د هفوی شومې موخي وپېژني، خان تري خبر کړي، تر خود دغوناوړه خلکو په لومه کې ګېرنه شي او خان تري وزغوري. همدا راز په کتاب کې د هري موضوع د لابه پوهاوي په پار په هر اړوند څېرکي کې خينې تاريخي کيسې او بېلګې هم وړاندي شوي. په وروستي څېرکي کې په جلا دول د هري موضوع لپاره بیا خینې تکراری بېلګې وړاندي شوي وي، چې دنه تکرار په پار اړتیانه وه، چې بیا خلی راولې شي. د کتاب د ارزښت او ڙبارې په برخه کې به دا ووايم، چې د نورو پرمختالو ڙبو په پرتله په پښتو کې په علمي او تخصصي- برخه کې ډېر کمى احساسېږي، حتی ما او استاد عظيمې صاحب په دې ډېري خبرې وکړي، چې دغه کتاب ته به کوم نوم وتابکو، توره اروآپوهنه ورته ووايو؟ تياره اروآپوهنه؟ د اروآپوهني تور اړخ؟ د اروآپوهني منحرف اړخ او...؟ ځکه دا کتاب اصلا (دارک سایکالوژي) ده. وروسته دې پايلې ته ورسېدلو چې د دې کتاب لپاره د توري اروآپوهني نوم مناسب دی.

له دې معلومېږي، چې مورد نويو نومونو او علمي اصطلاحاتو
له تشي سره خومره منځ يوو.

د ژې د بدايني يو غوره لاره له نورو ژبو د گټورو مطالبو او
معلوماتو ژباره ده. زما په اند غوره به دا وي، چې ژباره، تحقیق
او یا په هره علمي برخه کې کار کوو شعوري، اغېنځاک،
باکیفیته او گټور کار وکړو، نه داسې چې په راتلونکی کې په
دېر برخه کې شوي کارته مورد او راتلونکی نسل یوازې د وخت
د ضایع په ستړګه ورته وګوري.

د یادونې ده، چې محترم استاد عظیمي زما په دغه ژباره
مفصلې او غوره معلوماتي خبرې کړي، چې تاسو ته به د توري
ارواپوهني له اصلې خبرې سره اشنا کړي همدا راز له بساغلي
استاد عظیمي خانګړي منته کوم، چې تل یې زمور پونستو ته په
سره سینه حواب ویلى او زغملي یې يوو.

بلخواله اروآپوه عبدالجليل امرخېل صاحب خخه منته، چې د
كتاب د موضوع په اړه یې گټوري خبرې او سريزه ليکلې. د
دي ترڅنګ له نظرې خپرندويې منته، چې د داسې گټورو
كتابونو چاپ ته اوږه ورکوي او په علمي برخه کې د تولني د
اذهانو بیداري ته کار کوي؛ نور دا تاسو او دا کتاب.

درنیست

محمدنبی ستوری

M Khalid Takal

ليکلې

24.....	سرېزه
24.....	توره اروابوهنه خه ده؟
27.....	ولي باید په توره اروابوهنه پوه شو؟
28.....	د هر خواک، د هر مسؤوليت
29	لومړۍ خپرکي
29	په پنځه توګه له عاطفي ناواره گټه
35.....	له عاطفي د ناواره گټې اخیستني تخنیکونه
35.....	عاطفي بهم اوونه/ بمباري
38.....	د پیاوړي کولو/ پیاوړتیا تخنیک
41.....	له واقعیته انکار
43.....	دویم خپرکي
43.....	د هڅونې تور اړخ
44.....	منفي هڅونه
45.....	د منفي هڅونکو اصلې انګړه خه ده؟
47.....	څوک د منفي هڅونې له تخنیکونو کار اخلي؟
48.....	د منفي هڅونې تخنیکونه
49.....	د دام غورولو چل (اوړد مهاله دوکه بازي)
51.....	تدریجی پنه

د واقعي موخوبهول	53.....
سختي پونېښتني	54.....
د روانې حالاتو د لېږد قانون	55.....
درېږم خپرکۍ	58.....
نامحسوسه ذهنې کنټرول	58.....
په نامحسوسه دول د ذهن کنټرولولو تخنیکونه	61.....
متزلزل کسان په دام کې ګيرول	61.....
د انتخابونو محدودول	63.....
رسني او د ذهن د کنټرول برخه کې اورېدل	66.....
څلورم خپرکۍ	70.....
روانې لوړۍ یا چلونه	70.....
په روانې لوړو کې پتهه هڅونه	72.....
د روانې لوړو ليست	75.....
د ګواښ لوړه	75.....
ناوره ګته اخیستونکي خه دول ګواښونه کوي؟	79.....
د پېلوالي ګواښ	80.....
نه ګټونکې لوړه	84.....
پنځم خپرکۍ	87.....
فرېبې / چل	87.....

89.....	د فریب مختلف اړخونه غولوونکي مباحث
91.....	غولوونکي تخنیکونه
96.....	شېړم خپرکي
102.....	هیپنوتیزم
102.....	د هیپنوتیزم تخنیکونه
103.....	غیرکلامي وړاندیز
104.....	څل شوي قربانیان
109.....	د عصبی ژبوبهني پروګرامونه (NLP)
112.....	بیا پروګرام جوړونه (Reframing)
113.....	راتلونکي سفر
114.....	اووم خپرکي
116.....	هغزهینځنه
116.....	د هغز مینځلو ساحي
118.....	د هغز مینځلو بهير/پروسه
122.....	د هغز مینځني اغږي
129.....	اتم خپرکي
132.....	درې گونې تیاري / مثلث
133.....	ماکیاولیزم

135.	د تولني خند شخوص / جامعه ستيز
136.	نرگسيت / پرخان مييندل
137.	دوي گونې تيارې چېروته رامنځته کېږي؟
138.	ماکياولي کېونې
141.	د تولني خند شخوص / جامعه ستيز اقدامات او کېونې
145.	د نرگسيت / پرخان ميينتيا پر بنست کېونې
147.	مردم ازاري / ساديزم
148.	نهام خبرکى
148.	په توره اروابوهنه کې لالج
151.	په توره اروابوهنه کې د لالج کارول
153.	د لالج تخنيک کارول ناوره کاردي؟
156.	د لالج د بېل تکى
157.	د لالج تخنيکونه

توره اروابوهنه

۲۲

سويزه

توره اروابوهنه خه ۵۵

دبر خله مو اوريدلي، چې دانابي توانابي ده؛ نو که یوهه وړتیا
او توان وي له اروابوهنه خخه یوهه اوږدي یو زيردست او قسوی

توان او خواک دی. اروآپوهنه چې د انسان ذهنی جوړښت او رفتار تر مطالعې لاندې نیسي۔ د انسانانو د پېژندلو لپاره یوه مهمه موضوع ده.

اروآپوهنه د هر څه زېربنا او بنست دی، له تبلیغاتي مسایلو نیولې تر مالي، له جرم و جنایت نیولې تر مذهب، له مینې تر نفرته او.... .

څوک چې د اروآپوهني په علم پوه شي هغه پر نورو د نفوذ او اغېز اصلې کيلې او لاره پیدا کړه، دasicې کيلې او لاره چې هر څوک ورته لاسرسى نه لري.

د اروآپوهني علم زده کول؛ د بشريت د پېچلو اسرارو او رازونو ته لاسرسى پیدا کول اسانه کارنه دی، د اروآپوهني علم او پوهه په زړگونه کتابونو او مجلو کې نغایل شوي مسایل دي. د دې ترڅنګ بله مهمه خبره دا ده، چې خینې يې ګټور او غیر ګټور دي چې د دې بېلول هم مهم کار دي.

خوستاسو لپاره زېږي دا دی، چې هغه مهم تکي او اصول چې د اروآپوهني په برخه کې ضرور دي او س به يې تاسو په دغه کتاب کې ولولئ. دا ارزښتمن مسایل که په ژوند کې پلي کړئ دېره ګټه به درته وکړي.

دغه کتاب چې اوس ستاسو په لاس کې دی د پتې نړۍ په اړه
به ډېر خه درته خرګند کړي. چې په دغه تراو ډېر کم خلک
پوهېږي.

په دغه کتاب کې چې کومې لارې چاري، تخنیکونه او مسایل
په گوته شوي په تاریخ کې د اغېزناکو خلکو دي.

تاسو اوس د انسانانو او د دوى سپړونکو په تاریخ کې د خورا
ېیچلي ذهنونو نړۍ ته د نوتلو تکټ لري؛ هغه خلک چې په
څلوا فکري نوبستونو سره لوی بدلونونه راوړي

دا کتاب یوازي تاسو ته د اروآپوهنې پېت او اسراري پوهنه
درکوي، بلکې د هفوی د تشخيص، پېژندني او تېبنتې لپاره
تخنیکونه درښې.

په دغه کتاب کې د موضوعاتو په تراو مثالونه هم وړاندې
شوي، تر خو تاسو په اسانی سره پړې پوه شئ.

ولې باید په توره اروآپوهنه پوه شو؟
 د توري اروآپوهني تخنيکونه اوسمهال په توله نړۍ کې استفاده
 کېږي، بسايې دا واقعيت تاسو ته د منلو نه وي، خونه شو کولي
 چې دغه واقعيت ته تغير ورکړو.

نو په همدي اساس یو انتخاب لري؛ یا د توري اروآپوهني زده
 کړه نادیده ونیسی او پرخان خطرو منی، تر خو عاطفي قرباني
 شنې یا د وضعیت یا شرایطو کنترول په لاس کې واخلنې تر خو
 ستاسو او له خپلوانو مو د احساساتو په برخه کې سوءاستفاده
 ونه شي.

د توري اروآپوهني زده کړه یوازي دفاعي اقدام نه دی، بلکې
 داسي څه پکې شته، چې تاسو کولي شنې د هفو په مرسته د
 استفاده کوونکو په دام کې ونه نېسلې او په شخصي-ژوند او
 بوختيا کې زبردست پرمختګونه درېه برخه کړي. هيله ده چې
 زموږ هدف مو اخيستي وي. ارينه نه ده چې موردي د دغه
 تخنيکونو په زده کولو سره دي په تولې ضد شخص بدل شو،
 خود دي په مرسته کولي شو چې هيلو او اهدافو ته د رسبدو په
 برخه کې خندونه او ستونزې له منځه یوسو.

دېر خواک، دېر مسؤولیت

ددغه کتاب استفاده کول ستاسو پوري اړه لري. د دغو تخنیکونو او هنرونو په واسطه کولي شئ، چې خه دول له ستونزو سره مبارزه وکړئ او له بلې خوا هغه مثالونه او نظریې چې موږ راپړي مرسته درسره کوي تر خود څان ساتني لپاره ورنه بشه او په اسانۍ ګته واخلى.

ددغه مسایل ستاسو د روح او روان د کمزوري کولو په پارنه دي ليکل شوي کله چې له د دغه علمه برخمن شئ هېڅکله به بیا تېر ته ونه گرځئ، زه بیا هم يادونه کوم، چې خومره چې ستاسو د فهم او پوهې کچه په دې برخه کې لوره شي همدومره مو مسؤولیت هم لوړېږي.

لومړی خپرکی

په پته توګه له عاطفي ناوړه گته

ناوړه پته عاطفي گته اخیستل څه دي؟

دا چې د دې کتاب لومړی فصل د «ناوړه پته عاطفي گته اخیستل» یا CEM باندي پیل شوي دی، تصادفي خبره نه ده.

د توري اروآپوهنی په زياترو تخنيکونو کې له دې چلونو څخه بیلاپلې گتمې اخیستل کېږي. د توري اروآپوهنی نړۍ د بیلاپلې شکلونو په اړه خبرتیا به تاسو ته ډېر ژر دا وړتیا درکړي

چې د (covert emotional manipulation) CEM یا پته احساساتي لاسوهنې، له نښو سره له مخامنځ کېدو سمدلاسه هغه تشخيص کړئ.

په حقیقت کې، د توري اروآپوهنې پیچلې نړۍ ته د ننوتو لومړنی اساسی ګام د CEM نښو باندي بشپړ تسلط ګنل کېږي.

ناوړه پته گته اخیستل، د نورو پر افکارو او نظریاتو باندي د بشپړ تسلط ہڅه ده. دا چاره په داسي ډرافت او باريک بینی

سره ترسره کېږي چې د نظرور کس لپاره اصلأدا شک او گمان نه بیدا کېږي چې له د خخه ناوړه ګته اخيستل کېږي .

د دغه تخنيکونو د جورونګیو درېبسو کلیمو برخه برخه څېړل او ارزول، د دغه چلونو د جورښت د لوړمنی مرحلې په وړاندې د مقابلي بنستیز اقدام دي.

پنهان کاري یا د یو څه پټمول هفه مېتود دي، چې سوء استفاده ګونکۍ پکې خپل اهداف او د واقعي اقداماتو یا ګارونو ماہیت پټوي .

خو تولي عاطفي تهرايستي او د هفوی منفي تاثيرات نه شي کولی چې د دغه مېتود تر عنوان لاندي راشي، مګر بیا هم باید پنهان کاري یا پټوکړنو ته په کمه ونه ګورو، خکه هفه کسان چې د دوی له عاطفي او احساساتو خخه ناوړه ګته اخيستل کېږي یا شوي، دوی په دي موضوع تر دېړه پوهنه دی حتی نه شي کولی چې د اصلې کس د انګيزې په اړه تصور وکړي .

به همدي اساس په پټه توګه له عاطفي ناوړه ګته اخيسته (CEM) په توره اروابوهنه کې د مخفې بسم په معنا ده، چې تر پېښې مخکې یې پېژندنه او خنثی کول اسانه کار نه دی .

په مختلفو حالاتو کې د خلکو چلنداو د هر وگري باور او د ارادې قدرت خينې داسي تکي دي چې د احساساتي غولوونکو له تېزبینو سترگو خخه پت نه پاتې کېږي.

په اخر کې د معما وروستي خبرني ته خو، يعني د ناوره ګټې اخيستني مسلې ته.

اغږزمتیا او ناوره ګټه اخيستل دا دواړه جلا مسلې دي؛ خو دېر کم کسان بې په باريکي پوهېږي.

دا دواړه پخپل منځ کې هېڅ ورته والى نه لري، ناوره ګټه اخيستل پت چل ول لري، چې په هغه کې مقابل لوري پر خان هېڅ خبر نه وي.

هغه کس چې د ناوره ګټه اخيستني چاره ترسره کوي او هغه کس چې تاسو هخوي یا انګړه درکوي دا دوه جلا فكتورونه دي او په لویه کې ستر توپیر لري.

هغه کس چې تاسو ته د هخولو لپاره راغلى له خان سره وايسي «زه غواړم چې له تاسره مرسته وکرم، تر خو داسي تضمیمونه ونیسي، چې زبردستي پایلې ولري».

خوناوره گته اخیستونکی بیاله خان سره داسې وايی «زه غواړم چې په غیرمستقیم دول زما په لاس کې ولوږي، تر خوداسې کار وکړي چې زما په گته وي».

په همدي اساس په پته هڅونه یا انګلزه پوهېدل له تاسو سره مرسته کوي، چې ستاسو له عاطفي ناوره گته اخیستونکی او اغښناک کس وپېژنۍ.

اوسم په توله کې په پته له عاطفي د ناوره گته اخیستونکي تر څنګ پردي پوه شوئ، چې د اغښناکو او له عاطفي د ناوره گتې اخیستونکو ترمنځ توپیر څه دي او پردي به پوه شو چې له عاطفي د ناوره گتې اخیستونکي خانګرنې څه دي او په کومو خایونو کې انسانان دهه ورسره مخ کېږي.

له عواطفو ناوره گته اخیستل چېږي رامنځته کېږي او وده کوي؟

په توله کي له عاطفي دناوره گتي اخيستنې رامنخته کېدو سناريوگانې خلور دي. يا په بل عبارت په مسلکي، شخصي، عاطفي / احساساتي او کورني ژوند کي رامنخته کېږي.

په دي کي له احساساتو او عواطفو دناوره گته اخيسنلو سناريو دېره عامه او خطرناکه ده. د يادونې ده، چې د دغو سناريو ترڅنګ کېدائی شي نور ځایونه هم وي. خو که چېرته انسان په بنسټيز او عملی دول له دغو تخنیكونو او چلونو سره بلد شي بیا هر ځای کولی شي چې له دغه زيان ځان وساتي.

همدا راز په (CEM) کي داسي تخنیكونه او چلونه نور هم شته چې دېر گتیور دي. ځکه هر کس په خپله طریقه او لاره د نورو احساساتو کي د لاسوهني لپاره هغه طریقې کاروي.

دا چې تاسو وکولی شئ د CEM تیوري په حقيقي دول پوهه شئ او پخبل ژوند کي یې وپېړندي شئ؛ نو باید دغه مفهوم په سمه توګه درک او وپېړندي شئ.

مثلا په احساسی اړیکه کي؛ که په یوه کنترولونکي / څارونکي مېرمن خپل خاوند پوه شي، چې مېرمن یې په بسکاره دول هڅه کوي هغه کنترول کړي، په تدریجی دول خاوند د خپگان حالت ته خي او هڅه کوي چې له موجوده شرایطو راووخي. نو له

همدي کبله ډېري خارونکي مېرمنې هڅه کوي دغه چاره په
ډېره پته او مخفي توګه ترسه کړي. په همدي ډول خاوند چې
له خپلې مېرمنې سره عاطفي او احساسی اړیکه لري په ناخبری
د عاطفي ناوړه گتې اخيستونکي قرباني کېږي. دا مسله کولی
شي چې کنټرولونکي یا ناوړه گتې اخيستونکي پر دې قادر
کړي، چې د خپلې خبرې او واک چلولو لپاره پرته له دې وېري
چې د ژوند ملګري له لاسه ورکوي دوام ورکوي او دا چاره
پراخوي.

هغه خوک چې موږ یې ملګري يادوو بسايي څینې هدف ته د
رسېدو لپاره له همدغې لاري (CEM) تخنيک او چل کار
واخلي.

همدا شان له پته عاطفي د ناوړه گتې اخيستنې بل ځای کاري
او کورنې چاپېریال دی. کولی شي چې په دغو دوو څایونو کې
هم په شدید ډول له پته عاطفي ناوړه گتې اخيستنې رامنځته
شي.

له عاطفي د ناوره گته اخيستني تخنيكونه
 تاسو اوسم په دې په بنسټي ز دول پوه سواست، چې له عاطفي
 ناوره گته اخيستنه خه ده او په کومو ځایونو کې ورسه مخ
 کېږي. خو هغه تخنيكونه چې ناوره گته اخيستونکي يې کاروي
 تر خو تاسو کنټرول کړي غواړو تاسو ته يې واضح کړو.

له عاطفي د ناوره گته اخيستونکي اصلي هدف دا وي، چې
 دوي د پېژندنې وړ نه شي يعني خوک پري پوه نه شي چې دی
 ناوره گته اخيستونکي دی. اوسم راخو په همدي تخنيكونو
 تفصيلي خبرې کوو.

عاطفي به اورونه / بمباري
 عاطفي بمباري هغه تخنيک دی چې ناوره گته اخيستونکي له
 قرباني سره په لومړي څل تعامل بسodelو کې کاروي. دا قرباني
 ته دا احساس ورکوي، چې له ده سره شدیده خواخوري نسيي،
 دی فکر کوي چې که يې دزيان نيت درلودي او یا يې ناوره
 گته اخيستي نوبیا يې ولې په لومړيو کې دومره مثبت تعامل او
 خواخوري بسodelه؟ د دې پونستني خواب دېر ساده دی، هغه دا

چې د خپلو اهدافو لپاره يې د احساساتو او خواخوردي خرگندولو
اکت کړي.

د عاطفي بمباري تیوري داسي پرمخ ورله کېږي، چې ناوړه ګته
اخیستونکی د قرباني په وړاندې داسي احساسات خرگندوي
چې د هغه زړه يې ومني، بالاخره قرباني د ناوړه ګته
اخیستونکي په وړاندې عاطفي کېږي، هر څه ته يې د باور او
سم کار په سترګه ګوري.

قرباني په داسي وضعیت کې قرار لري، چې د ناهیلی،
یوازیتوب او نه مرستې پېټېي ورپه غاړه وي، ناوړه ګته
اخیستونکی په همدي وخت کې له ده سره شدیده خواخوردي او
مینه نسيي، هغه ته لاس ورکوي حکه ناوړه ګته اخیستونکي
پوهېږي چې قرباني په اوس وخت کې د زیاتو احساساتو منلو
ته تیار دی په همدي حال کې ناوړه ګته اخیستونکی د قرباني
اړتیاوه ته ګوري او د هغه مطابق مثبت احساسات ورته
خرگندوي.

په دغه تخنیک کې د (CEM) په تراو دوھ مهمې خبرې زده
کوو: لوړۍ دا چې په بشپړ دوں د (CEM) پست ماھیت بنکاره
کېږي، فکروکړي د اړیکو جوړولو په لوړيو کې که انسان

عاطفي بمباري ته په منفي سترگه وگوري خو بيرته په عين حال کي له خان سره وايي «اممم، دغه کس واقعا زما لپاره بشه او دنسه احساس لامل مي شو». دوخت په تېريدو دده په اړه تول منفي مسائل له پامه غورخوي او داسي نه انګري چې ګواکي د ده له عواطفو او احساساتو دی ناوره گته پورته کوي.

په دغه کتاب کي دا په ډاګه شوي، چې خنگه هغه عاطفي بمبaran وپېژنو چې خان يې د خواخوري، ميني او مثبت او سېدو په دورغجنه جامه کي نعښتی، تر خو زموږ پر عاطفي لاسبري او ناوره گته ورنه واخلي.

دويمه مهمه خبره داده، چې د هر کس د (CEM) کچه يا درجه بندی د هغه کس پوري اړه لري. ناوره گته اخيستونکي پخپل ژوند کي له بیلا بیلو خلکو سره مخامنځ شوي او په دي برخه کي خورا تجربه لري او له هري ناوره گتي اخيستني يې بلا تجربې ترلاسه کړي؛ نو دوى وخت او وضعیت ته په کتو له هماغه تخنیک گته اخلي چې د شخص پر وړاندې اغېزناک او مهم وي.

هر کس د خواخوري د رفتار او چلنډ پر وړاندې متفاوت غږګونونه نسيي. مثلا د خينو کسانو پر وړاندې د هغه ستاینه په

دوی کې دېر تغيرات راوستلى شي. که خوک د (CEM) په تخنيکونو خان سم پوه نه کړي او عاطفي بمباري تخنيک ته لاس واچوي تر دېره نېټجه نه ورکوي خکه دا مسله د قرباني پېژندلو په برخه کې خورا پوها وي او خيركتيا ته اړتیا لري.

خوئيني ناواړه ګته اخيستونکي بيا خورا ماهر خلک دي لکه خنګه چې يو داکتر د ناروغ حالاتو او وضعیت ته په کتو د درملو انتخاب کوي همداسي ناواړه ګته اخيستونکي هم د قرباني پر وړاندې په تخنيکونو کې غوره انتخاب کوي تر خود ده تر کنټرول لاندې راشي.

د پیاوړی کولو/پیاوړتیا تخنيک

د مثبت غږگون پیاوړتیا تخنيک تر دېره د عاطفي بمباري تخنيک تعقیبوي په دغه تخنيک کې قرباني پر خان خبر نه وي خوله عاطفي بې ناواړه ګته اخيستله کېږي.

په عاطفي بمباری تخنيک کي د اريکو جورولو او تعامل په لومريو ورخو کي شديد احساسات، خواخوري او بي قيد و شرطه د ناوره گته اخيستونکي لخوا قرباني ته خرگندېري. له دغه هدف دا وي، چي د راتلونکي لپاره د قرباني دفاعي حالت له منځه يوسي، باور يې لاس ته راوري، پراختيا ورکړي او داسي یوه اريکه جوره کړي چې تعامل رامنځته کړي.

تر دې پړاو وروسته د مثبت غږگون پیاوړتیا تخنيک دی. دا د رفتار او چلنډ تخنيک دی په دې برخه کي ناوره گته اخيستونکي هېڅ بي قيد و شرطه کاريما عمل د قرباني پر وړاندې نه ترسره کوي، بلکې تر خو چې قرباني دده د خوبنې کار ترسره نه کړي تر هفو دی هېڅ کار نه کوي.

تر دې وروسته د پیش بیني وړ مثبت غږگون پیاوړتیا سیستم پر خای د نامنظمه مثبت غږگون پیاوړتیا رامنځته کېږي.

(intermittent positive reinforcement) IPR یا پرله پسې مثبت پیاوړتیا غږگون هغه تخنيک ته ويل کېږي چې ناوره گته اخيستونکي د مثبت غږگون له وسايلو حتی د مطلوب رفتار له خرگندولو دده کوي.

مثلا که ناوره گته اخیستونکی وغواړي چې قرباني دې د یو خه اخیستلو وړاندیز ورته وکړي او هغه دې ترسره هم کړي، ناوره گته اخیستونکی خینې وخت یوازې د یوه مثبت احساس په غبرګون سره د هغه بدله ور ادا کوي.

دغه د وړاندوينې نه وړ کار د دې لامل کېږي، چې قرباني بیا خلی د ناوره گته اخیستونکی پر وړاندې توجه دېروي او د هغه هر کار ته په سمه سترګه گوري.

قرباني په دې وخت کې غواړي چې په هر دوں کېږي باید د ناوره گته اخیستونکی پر وړاندې مثبت غبرګون وښیي. په دې پړاو کې ناوره استفاده کونکی د قرباني رفتار هغه لور ته تمایلوي چې دی بې لٻواليا لري.

په ترتیب سره له دغو تخنیکونو کار اخیستل کېږي ترڅو ناوره گته اخیستونکی هغه څه ترلاسه کړي چې غواړي يې. تر دې وروسته د (CEM) په برخه کې یوبل تخنیک دې چې له واقعیته انکار په نامه دی په دغه تخنیک کې د قرباني د احساساتو پر ئای پر ذهن غلبه کېږي چې په وروستي پړاو کې د قرباني احساسات نابود او ورک کېږي.

له واقعیته انکار

د روانی سلامتیا د احساس له لاسه ورکول یوه تر تولو خطرناکو تجربو خخه ده چې انسان بسايی له هغې سره مخامنځ شي. که چېري دغه پېښه انسان ته د روانی ناروغۍ له کبله رامنځته شوي وي، که هڅه ورسره وشي خه ناخه بېرته عادي حالت ته راګرځبدلي شي؛ خو په داسي دول چې د ناوړه گټه اخيستونکي لخوا هغه ته تلقين شوي وي، بيا دا ډېره بورنوونکي ده، انسان نهايات ورسره ناراحته کېږي د دغه تخنيک اصلی کار داوي، چې ناوړه گټه اخيستونکي د انسان روان ته قوي تکان ورکړي.

په دغه تخنيک کې بله مهمه مسله دا ده، چې په تدریجي دول ناوړه گټه اخيستونکي غواړي چې خپل هدف ته ورسېږي، ځکه په لومړي خل نه شي کولي چې هغه تادخان تابع کړي. نو دی هڅه کوي چې په ورو او تدریجي دول بنه پایله ترلاسه کړي.

دغه احساس خنګه له منځه وړل کېږي؟ اصلا دا په لومړيو کې په کوچنيو مسایلو کې ترسره کېږي. ناوړه گټه اخيستونکي مختلف ځایونه او موقعیتونه رامنځته کوي چې په هغه کې د قرباني د حافظي يا یادولو خواک او قدرت تر پونستې لاندې راخي.

ناوره گته اخیستونکی تل دا ڈاد ترلاسه کوي څه چې دده په ذهن کې دی هماغه اصلی تصویر دی. پر ځان د باور له منځه تللو په بهير کې ناوره گته اخیستونکی دوه هدفونه لري. لومړی قرباني ته ډېر په ياد نه ورځي چې ما پر ځان ډېر باور درلود یا مې قوي درک درلود او دويم هدف یې داوي چې پر ناوره گته اخیستونکی باور وکړي. دغه ټکي ته پاملنہ ډېره اړينه ده، ځکه په لومړيو کې موږ هېڅ په لویه سترګه نه ورته گورو، د ناوره گته اخیستونکی حافظه ورته غوره بسکاري او حتی قرباني منه ورنه کوي، چې زه په ژوند کې داسي یو خوک لرم چې ماته مې خپل خاطرات او يادونه رايادوي.

د وخت په تېربدو ناوره گته اخیستونکی داسي مسائل رامنځته کوي چې قرباني سخت تر پوبنتني لاندي راولي. هغه لومړني وختونه چې تر نظر یې هېڅ نه ورتله همداسي جريان پیدا کوي تر خو بالاخره داسي مرحلې ته ورسېږي چې قرباني پر ځان د باور لرلو قدرت او خواک بېخي له لاسه ورکوي. دغه بهير خطرناک عنصر. دا دی، چې قرباني خپل ذهن د ورتیا له لاسه ورکولو لپاره تورنوی. ناوره گته اخیستونکی ماهرین هغه خوک دی چې په ډېرې ارامى سره اړیکې شلوی؛ خو هېڅ وخت دی

ته اجازه نه ورکوي چي يو دم قرباني په دي پوه شي چي خه
کېدونکي دي.

دويم خپرکى

د هئونى تور اېخ

منفي هخونه

د خلکو هخونه هغه موضوع ده، چې په اروآپوهنه کې پري
دېرې خبرې او بحثونه شوي دي. په دې تراو دېرې ليکني او
كتابونه ليکل شوي. موږ کولي شو چې هر هخونکي ته د ناواره
گته اخيستونکي په سترګه وګورو؟

د دې پوبستني تر حواب لومړي باید دا واضحه کړو چې د
هخونې او منفي هخونې ترمنځ توپير څه دی.

هر دول هڅه چې پر نورو د اغېز لپاره ترسره کېږي هخونه او
تشويق ورته ويل کېږي. دېرې داسي هخونې شته چې هېڅ
منفي اړخ او جنبه نه لري يوازې او يوازې مثبته پایله لري. مثلا
که یو کس له اختطافګر سره په اړیکه کې شو او خبرې یې
ورسره وکړې، خبرو یې اغېز پري وکړ او تر دې یې وهڅاوه چې
کس خوشې کړي دا مثبته هخونه ده.

اوسم راخو دې ته چې منفي هخونه څه ته ويل کېږي؟

د منفي او مثبتې هخونې توپير په انګېزه کې پتې دی. مثبته
هخونه هغه وخت کې رامنځته کېږي، چې مقابل لوري ته د

هېچ دول زيان مسله نه وي، په مثبته هخونه کې حتی هڅه
کېږي، چې يو انسان وړغوري؛ خو منفي بیا له مثبتې هخونې
سره دېر لوی توپير لري.

منفي هخونه هېچ دول اخلاقې انګېزه نه لري. انګېزه پڅل
ذات کې حینې وخت اخلاقې او حینې وخت غیراخلاقې وي. په
مثبته هخونه کې حتی کولی شو چې نور خلک دی ته تابع کرو
چې زموږ سره مرسته وکړي خود هغوي په زيان نه وي. په
منفي هخونه کې کار د هغه شخص لپاره مرسته وي؛ خود نورو
په زيان وي. ماهر ناوړه گته اخیستونکي داسي کار کوي، چې
قرباني دا وانګېري چې زبردست تصميم يې نیولی؛ خو بر عکس
بله مسله وي.

د منفي هخونکو اصلې انګېزه خه ۵۵؟
ددغه پوبنتني خواب د هر کس د شخصيت د دول پورې اړه
لري حینې هخونکي د خپلو گټو په پار خلک هخوي، حینې
يوازې د زيان لپاره خلک هخوي، په داسي حال کې چې د ۵۵
لپاره هېچ د گته مسله نه شته، حینې يوازي له دغه کاره خوند
اخلي.

د منفي او مثبتي هخونې پايلې او لاسته راوونې هم مختلفې دی، مثبته هخونه معمولا درې مسائل لري: د مقابل لوري لپاره گته، له مقابل لوري سره غوره اړیکې او یو بل منل او یاد دواړو لپاره گته. حتی په خينو حالاتو کې درېيم شخص ته هم گته رسپرې. نو په پايله کې ويلى شو چې د مثبتي هخونې په برخه کې هېڅ داسي مسائل نه شته چې یوازې دې گته خپله هخونکي ته ورسپرې.

په منفي هخونه کې گته تل یوازې هخونکي وړي، نه هخول شوي. په خينو حالاتو کې مستقيما بسايي توله گته هخونکي ته ورسپرې او یا خينې وخت کې له گتې ورهاوخوا پر نورو داغېز په پار ترسه کوي. خو هخول شوي دا فکر کوي چې دا هخونه زما په گته ده؛ خو اصل کې مسله سرچېه وي. نو ماهر منفي هخونکي نه یوازې دا چې گته دې خان ته ورسپرې او هخول شوي ته دې زيان ورسپرې، بلکې دوى داسي کار کوي چې درېيم یا نورو اشخاصو ته هم پکې زيان ورسپرې. مثلا منفي هخونکي غواړي چې ديو چا جايداد او شتمني په لاس راوړي، دې کس دې ته هخوي چې له ژونده یې زړه ورتور او خان ډټې ته اماده کړي، کس خانوژنه کوي، خپل خپلوان او ملګري یې د تل لپاره خورېږي او ده ته جايداد او شتمني په

لاس ورئي. په دغه مسله کې دا منفي هخونکي ماهر دي،
څکه چې ځان ته يې ګته او د قرباني تر خنگ يې نورو
اشخاصو ته هم زيان ورساوه.

څوک د منفي هخونکي له تخنيکونو کار اخلي؟

د دي خلکو اصلي ځانګړنې داوي، چې ناسيسم خوي ولري يا
څلپې اړتیاوې تر نورو مهمې بولي (ميم زرما، تول زما) او د
نورو انسانانو د احساساتو پر مفهوم د پوهېدو ځواک نه لري.

په ځينو اړيكو کې په بدومحالاتو کې دواړه لوري هڅه کوي چې
يو بل ته قناعت ورکړي، يعني هريوهڅه کوي چې څلپې
غوبښتې پري ومني. که دا مسله همداسې پسې وغئحول شي د
ارواپوهني له نظره ناوره ګته اخيستنه رامنځته کېږي. مثلا
خاوند غواړي چې یو بل ځای نوي دنده واخلي؛ خو که يې
مهرمن پکې د ځان لپاره ستونزه ويني نو هڅه کوي چې قناعت
ورکړي تر خو يې خاوند بله دنده وانه خلي او په همدي پاته
شي، مهرمن په ظاهره کې دا بشي چې دا کار د څلمنځي
اړيكو د بشي ساتني لپاره کوي خو اصلا داسي نه وي. خاوند

یې په منلو سره قرباني کېږي او د وخت په تېرېدو د دوى دواړو
 ترمنځ په اريکو کې ننګونې راولادېږي، هر خومره چې منفي
 هخونکي د قربانيانو د قانع کولو په وړتیا کې ډېر باوري وي،
 همدومره به یې اړیکې خرابېږي.

د منفي هخونکي تخنيکونه

منفي هخونکي له کومو لارو خپلواهدافو ته رسېږي؟ بسايې
 څېښې فکر وکړي، چې مقابل لوري ته زيان رسولو مسله ده؛ خو
 اصلا داسي نه ده. دا کار دوى په دې خاطر کوي، چې د دوى
 د ګډنو او کارونو ماھيت پت کړي، هغوي په دې برخه کې ډېر
 مختصرين او تکړه دي.

د دام غورولو چل (اوړد مهاله دوکه بازي)

دام غورولو د منفي هخونې یو بل تخنيک دی چې په ډېره
ارامى او خيرکانه دول کارول کېږي. یو له هفو دلايلو چې
خلک د نورو د وسوسو پر وړاندې مقاومت کوي دا ده چې هڅه
کوي تر خو خپل ئان وهخوي او پر وړاندې يې مقاومت وکړي
يا په بشپړ دول په هخونکي باور نه لري؛ خو دغه تخنيک د
دواړو ستونزو او خندونو د لري کولو توان لري.

په دغه تخنيک هخونکي ډېر وخت په دې تبروي چې قرباني د
ده باور تراسه کړي، هغه له قرباني سره د ملګرتیا او دوستی
تار غخوي او داسي نسيي چې زما زړه درسره غواړي چې ملګرتیا
دي وکړم او پر یو بل باور وکړو. د دغو ټولو منل تر ډېرو هلوڅلوا
وروسته رامنځته کېږي او بالاخره د قرباني باور په لاس راوري.

د اروآپوهني له نظره په دې وخت کې نور قرباني بشپړ اماده
شو، هخونکي پخپل تخنيک لاس پوري کوي، هڅه کوي چې
مثبته هخونه ورکړي خو په صادقانه دول نه وي، هخونکي
قرباني داسي کارونو ته هخوي چې د قرباني په ګته وي په
دغه کار کې دوہ موخي نغښتي وي لومړي دا چې د قرباني
ذهن د هخونکي پر وړاندې دې ته اماده کېږي چې هخونکي

دې پري اغېز وکري او دویم دا چې هممماله قرباني ته د راتلونکي وسوسې پيلېري، خو فکر کوي چې پايله به يې مثبته وي ځکه دی مخکنۍ تجربه په ذهن کې لري، هغه تجربه چې هخونکي نوموري هغو کارونو ته هخولی و چې د ده په ګته ۹۹.

اوسم په دې خبرې کوو چې قرباني په دغه لومه کې خنګه نښلي؟ د یوې هغې بسخې مثال راورو، چې په وروستيو کې يې خاوند له لاسه ورکري، سخت ذهنې ټکان يې خورلۍ او اوسم کونډه ده. دا کونډه له بل چا سره واده کوي، مقابل لوری چې پوهېږي د احساساتوله پلوه څيل شوي له دې سره ډېره بشه رویه کوي، خان صابر ورته نسيي او... د وخت په تېرېدو له خاوند سره په مسايلو کې د کشمکش او دفاعي حالت پر خای نرمي نسيي.

دا شخص په لوړيو کې بسخې ته مثبتې توصيې او خبرې کوي او دی هم خپله داسي کارونه کوي، چې د کور او مېرمنې لپاره ګټور وي لکه د عايدو ډېرېدل، میاشتنې سپما او... بسخې يې د دغو مسايلو په ليدو له خاوندنه مننه کوي او د هغه په خبرو او کارونو باور کوي. وروسته بیا هڅه کوي هغه پيسې او شتمني چې له بسخې سره دی او له هغه بل خاونده ورته پاته

دي هفه ترلاسه کري. بسخي ته ورانديز کوي چي پيسې
 وركري او دی پانگونه پري وکري، بسخه پرده باور کوي او
 پيسې وركوي، دده چې هم خومره له وسه کېري هماگه اندازه
 پيسې ورنه اخلي وروسته ورته وايي چې له بدھ مرغه ما په
 کاروبار کي تاوان وکړ او تا راکړي توله شتمني مې په او بو لاهو
 شوه خو اصلا مسله داسي نه وي بسخه هم پري باور کوي؛ نو
 دغې قضېي ته د منفي هخونې تخنيک وايي.

تدریجی بنې

که چاته ووايي چې د منفي هخونې په تخنيک باندي یو انسان
 څانوژنې ته چمتو کبدای شي بسايي ونه مني؛ هغوی دا نه شي
 درک کولي چې دا مسله یودم نه رامنځته کېري بلکې یو اوږد
 مسیر يې طې کړي وي، زينه په زينه مخکې تللي وي، منفي
 هخونکۍ یودم قرباني دي ته نه شي چمتو کولي چې څانوژنې
 ته دي اماده شي دغه ډېره لار و هلې وي داسي لار چې
 هخونکۍ بيا قرباني ته د دي اجازه نه وركوي چې بېرته شاته
 راوګرځي.

په واقعي ژوند کې خنگه کولي شو چې دا مسله وخبرو؟ رائئ پر
 يوه مجرم يا جنایتکار فکر وکړو، چې خنگه کولي شي يوه
 کوچني جنایت ته يې وھخوہ چې په ورو ورو بالاخره داسي
 جنایت ترسه کړي چې ستره ګناه يا جرم ورته ويلى شو. که
 داسي شخص نه شئ تصور کولاي د خپلې سيمې مافيايي،
 زوروکي او جنایتي باندونو ته فکر وکړي، چې خنگه پر نورو
 خلکو خپل راج چلوی او له ناوړي لاري خپلو موخته خان
 رسوي.

دا روانی جرمونه قرباني يو دم دي ته نه تړي چې قتل دي
 وکړي، په لوړيو کې هخونکي بسايي قرباني دېرو ورو ورو
 جرمونو ته وتړي او دا کار ډېر سخته نه دي، همداسي د وخت
 په تېرېدو دا مسله شدید حالت ته خي، په ډېرۍ مواردو کې
 هخونکي د فشار يو داسي څه لري چې قرباني دي ته وھخوي
 چې په جرم لاس پوري کړي، قرباني مخکې له دي چې پر
 خان پوه شي جرم يې ترسه کړي وي او وروسته په داسي يو
 حالت کې وي چې هېڅ د خلاصون لاره نه لري، همداسي
 جرمونه تسلسل پيدا کوي او بالاخره د مجرم ژوند یوازي په جرم
 کولو کې وينې او بس.

د واقعي موخو پټول

په توره اروآپوهنه کي داسي بېلابېلې لاري دي، چې هڅونکي
څلوا موخو ته خان پري ورسوي. په منفي هڅونه کي د نورو
تخنیکونو ترڅنګ د واقعي موخو پټولو تخنيک هم ډېر اهم
دي.

په توره اروآپوهنه کي ځيرک هڅونکي له داسي یوه تخنيکه کار
اخلي چې قرباني د دوو غوبستنو خواب ردنه کړي، حتما به یوه
پري مني. مثلا یو ناوړه ګته اخيستونکي غواړي، چې له قرباني
په داسي دول شل زره افغانۍ ترلاسه کړي چې بیا یې بېرته ور
هم نه کړي. هڅونکي قرباني ته کيسه په داسي طرز و طريقة
پيلوي چې یولک افغانیو ته یې اشده اړتیا ده، که یې پیدا نه
کړي نوله بدوبایلو او پېښو سره به مخ شي. قرباني پر
هڅونکي زړه سوځي، د هغه پر وړاندې د ګناه احساس کوي
ورته وايي چې یولک افغانۍ زما په وس کي نشهه چې مرسته
درسره وکړم کني حتما مې درکولي کله چې هڅونکي د قرباني
دغه خبرې او احساس وويني نو ورته وايي چې اوسمهال که
شل زره افغانۍ مرسته راسره وکړي هم یو خه کفايت کوي،

قرباني د دغې غوبستني په ردو لو سخته بد احساس کوي او نه
شي کولي چې بيا اخلي دي هم رد خواب ورکړي، بالاخره
هخونکي ته شل زره افغانی ورکوي او قرباني هېڅ دي ته
متوجه نه دي، چې ماته يې خنګه دام اينسي دي.

سمتي پونستني

نسائي ځينې کسان به له داسي پلورونکو سره مخامنځ شوي وي،
چې د خبرو زبردسته هخونه لري، که دا تخنيک په سه ډول
وکارپوري ډېر قوي اغږز بندې.

ناوره ګته اخيستونکي د نورو تخنيکونو ترڅنګ ځينې وخت د
پونستو له تخنيکه هم کار اخلي. مثلا هخونکي غواړي چې د
هغه کس په اړه ذهنیت خراب کړي چې د ده ورسه ستونزه وي
يا يې بد اېسي، هخونکي له مقابل لوري داسي پونسته کوي
«فکر کوي چې پلانۍ خومره بد او ناوره انسان دي»؟ دا
پونسته مقابل لوري ته دا ذهنیت ورکوي چې پلانۍ ربستیا هم بد
کبدای شي دا ډول پونستې ډېر قوي اغږز لري. خو معمولا هغه
کس چې هخونکي نه وي داسي پونسته کوي «د پلانۍ په اړه
څه نظر لري»؟ په دغه پونسته کې مقابل لوري د پلانۍ مثبتې

خانگونی او خوبونه هم و نی خو به پورتی یونسته کسی ذهن
یوازی له منفي خانگونو دکبری.

هخونکی دغه تخیل به خورا خیرگانه دول کاروی، خکه که
یې به غوره دول ونه کاروی بیا قربانی پری پوهېږي او د هغه پر
وراندې ورسه مقاومت کوي او نه یې نظر ورسه تاییدوي. که
هخونکی یوه شي چې به دې یونسته قربانی جدي شو نو
سمدستي د هغه د ارامولو لپاره یونسته بدلوی تر خو قربانی
بېرته خپل حالت ته راولی او د ده به ناوړه هدف یوه نه شي.

د روانی حالاتو د لېرد قانون

روحی حالت د انسان د وضعیت او حالاتو بوري اړه لري. که د
انسان فکرونه، خبری او ګردار سره همغږي وي نو دا د یوه
انسان د یوی قوي روحی پسکارندوی کوي.

د روانی حالاتو د لېرد قانون به دې معنادی، چې انسان به هر
دول حالاتو او شرایطو کې وي خپل روانی تعادل وساتي، نو به
دې وخت کې هغه کس چې ورسه به تعامل کې دې هغه ته
عاطفی حالت لېردول کبری. که دا قانون د یوه هخونکی له
لوري پلی شي دېر قوي اغږز سندی.

که کس په دغه قانون پوه وي او ستاسو د هخولو په هود کې
وي ددي په برخه کې خانگری روش او مېتود دی، چې هغه
ورنه کار اخلي.

مثلا په لومړيو کې هخونکي د مقابل لوري د حالاتو مطابق
څل حالات عياروي، که غمجن وي او ارامي خبرې کوي
هخونکي هم کت مټ داسي اکټ کوي، نو کله چې مقابل
لوري د خپلو حالاتو مطابق حالت په ده کې وويني نو په
ناخوداګاه دول د دوى دواړو ترمنځ ژوري عاطفي اړیکې
رامنځته کېږي.

ددغه تخنيک (د حالتونو یو دول والى) ترسره کولو وروسته
هخونکي په حیرکانه دول څل کار شروع کوي او پخپله روحیه
باندي هماګه قرباني کوي. مثلا هخونکي د خپلو خبرو سرعت
تېزوی، تر خو مقابل کس وارزوی چې ایا هغه هم خپلې خبرې
ورسره تېزوی که نه. که قرباني دده د خبرو په دول خبرې
تېزې کړي یا له عادي خبرو ورهاخوا شوې نو سړۍ یې حک،
قرباني یا بنسکار کړ.

تر حک کولو وروسته هخونکي داسي څل ذهنی حالت بدلوی
چې غواړي په قرباني کې هم هماګسي رامنځته شي، دا حالت

کېدای شي خوشحالی یا خېگان وي. دا دول تخنیک د
ھخونې په تیوري کې په کامیابی یا ناکامی کې د غیرشعوري
حرکتونو تاثیر یا اغېز نېي.

درېیم څپرکۍ

نامحسوسه ذهنی کنټرول

تول ذهنونه نامحسوسه نه کنټرولېږي

د هر کس ذهن د هغه شخصي- حريم دي. ايا په هر ډول
شرايطو کې ذهن د انسان په کنټرول او واک کې وي. تول
خلک دا خوبنوي چې افکار او کړنې دې تولې په خپل واک او
کنټرول کې وي خوايا دا تول د امکان وړ دي؟ مور کولی شو،
چې په خوب کې دي صحني زمور په خوبنې رامنځته کړو؟ هغه
وخت چې مور غواړو په یو خه تمرکز وکړو نو تمرکز مو نه
ګډوډېږي؟

له دي معلومېږي تول افکار او کړنې زمور په واک او اختيار کې
نه دي. زمور ذهنونه په حقیقت کې د نفوذ او کنټرول لپاره خورا
حساس دي، مثلا یو وېرونکۍ فلم گوري د هغه خانګري
زګنانونه، غربونه او رنا ستاسو پر احساساتو او ذهن قوي اغښز
کوي، که خه هم زمور هدف یوازي د فلم ليدل وي يعني پر
فلم فوکس او تمرکز کول؛ خو بیا هم نور خیزونه زمور ذهن بلې
خواته اړولی شي که خه هم مور خان ته ډاد ورکړي وي چې

تول ذهن او احساسات مي پخپل واک او کنترول کي دی خو
اصلًا هماگسي نه وي؛ نو فکر وکري، چي یوناوره گته
اخيستونکي به خومره ماهر وي، چي زموري په ذهن اړولو کي
قوي رول لري.

نامحسوسه ذهنی کنترول د ذهن کنترولو په برخه کي تر تولو
وزونکي يا غبن دول دي. که خوک پوه شي چي ذهن مي
کنترول شوي يا تر اغېز لاتدي راغلى نو کولي شي چي ذهنی،
کلامي يا جسمي له دغه امر يا کار خخه مخالفت وکري او يا له
دغه کس خخه چي پوهېري ذهن يې ورکنترول کړي لري
واوسي. حئيني کسان بيا د کنترولر په لومړي خل ليدو پوهېري
او هخه کوي چي خان ورنه وساتي. خو که کنترولر له
تخنيكونو گته واخلي بیانو قرباني د دفاع سيسټم له منځه وړل
کېږي.

د خلکو د ذهن کنترولو لپاره له دوو تخنيكونو کار اخيسټل
کېږي یو یې خپلمنځي فردي تعاملات او بل له رسنيو گته
اخيسټنه.

مخکي د سترو بنستونو او نهادونو لپاره له رسنيو گته اخیستل
کبده خونن ورخ دغسې نه ده. لپتاپونه، خيرک موبایلونه داسې
کنترولونکي دي، چې هېڅوک ورنه تېښته نه شي کولی.

مخکي له دي نه چې کنترولونکي په نامحسوس دول زمود
ذهنونه کنترول او په واک کې واخلي باید د دوي په تخنیکونو
او هنرونو پوه شو، هغه ناواړه گته اخیستونکي چې له توري
اوراپوهني د خپلو اهدافو لپاره گته اخلي دوي هڅه کوي، چې
د خپل خان د ګتې په پار پر نورو اغېز پرباسې.

په همدي حال په نامحسوس دول ذهني کنترولونکي تر نورو
ناواړه گته اخیستونکو خو چنده خطرناکه او منطقې دي،
بالعکس د تولني ضد کس ياد تولني ضد شخص (هغه چې د
خان د ګتې لپاره د نورو د زیان په کيسه کې نه وي) بیا ډېر
هیجانې دی خو ذهني کنترولونکي بیاله دقیقې بررسی وروسته
پخپلو کېنو لاس پوري کوي او عمل کوي داسې کسان په
ډېري سختي د پېژندې وړ دي، دوي ډېر باريک کار کوي، د
دغه مېټود پېژندل اسانه خبره نه ده، ډېري پوهې او فکر ته
اړتیا لري. په همدي پار ذهني کنترولونکي ډېر صابر او چلباز
خلک وي، زیاته هڅه کوي چې خوک شک پري وانه خلي، نو

دوی تر هفو چې امکان وي له خپلو تخنیکونو او مہتدونو په
پت او خیرکانه دول گتهه اخلي.

په نامحسوسه دول د ذهن کنترولولو تخنیکونه
راخئ چې په دی خبرې وکړو چې ناوړه گتهه اخیستونکي په
کومو تخنیکونو او مہتدونو کارولو سره د یوه قرباني ذهن په
نامحسوس دول کنترولوي یا په لاس کي اخلي.

متزلزل کسان په دام کي ګيرول

د یوه قرباني ذهن په نامحسوس دول د کنترولولو په برخه کې
تر تولو مهم او لومړي تخنیک انګېزه ده. علمي خېرنو په داګه
کړې، هغه انسان چې د یو څه د اړتیا احساس کوي د هغه
کس په پرتله چې د ارامى او خوبنې احساس لري دېر په دې
لومه کې نښلي. دغه اړتیا بسايې کوچنۍ یا لوره وي. لکه د نشي
احساس، مينه، لهوالتیا او.... .

په دې تراو یوه خېرنه ترسره شوه: یوه دله تېږي او بله تېږي نه
وه، کله چې د چای اخیستلو زمينه برابره شوه هغه دله چې تېږي

و ه تر اندازی زیات یې يخ چای و اخيست خو هغه چې تېږي نه
و ه چای یې وانه خیست. له څېرنې په ډاګه شوه، چې کله د
انسان مغز ناهیلی یا د یو څه اړتیا حس کوي هغه په بشپړه
لېوالتیا او میل هغه وړاندیز چې غواړی یې ومنی.

دغه کړنلاره په فردی کچه خنګه ارزول کېږي؟ کله چې
کنټرولونکی یو قرباني پیدا کړي او د هغه د اشدي اړتیا وړ خه
په نښه او یا پري پوه شي؛ نو کنټرولونکی هڅه کوي چې هغه
ورته مهیا کړي تر خو تر ډېر د ده ذهن کنټرول او د خپلو
اهدافو لپاره یې وکاروی.

مثلا یو کس په وروستیو کې له سخت احساسی او عاطفي
بحران سره مخ شوی، اړیکې یې له مقابل لوري پري شوی،
عاطفي ماته یې خوړلې او مرستې ته اړتیا لري. نو په دې وخت
کې کنټرولونکی هڅه کوي چې داسې یو څه ترسره کړي چې
هغه فکر وکړي چې زما غمخوار دی او غواړی له ماسره مرسته
وکړي تر خو مې بېرته احساس نښه شي؛ خو بر عکس هغه
غواړی چې وراني رامنځته کړي تر خود ده د کمزوری له تکو
ناوړه استفاده وکړي مثلا نسايې پيسې تري واخلي، جنسی- ناوړه

گته ورنه واخلي، دخان، يوي افراطي يا سياسي ډلي په مخ کې يې قرباني يا گته ورنه واخلي.

د انتخابونو محدودول

په نامحسوس دول د ذهنی کنټرول يو بل تخنيک د انتخابونو محدودول دي، دا تخنيک خبرې يا کلامي بنه لري، چې د توري اروآپوهني له باريکو تخنيکونو يادېږي. څکه قرباني ډېر امکان لري چې پر ناوره گته اخيستونکي شک وکړي.

دا په داسي شکل ترسره کېږي، چې ناوره گته اخيستونکي قرباني ته هر دول واقعي انتخابونه محدودوي او همهاله قرباني ته دا په فکر کې ورکوي، چې د دغه ټولو چارو کنټرول او واک د ده په لاس کې دی.

مثلا یو کس دی غواړي چې له چا سره د لیدنې زمينه برابره کړي، ټوله هڅه کوي، له څان سره فکر کوي چې خه باید ورته ووايسم، باید زړور وغږېږم او... . وروسته پر څان دنه باور له لاسه داسي پونسته ورنه کوي، چې پنځوس سلنې يې د مثبت

خواب امکان شته مثلا وايي «مور کولي شو چې سره ووينو او مجلس وکرو؟ داسي پونسته تر ډبره منفي خواب اخلي. دا پونستني هغه خلک کوي، چې د توري اروآپوهني له اصولو او تخنيکونو سره بلد نه وي.

هغه کس چې په نامحسوس ډول د ذهنی کنټرول له تخنيکونو سره بلدوی هغه بېخې په بله بهنه دا موضوع په مخ بیايو. داسي خلک دا خوبسوی چې په ډاده او ارامى سره قرباني د څلې خبرې تابع کړي، پر شوندو یې مسکا خپره کړي، د دفاعي حالات ذره ذره خیزونه له منځه یوسې. وروسته په ډبر باور او ارام ډول مقابل کس ته وايي «په شنبه باید ووينو که په پنجشنه؟ دلته ده انتخابونه ورته محدود کړل داسي یې نه ورته وویل چې څه وخت به ووينو؟ بلکې قرباني یې لومړۍ ځانته بسه جلب او بیا یې پونسته ورنه وکړه او داسي پونسته چې هغه محدوده وه. په دغه حالاتو کې قرباني حتما یوه ورخ انتخابوي د «نه» ویلو یا منفي خواب ئای نه پاته کېږي.

دی فکر کړي چې بله لاره نشته حتما به یوه ورخ انتخاب کړي، که یې چېرته انکار وکړ نو ناوره ګټه اخيستونکی ورته وايي «ما فکر نه کاوه چې ته دې زما په خبرو کې څه ووايي،

خوند يې ونه کړ، ناراحته دې ګرم، تر دې وروسته به د هېڅ شي غوبښته درنه ونه کرم». داسې جملې قرباني شاتګ ته مایل کوي، د انکار او نوي تنظیم دواړه مېټودونه ناوړه گته اخيستونکي خکه کاروی چې خپل هدف ورنه خطانه شي.

رسنى او ذهنې تصویرې کنټرول

لكه خنګه چې پنځه ګونی حواس مور په ژوند کې رهنمایي کوي همداسې موډېمنان هم کېدای شي بسايي ګمراه يا لاره رانه ورکه کړي. زموږ د لیدو او د مغزو د لیدو حس ډېر قوي دې.

زمور خوبونه د لیدو يا بصرې رېښې لري، حتی که مور په تشویش يا ستریس مېټلا شو هغه کس چې پېژنو يې مخکې له دې چې د هغه بل اړوند حس کار وکړي د هغه کس په اړه په ذهن کې تصویرسازې پیل کېږي. دا کار کولی شي چې د رسنيو لپاره د تصویرونو او بصرې تخنیکونو خخه په گته اخيستې د خلکو د ذهنې کنټرول مسله معلومه کړو.

مخکې د رسنيو ډېری تولیدونکي مواد د لویو بنستونو او موسسو وو دغو بنستونو د ذهنوںو په کنټرول کې له دغو تخنیکونو

عظمیمه گته اخیسته. د خینو کسانو د مطرح کولو او په تاکنو
کې د دې مسلی بنه مثالونه وراندې کولی شو.

له بدہ مرغه اوسمهال دا اغېزناکه او ويحاورنکي تکنالوژي د هر
ناوره گته اخیستونکي لپاره مهیا ده. حتی تر دې چې د قربانیانو
لپاره يې خینې منظم تخنیکونه برابر کړي وي، که قربانی له خه
وبره لري ناوره گته اخیستونکي په راحت او خیرکانه دول پرته
له دې چې قربانی پر ئان پوه شي د کمزوري تکی يې پیدا
کوي او احساسات يې پخپل کنټرول کې اخلي.

موبر په اوستني نړۍ کې دېری خيرک موبایلونه لرو کولی شو
چې په يوه کلیک دېر خه په باکیفیته دول ووينو او هغه نورو ته
ولېبرو. نو ناوره گته اخیستونکي په دې بنه برلاسي شوي چې
چاته خه ولېبری تر خو يې په غيرمستقیم دول خپل ذهن تر
کنټرول لاندې راولي.

رسنی او د ذهن د کنټرول برخه کې اورېدل
غږيو بل مېتود او تخنیک دی، چې په نامحسوس دول د يوه
انسان ذهن کنټرول کړي. حتما به يوه غږيا او اواز ستاسو ذهن
کنټرول يا پر تاسو به يې اغېز کړي وي، له دغې موضوع

خلاصون اسانه دی؟ غږ یا اواز پر تاسو قوي اغېز بندلای شي، که تاسو يې د پربنودو هڅه کوي خو بیا مو هم په ذهن کې هفه غږ یا اواز ګرځي راګرځي. په یوه خېرنه کې په داګه شوه، چې په یوه رستورانت کې د یوې سیمې یا هېواد اړوند سندره چلانه شوه، په هفه کې د هفه هېواد اړوند خوړو او څښاک فرمایشونه ډېر ورکړل شول، کله چې په پای له دوى پوبنته وشهو هغوي هم خبر نه ول چې ولې يې د هفه هېواد فرمایشونه ورکړل نو دوى نه پوهېدل چې لامل يې خه و؛ خو په حقیقت کې يې هماګه سندره وه، چې پر دوى يې په نامحسوس دول اغېز کړي و.

په دغه مېتود او تخنیک کې تر تولو مهمه مسله په سندرو او شعرونو کې د اسرارامېزه الفاظو او عبارتونو پټول دي.

هفه خلک چې د چارو واګې يې په لاس کې وي يا په واک کې وي ډېرى يې د خلکو د مغزو مینځلو لپاره له دغه تخنیکه کار اخلي.

مثلا په شمالی کوريا کې خلک مجبور دي، چې په منظم دول د وطن دوستي او هېوادپالني سندري او شعرونه ووايي او واوري د دي په وسیله دا مسايل د دوى په ذهن کې په ژوره

توگه د تل لپاره کېنى. كه مو كله فکر كړي وي خينې خلک له نورو سندرو سره دومره عادت شي چې ډېرى وخت هماغه سندره ورسره تکراروي او له خان سره يې وايي. دا هغه سندري دي چې کلماتو يې ژور اغېز پر انسان کړي او د هغه به حتما له وضعیت او حالاتو سره خینې کلمې او الفاظ غاړه غږي وي؛ خو د وخت په تېرېدو ده تول حالت او وضعیت ورنه اغېزمن کېدای شي.

په دغه تخنیک کې فرد هم تر دغه مېتود لاندې نیول کېدای شي د دغو تخنیکونو د ماهیت د پټهوالی په اړه مقابل لوري نه شي کولی چې په اسانۍ دي تشخیص کړای شي.

په دغه مسله کې يو بل مهم تخنیک د خوب په حالت کې د غبرونو او کلماتو اورېدل دي. ذهنې ماهر کنټرولر ګوري چې کس ويده او د خوب په حالت کې دې نو په دې وخت کې انسان په دفاعي حالت کې نه وي نو ماهر کنټرولر یو داسي خه چالانوي يا غبروي چې د ذهن د کنټرول يا مشخص هدف ته د رسپدو لپاره دی غوارۍ د قرباني تر غوره يې ورسوي. كله چې د خوب په حالت کې يو انسان يو خه واوري هغه يې په ژوره توگه په احساساتو او ذهن اغېز کوي.

نسائي «امریکن سایکو» فلم مو ليدي وي، هلتہ پکي کرکترونه واقعي نه دي، په فلم کي اصلي قاتل «پاتريک بيتمن» دي. هغه تول جرمونه او مسائيل ورته وايي چې له قربانيانو سره يې خه دول چلن کړي دي وايي چې زه د وزني او اعدام وړ یم خو کله چې بیا له ده غوبنستل کېږي چې خپله خبره بیا تکرار کړي دي په سره سينه وايي زه له دغه مسایلو نور زده کړه کوم او لاس تري اخلم. دغه جمله د قربانيانو پر روان قوي اغېز بنسدي او د ده په اړه يې تصور او فکر بدليږي.

د اورې دلود تخنيک يو بل دول دا دي، چې د انسان له پوها وي لوړ غرونه رامنځته کېږي چې دا تر ډېره حینې افراد او سازمانونه پرمخ وړي. دا دول غرونه په خانګړي او خاصې فريكونسټ سره د خلکو لپاره د ژوري وېري يا ناراحتی سرچينه گرځي، چې په ناخوداګاه دول پر دوی اغېز بنسدي. دا دول غرونه معمولا په فلمونو او نورو ویديوګانو کې هم ليدل کېږي او ليدي به مو وي؛ خو حینې ماهر کنټرولران بیا له داسي غرونو استفاده کوي، چې هغه د انسان پر عاطفي او احساساتو ډېر قوي اغېز بنسدي او ثبات يې له منځه وړي.

خلورم خپرکی

روانی لوبي يا چلونه

ايا روانی لوبي تل منفي اخ لري؟

په دغه کتاب کي مو په روانی لوبو ډېري خبرې کړي ځينې
 خلک په دي باور دي چې مور کولی شو په اسانۍ سره روانی
 لوبي تشخيص او وپېژنو؛ خو اصلا دوى طبیعی رفتار يا چلنډ ته
 روانی لوبه وايي، په داسي حال کي چې روانی لوبي داسي یوه
 پېچلي مسله ده چې په اسانۍ سره د تشخيص ورنه دي،
 کومې خانګړنې چې موږ دلته بيان کړي تاسو به په دي پوه شئ
 چې تاسو چې د روانی لوبو په اړه خه ډول فکر کاوه هغسي نه
 دي.

مثلا که خوک سر په سر پړېږدي، هېږي ټويه کړي له څان سره
 وايسي چې «دا کس زما سره روانی لوبه کوي». خو په توروه

ارواپوهنه کې دا مسله بېخې سرچېده ده. هغه کسان چې په توره اروآپوهنه کې درواني لوبو له تخنيکه استفاده گوي بنه، مثبت یا دوستانه نه دي. نو روانی لوبي د زيان رسولو پرته لکه هبرول، پربسوند، لري کېدل، واتن اخيستل په روانی لوبو کې نه رائي.

په همدي اساس هغه خه چې زيان ونه لري هغه روانی لوبي نه دي. روانی لوبه یو دول روانی دسيسه ده چې د ناوړه ګټه اخيستونکي لخوا د قرباني او د هغه د ذهن او ارادې سره د لوبي کولو په نيت ترسره کېږي. مګر دا تخنيک د توري اروآپوهني له نورو تخنيکونو سره توپير لري، په دغه تخنيک کې له قرباني سره د لوبي کولو اراده لري. په دغه تخنيک کې ناوړه ګټه اخيستونکي د مخکنیو تخنيکونو برخلاف د بنو پایلو د لاسته راړلوا لپاره ډېر فکر نه گوي د عمل ډګر ته دانګي او تر ډېره د لوبي پیلولو لپاره راغلې وي.

په همدي اساس په روانی لوبو کې ناوړه ګټه اخيستونکي تر ډېره د خوند او سرګرمي پسي ګرځي، پایلو ته په تمه نه وي، یوازي دا معلوموي چې د قرباني روان وڅېري او خانته یې معلوم کړي په توره اروآپوهنه کې ماهره یا غوره روانی لوبه هغه

ده چې واقعي ماهيت پکي افشا او بسکاره نه شي، چې دا لامل
بیا کولی شي درواني لوبي تشخيص گران کړي.

په روانی لوبو کې پته هخونه
هله تخنيکونه چې درواني لوبو او نورو تخنيکونو چې خلک
ورته د نه پوهاوي په پار روانی لوبه وايي پته هخونه داسي خه
دي، چې زبردست توپير پري کېدای شي.

اوسم به د هخونې بهير يا لړۍ چې درواني لوبو لاندي رائي په
 بشپړ دول وپېژنې.

داد پتو انګيزو پراخه لړۍ بشي چې د تياره اروآپوهنه چلونه
مخې ته رائي

د روانی لوبو ترسره کولو یو لامل د قرباني هخول دي چې په یو
مشخص دول چلنډ، فکر يا احساس وکړي. په دي حالت کې،
ناوره گته اخيستونکي ممکن احساس وکړي چې د توري
اروآپوهنه نور تخنيکونه د قرباني لپاره غوره نه دي. نو په پتو
تخنيکونو لکه روانی لوبو پيل کوي. داسي هله وخت رامنځته
کېږي، چې ناوره گته اخيستونکي د دغه مېتود او تخنيک په

وسیله د خو ارخیزه خوبنۍ ترلاسه کولو لپاره د دې تخنیک او لارې اړتیا حس کړي. یعنی له سرګرمی او ساتېږي ورهاخوا په فرد د اغېز بندلو په لته کې وي.

د دغې برخې تر پای ته رسیدو وروسته په دې خبرې کوو، چې کومې اغېزې له روانې لوې ترلاسه کوو.

د دې څېرکې په راتلونکې برخه کې به په تفصیل سره د روانې لوبو په پایله کې د اغیزو ځینې ډولونه وڅیرو، په اصل کې، د روانې لوبو کارول د قربانې باور او روانې ځواک په خورا دقیق او نامحسوس ډول کموي. روانې لوې په قربانې باندې د نفوذ کولو او په ورته وخت کې د هغه د څیلواکۍ د لاسته راولو لپاره کارول کېږي.

د قربانې متاثره کول یوازې د روانې لوبو ترسره کولو په برخه کې انګېزه نه ده، ډېری ناوړه ګټه اخیستونکې روانې لوې د تفریح په توګه پرته له کوم قوي هدف خخه کار اخلي، دوى د داسې لارې له پیداکولو خوند اخلي چې د قربانیانو په روحيه اغیزه وکړي، خپلو ارادو ته تسالیم شي او دې له دغو مسايلو خوند واخلي. دا ډول حالت او چلنډ کت مټ د جامعه ستیز/ د تولنې ضد شخص په ډول وي.

د ناوړه ګته اخیستونکو دا ډله دا حقیقت له پامه غورځوي چې
قربانی یې یو انسان دی چې احساسات او فکرونه یې له نورو
سره مساوی دی او پرځای یې قربانی په اسانی سره د تفریح او
کشف لپاره ډیزاین شوی سیستم ګئی. درواني لو به دا بنه خورا
خطرناکه ده څکه چې د ناوړه ګته اخیستونکي دا سرگرمي یا
ساتپري د قربانی په ځانوڙنې پای ته ورسپري.

څیني وخت په توره اروآپوهنه کې روانی لو بې د دې پرڅای چې
په شعوري ډول یې ناوړه ګته اخیستونکي ترسره کړي بلکې د
دوی عادت جوړ شوی وي او په ژوند کې ډبر ورسره مخ شوی
وي. دا هغه وخت پېښېږي، چې کله ناوړه ګته اخیستونکي د
څېل ژوند په اوږدو کې په ساده ډول له داسي روانی لو بو سره
مخ شوی وي او د احساساتو د خرګندولو لپاره بله لاره نه ويني
يا پېژني. دلته کس یو خه بې گناه بسکاري؛ خوداسي نه ده،
یوازي کس په ناخوداګاه ډول بد کار ترسره کوي، د داسي
کارونو ترسره کول اخلاقي مسوليت نه ورنه سلبوي. په څینو
وختونو کې ناوړه ګته اخیستونکي روانی لو بې په ناخوداګاه ډول

ترسره کوي چي دا دول افراد تر ټولو خطری دي، دوى له دي پرته بله هېڅ لاره نه پېژني، په پایله کې په ډېرى مواردو کې د هغوي اصلاح او سالموالی ناممکنه کېږي.

د روانې لوبو ليست

اوسم په دې خبرې کوو، چي د یوه سالم ذهن او تياره ذهن د لوڳاړو او لوبو ترمنځ توپیر رونسانه کړو. د روانې لوبو هغه مېټودونه چي د خلکو پر وړاندې کارول کېږي مختلف دولونه لري. ځینې روانې لوبي بې ضرره او ځینې يې بیا ويچارونکې دې. هغه لوبي چې بې ضرره او هغه چې ويچارونکې يَا تخریبونکې دې په توره اروآپوهنه کې به پري پوه شئ.

د ګواښ لوبه

ګواښ څه شى دې؟ دا مسله هغه وخت پېښېږي چې یو کس غواړي یو خوک دې ته مجبور کړي چې یو انتخاب وکړي. معمولا دا ګواښونکې عبارتونه داسې وي «دا کار وکړه کنې.... به رامنځته شي»، «سګريت پرېړده... کنې زه دې ملګرتیا لاس اخلم/پرېړدم»، «له خلکو سره نېه چلنډ کوه... کنې درنه خپه کېږم». دا ګواښ غونستني ته نېړدي یو څه دې؛ خو امر ته

دېر نېړدي دی. گوابن په توره اروابوهنه کې درواني لوبو یو
دول دی؛ خودا په دی معنا هم نه دی، چې هر گوابن دی د
رواني لوبي یو دول وي.

ددغې مسلې د تشخيص او پېژندني لپاره درې لاري دي.
لومړۍ د گوابن کونکي د شخصيت دول دویم د گوابن کونکي
دروني انګېزه او درېیم د گوابن ماھيت دی.

اوس به هر یو په دغه درې اړخیز دول وڅېرو، تر خود گوابن
تخنیک او کارول په بنه دول وپېژنو.

هغه کس چې گوابنل شوی وي یعنې گوابنونکي د منفي او
مشبته ماھيت په بنه دول ورڅرګندېدای شي. په مشبته اروابوهنه
کې گوابن کونکي هغه کس گوابنې چې اهمیت ورته لري دی
غواړي چې له هغه ساتنه، مرسته او کومک ورسه وکړي. په
دغه ډله کې تر دېره نېړدي ملګري، ورور و خور یا د ڙوند ملګري
راتلى شي. البته دا کس چې د مشبته گوابن تخنیک ترسره
کوي داسي فکر مه کوي چې دی منفي گوابن نه شي ترسره
کولی.

د گوابن پته انګېزه د گوابن د ماھيت په پېژندلو کې یو بل
عنصر- دی، دا هغه کسان ترسره کوي، چې د یو چا د ڙوند د

بهبود او نسه کولو لپاره یې د مرستي په دول ورسه کوي. دا گوابن کولی شي چې د مقابل لوري د سلامتی او بهبودي لپاره ترسره او د یوه بد عادت مخنيوی وکړي. مثلا دغه جملې «که دغه کارته دوام ورکړي پېږدم دي»، «د اولاد تر راولو مخکي باید د اولاد د بشي روزني په تړاو باید نسه مطالعه وکړو، که داسي ونه شي زمور سالموالي تر پونستني لاندي راخې او ټولني ته به مو یوه بدھ څېړه وړاندې کړي وي». دا دول گوابسونه کولی شي چې د سره مقابل لوري په انتخاب د هغه په ژوند کې زبردست تغير راشي.

د گوابن په نیت قضاوت یو سخت کار دی، په همدي پار مور نه شو کولی چې د ناوره ګته اخيستونکي پر گوابن او موخو پوه شو. نو د دي د معلومولو لپاره غوره لاره دا ده، چې د گوابن ماهیت وارزوو، چې ایا زمور په ګته دی که نه او ایا ناوره ګته اخيستنه پکي شته که نه؟

په تياره اروآپوهنه کې دا تخنيک دېږي وخت د دي لپاره کارول کېږي، چې یو کس مجبور کړي، چې غیراخلاقې کار ترسره کړي یا د هغه د خوبسي خلاف کار پري ترسره کړي. دغې موخي ته د رسپدو لپاره ناوره ګته اخيستونکي معمولاً قرباني

داسې کارو ته تړي، چې د هغه له عقیدې او فکر سره په ټکر کې وي، ناواړه ګته اخیستونکی دا هرڅه لومړي ارزوي، چې وروسته په ډېر ماهرانه گوابن سره کس دې ته مجبوروی چې ناخوبنې کار پړې ترسره کړي.

تاسو باید د دې وړتیا ولرئ، چې یو خیرغونستونکی او مثبت انګېزه بښونکی گوابن و پېژنې.

اوسم په دې خبرې کوو، چې خنګه کولی شو هغه گوابن کونکي و پېژنو چې د توري اروآپوهني له تخنیکونو د گوابن په وخت کې کار اخلي.

لومړۍ د دغه دول گوابن کونکي پېژندنه خپله د گوابنونکي پوري اړه لري. دوی ډېر وخت د قرباني د ژوند په اړه بنه یا عادلاته فکر نه لري. مثلا گوابنونکي بسايې داسې کس وي، چې قرباني له هغه سره نامشروع اړیکې ترسره کړې وي، گوابنونکي پر قرباني قوي اغږز او کتھرول لري دوی همداشان ګولې شي چې د قرباني په ژوند کې ډېر مهم رول ولري داسې رول لکه مور و پلار یا د ژوند ملګری.

ناوړه ګټه اخیستونکي خه ډول ګوابنونه کوي؟

مثلا کولي شي داسي ګوابنونو ته اشاره وکړي، چې د مقابل شخص په زيان یا غيرااخلاقې مسایل وي. په ذهن کې يو قرباني تصور کړئ، چې غواړي د طبی یا اخلاقو زيانونو له امله یو کار نه ترسره کوي یا زړه نا زړه وي. ناوړه ګټه اخیستونکي په دغه حساسیت ئان پوهوي او د مقابل لوري دغه حساسیتونه د خپل ئان لپاره د خوند او تفریح سرچینه گرځوي وروسته ناوړه ګټه اخیستونکي هڅه کوي، چې د قرباني دا اراده سسته او ور ماته کړي مثلا دغه جملې ورته وايي «یا دا کار وکړه یا کور ته څم» یا «که د تفریح یا ساتېري ته زړه نه کېږي ئان مه په عذابوه مه راځه، ځکه دلته له ساتېري پرته بل خه نه شته».

حتى څينې خطرناک ګوابنونه کېدای شي چې د ئان وهلو، ځانوژني یا د قتل لامل شي. مثلا ناوړه ګټه اخیستونکي قرباني ته وايي «یا خپل لاس پري کړه یا درې څله زه خپل لاس پري کوم». یا یوه ناوړه ګټه اخیستونکي بسخه خپل خاوند ګوابني او ورته وايي «که هغه کس ونه وژني، پرېبردم دي؛ ځکه بیاله دي معلومېږي چې زه تاته هېڅ اهمیت نه لرم». په دغه کې تر

تولو افراطي حالت هفه دی، چې یو کس له بل کس سره د خانوژني ترون وکړي، تر خود یو بل پر وړاندې خپل ژوند پای ته ورسوي، کله چې قرباني خپل ژوند ته د پای تکي کېږدي ناوره ګته اخیستونکي بیا هماغه ترون نادیده نیسي- او خپله خان نه وژني.

د بېلوالی گوابن

په یوه خوبنې، سوله یېزه او باثاته اړیکه کې د خوندیتوب او خوبنې احساس کول له بنستیزو اړتیاوو دی. هفه خلک چې په ژوند کې خوبنې جوړه ولري او ژوند یې په همفری او متقابل احترام ولاړ وي نود دې امکان حتی صفتره ئې چې د دوی اړیکه دې بې ثباته یا پري شي.

د توري اروآپوهنې پوهان له دغواصولو خبر دی او دوی هدف ته درسیدو لپاره له هر دوی پېچلو لارو کار اخلي تر خو مسله مشخصه او عامل یې پیدا کړي.

ناوره ګته اخیستونکي په اړیکه کې د منفي احساساتو له ودي، بې ثباتي او ګډوډي خخه په ګتي اخیستنې قرباني ناتوانه کوي، تر خود ده پر وړاندې دفاعي حالت غوره نه کړي.

د بېلواли گوابن د روانی لوبو له مهمنو دولونو دی، چې په گله زوند کې د بې ثباتي او اضطراب لپاره کارول کېږي.

د بېلواли گوابن خه دی؟ دا اصطلاح له وخته په دې معنا کارول کېږي، چې دا گوابن د مقابل لوري د پړښودلو لپاره وي دا بسايي په غيرمستقييم، وړاندیز شوي شکل يا مستقييم دول وي.

په غيرمستقييم دول بېلوالي ته اشاره هغه وخت رامنځته کېږي، چې کس په نسکاره دول د بېلوالي يا جدایي په اړه خه نه شي ویلى، دی هڅه کوي، چې په غيرمستقييم دول بېلوالي ته داسي اشاره وکړي تر خو یوازي د بېلوالي په اړه ذهنیت ورکړي.

ناوره ګته اخيستونکي بسايي په راتلونکي کې په دې اړه دېر په عادي دول وغږېږي، هغه بسايي راتلونکي بېلوالي ته داسي اشاره وکړي «بسه، زه تر دې وروسته نور داسي خه نه شم زغملى». یا بله هر دول جمله چې مقابل لوري داشک وکړي چې په راتلونکي کې بسايي دی پړېږدي او اړیکې ورسه ختمه کړي.

«د بېلېدو/ بېلوالي وړاندیز» دا مېتود بیا د غيرمستقييم او واقعي بېلوالي ترمنځ یو دول دی، دا هغه وخت رامنځته کېږي، چې

ناوره گته اخیستونکی غواړي دا بسکاره کړي چې په راتلونکي کې د بېلوالی تصمیم لري. بنایي ناوره گته اخیستونکی د خپلو خبرو په دوام کې داسې ووايي «زه به دي ډېر ژر پربېدم او نور له دغې مسلې سره جوړجاري نه کوم». که ناوره گته اخیستونکی د بېلوالی یا طلاق هر ډول پراو پرته له واقعي پراوه ترسره کوي د بېلوالی وړاندیز دي.

«واقعي بېلوالی / بېلېدل» دغه پراو د بېلېدو د ګوانښونو په برخه کې تر تولو شدید پراو دي، ناوره گته اخیستونکی بنایي په کور کې د خپلو اړوندو شیانو په تولولو لاس پوري کړي او قرباني ته دا وښي چې دا دي نور زه له تاخم او درنه بېلېرم. په حقیقت کې ناوره گته اخیستونکی نه غواړي چې له قرباني دي بېل شي خو په دي وخت کې ناوره گته اخیستونکی یوازي د قرباني حال او احساسات معلوموي چې خومره اغېز پري لري یا نه.

په دي پوه سواست چې د بېلوالی ګوانښ خه دي او کوم ډولونه لري اوس په دي خبرې کوو، چې په د دغه روانی لوبد تخنیکونو اصلی موخي خه دي؟

د دغو تخنیکونو اصلی موخي دا دي، چې د اړیکې د خونديتوب، خونښ احساس له منځه یوسې، د ناوره گته

اخیستونکی پر وړاندې د قرباني دفاعي حالت له منځه لار شي،
څل واک او کټرول له لاسه ورکړي.

ناوره ګته اخیستونکی په مکرر ډول له مقابل لوري سره اړیکه
پري کوي، تر خود هغه د زغم او احساساتو کچه ځانته معلومه
کړي. وروسته قرباني په شدید احساساتي کېږي، زاري کوي او
ناوره ګته اخیستونکی په مهربانه ډول د قرباني هغه غوبښته
چې باید اړیکه یې پري نه شي مني او قرباني ته ځان داسي
ښي، چې دی یو خواخورۍ، مهربان بښونکي انسان دی.

کله چې په لومړي څل خلک له دغو تخنیکونو خبر شي منطقی
نه ورته بنکاري ځکه دوي وايسي چې دا خو معلومه خبره ده
خلک دا نه خوبسوی، چې ناوره ګته اخیستونکی دې اړیکه ورنه
پري نه کړي. خود توري اروآپوهني له نظره دا فکر ناسم دی.
ځکه قرباني د اروآپوهني له نظره سالم یا طبیعي نه دی، په
همدي اساس دی نه شي کولي چې په منطقی توګه دا مسله
درک کړي تر خودغې اړیکې ته د پاي تکي کېږدي.

په اړیکو کې په دوامدار ډول د دغو گوابسونو پايله ډېره خطرناکه
او زیانښونکي ده، حتی داسي پايلې ته انسان رسپري چې
تصوريسي نه شي کېداي. دا مسله کولي شي چې یوه کورنۍ له

منخه یوسی، هغه کورنی چې ناوره گته اخیستونکی یې هيله لري، بالاخره ناوره گته اخیستونکی په دغه مسله کې دومره خان نباسی، چې هر کار وغواري پړی کولي یې شي. په دغه پړاو کې قرباني نور په بشپړ دول خپله اراده، واک، خوبسه او تصميم له لاسه ورکوي.

نه گتونکي لو به

دا هم نبردي گوابسونو ته يو دول لو به ده، چې په اسانۍ سره کولي شي يو سالم او طبيعي چلنډ غلط وښي. په دغه برخه کې هم توپیرونې شته، د دې لپاره چې د توري اروآپوهني په دغه تخنیکونو پوه شو لومړي باید په دې خبر شو چې نه گتونکي لو به خه وخت خطرناکه او کوم وخت بې زيانه ده.

د عادي اروآپوهني له نظره نه گتونکي لو به داسي تعبيرېږي:
كله چې يو خوک د چازيات لېوال يا عاشق وي نو ډېر ورته لاسرسى نه شي لرلى. دا بسايي د ليدنى درد، پیغامونو يا زنګ ته ژرنې خواب ويبل او... وي. دا د دې لپاره ترسره کېږي، چې مقابل لوري نور هم لېوال او عاشق کړي، تر خو یوه بنسه او ژوره اړیکه رامنځته کړي.

خو په توروه اروآپوهنه کې بیا دا مسله ډېره په خطونک شکل
مخته ئې، ګله چې له دغه تخنیکه کار اخیستل کېږي کاملا
توبیر کوي او له بې زيانه انگېزې سره ډېر توبیر لري.

ناوره ګته اخیستونکی معمولا دا تخنیک د اړیکې جوړولو په
لومړيو کې کاروی هغه په دې کار سره غواړي چې د قرباني
روانی سلامتي ته زيان ورسوي. د اړیکو په لومړيو کې دا لو به
بې زيانه معلومېږي ځکه چې په دغه اړیکه کې هېڅ ژمنتیا،
وابستګي نه شته او دواړو لوريو ته کوم زيان نه رسېږي. خو ګله
چې د اړیکو په اوږدو کې شاته تګ او د نه باور مسله رامنځته
کېږي نو ډېر بدې پایابې رامنځته کېږي. اوس په دې تخنیک
او اغېزو بې خبرې کوو.

ګله چې دوو لوريو په دې توافق وکړ چې اړیکې ته به ژمن وي
او بیا بې باوري او یو بل ته نه لاسرسی رامنځته کېږي؛ نو دا د
نه ګټونکی لوې د تخنیک نښه ده.

عادی اړیکې معمولا په لومړيو کې ډېرې منسجمې او منظمې
نه وي، نو په دې اساس د یوې عادي اړیکې مسیر او پالل
عادی خبره ده خود وخت په تېرېدو سره قوي کېږي. ناوره ګته
اخیستونکی په لومړيو کې خان ډېر ژمن بسکاره کوي، تر خو

اړیکې د اسې عیار کړي، چې قرباني په دام کې وغورخوي.
وروسته ناوړه ګته اخيستونکي ته لاسرسى ډېر کم شي.

کله چې کس دنه ګټونکي لوبي بل پړاو پیلوی نو بېرته هغه
کس ته چې ده ته ژر لاسرسى نه شي کولی لاسرسى ته زمينه
برابروي، څکه هغه غواړي چې نور ورنه لري شي خودی بېرته
غواړي چې هغه خپل حالت ته راولي او اړیکه ورسره قوي
کړي. نو په دې وخت کې د ناوړه ګته اخيستونکي پر ځان باور
نو هم قوي کېږي، ماهر ناوړه ګته اخيستونکي په ظاهره داسې
کړنې ترسره کوي، چې مقابل لوري ته ډېري د داد ور او باوري
ښکاره شي، چې دا مسله د قرباني په ذهن کې د ګډوډي او
ژوري روانې بې ثباتې لامل کېږي، چې وروسته له هغه ناوړه
ګته اخيستونکي د خپلو موخو لپاره ورنه کار اخلي.

پنهام خپرگى

فرېب / چل

ايا فرېب / چل د توريه اروآپوهنه په کېگوري کي راخى؟

فرېب د توريه اروآپوهنه له اصلی ارکانو شمېرل كېرى. د توريه اروآپوهنه د نورو تخنیکونو په ډول په دې پوهبدل، جي فرېب هم د توريه اروآپوهنه د تخنیکونو په وسیله ترسره كېرى او که نه تفکیک يې يو خه ستونزمن دی. مخکي تر دې جي ساده او تور فرېب / چل په توپیر پوه شونو لوړۍ په عموم کې په فرېب خبرې کوو.

دېرې خلک په دې باور دې چې د فرېب او دروغو ترمنځ توپير نه شته. دا سمه نه ده. دورغ د فرېب يو ډول دې، خو په يوازي ډول هېڅ وخت نه شي کېدائی چې د یو چا د تېرايستلو سبب شي. هره عمل یا کلمه چې وکړای شي له حقیقت پرته دې په بله خواهدایت یا روان کړي فرېب نومېري.

په همدي اساس د فرېب / چل عامې برخې دا دي: دروغ ويل،
 د ابهام رامنځته کول، د حقیقت پټول او د یوه ناسم خه د
 سموالي د اثبات لپاره هڅه. دا په مختلفو بنو د فرېب په
 چوکات کې خپلې چاري پرمخ وړي. بسايي تاسو داسي احساس
 کړئ چې دا یو وخت کې تاسو هم ترسره کړي دي. ايا دا په
 دي معناده، چې ټولي ګمراه کونکې کړنې دي د توري
 اروآپوهني نموني وي؟ هېڅکله.

ټول تر خپله وسه نورو ته فرېب ورکوي. خلک بسايي په ځينو
 چلندونو لکه مهرباني، شرم او د بې کفایتی احساس په خاطر
 نورو ته فرېب ورکړي. څېښو بشودلي چې ډېرى خلک حتی
 نارينه د گدې جوړې پیدا کولو په ويسياتيونو کې د خپلې ونې /
 قد په اړه دروغ وايي. دا دې دليل نه شي کېدائی چې هغه ته
 دي د توري اروآپوهني ناوړه ګته اخيستونکي ووايو. خلک حتی
 د سلامتي، خوشبختي او نېکمرغې په برخو کې خان ته فرېب
 ورکوي. که په ورځني ژوند کې داسي فرېبونه صادرهو او د تورو
 فرېبونو معادل نه دي نو دغۇ ته کوم ډول فرېب وايو؟

فرېب هغه وخت تور معلومېږي چې د غولول شوي کس په اړه
 فرېب ورکونکي منفي احساس یا قصد ولري. عادي فرېب

معمولا د حقیقت پر وړاندې ماتېږي خو تور فرب دومره قوي وي چې حقیقت یې هم نه شي ماتولی. په دې وخت کې یا حقیقت د پېښو سر سه تغیرېږي، پتېږي یا نادیده نیول کېږي.

هغه کسان چې په دې برخه کې د توري اروآپوهني له تخنیکونو کار اخلي له فرب د زيان رسولو په موخه ګته اخلي نه د مرستې کولو په پار. هغه په هره بيه د زيان په نادیده نیولو سره یو خوک غولوي تر خو خپلو گتمو ته ورسېږي.

خینې داسي فکر کوي، چې که فرب کوچنۍ وي هغه به د توري اروآپوهني له ګټګوري نه وي هغه که لوی وي د توري اروآپوهني برخه به وي؛ خو داسي نه ده د فرب اندازه کول او نه اندازه کول دلته مهمه نه ده او نه هم له دې سره اړوند موضوع ده بلکې له توري اروآپوهني سره اړوند موضوع دا ده، چې د فرب تر شاه پته موخه څه ده.

د فرب مختلف اړخونه

لومړۍ باید په دې خبرې وکړو، چې خینې فکر کوي چې کوچنۍ فرب دومره خطري نه دې، بلکې لوی فرب بدې او ناوړه پایلې لرلې شي، دا فکر بېخې ناسم دې. هغه ستړ فربونه

چې د ناواره گته اخيستونکو لخوا د موخود ترلاسه کولو په موحه
يو چاته ورکول کېږي په دې کې کوچني فربونه دومره رول
لري چې تصور يې نه شي کېدای. دلته به اوسم په کوچنيو او
سترو فربونو يو خه خبرې وکړو.

هغه کوچني فربونه چې ناواره گته اخيستونکي يې کاروي کوم
دي؟ په لومړيو کې کوچني فربونه ناواره گته اخيستونکي د دې
لپاره ترسره کوي، چې دا معلومه کړي چې قرباني د ده په کړنو،
خبرو او اقداماتو خومره باور لري. که خلک په لومړيو کې په
کوچنيو دروغو باور وکړي نود وخت په تېرېدو په لویو دروغو هم
باور کوي.

همدا شان کوچني فربونه پر ئان د باور لرلو کچه تیټوي،
غولونکي نه شي کولي چې د خپل استدلال او منطق پر خواک
باور وکړي. که ناواره گته اخيستونکي يې په کوچنيو مسایلو کې
وغولوي او د پېښو د رامنځته کېدو په اړه له ده ګډي ودې
پونستې شي نوبایي غولونکي دې پایلې ته ورسېږي، چې د ده
استدلال او منطق سه نه دې، چې بالاخره پخپل قضاؤت باور
نه کوي. دېږي خلک د دې پر ئائي چې پوه شي د حینو مسایلو

په اړه فربب راکول کېږي دوي دي پایلی ته رسپري چې خپل
قضاؤت یې ناسم او نیمگری دي.

له لویو یا سترو فربونو یو دا دي، چې خپل څان داسي معرفي
کړي، چې په اصل کې هماګسي نه یې. دلته زموږ هدف له
شخصيتي څانګړونه دا، بلکې بشپړ هویت دا لکه دنوم
بدلول، د زېړې دنې نېټه، کورنۍ بدلول او.... د توري اروآپوهنه
کارونکي پر دي قادر او برلاسي دي، چې نورو ته داسي فربب
ورکړي چې د هغوي په جعلي هویت باور وکړي.

غولوونکي مباحث

ډېريو به دغه جمله اورېدلې وي چې «پيسه د ټولو بدیو رینې
ده». په دغه جمله کې اغراق شوي سمه نه ده؛ خو دا موضوع
له پامه هم نه شو غورخولی، چې پيسې د ډېرو فربونو لامل هم
کېږي، د پيسو په پار فربب کول مختلف دليلونه لري. ځينې
خلک د پيسو ترلاسه کولو لپاره خلک غولوي، ځينې یې د پيسو
پټولو لپاره خلک غولوي او....

تر ټولو مشهور فربب چې په توره اروآپوهنه کې د پيسو اړوند
کېږي د مسلکي سوالګر لخوا ترسره کېږي. دا خلک د ډېرو

پیسو په لولو بیا هم هڅه کوي چې خلکو ته فریب ورکړي تر
 خو پیسې په لاس راوړي. دوی د پیسو لاسته راولو تر دېره د
 توري اروآپوهنه له تخنیکونو ګته اخلي. حتی خینې یې د دې
 په پار چې پیسې لاسته راوړي د خپل بدن یو برخه زخمې
 کوي، تر خود نورو خلکو لخوا د زړه سوي وړ وګرځي، حتی
 خینې بدمرغه خپل اولادونه په همدي پار په نشهېي توکو
 روړدوی تر خودوی د خپلو فریبونو د یوی برخې په توګه
 وکاروی.

په دغه برخه کې مدنۍ حالت یوه بله کارېدونکې لاره ده خینې
 وخت هڅه کېږي، چې خپل واده پت کري، تر خو قرباني په
 دام کې ګير کري. دا بسايي د مالي، جنسی- یا نورو لاملونو لپاره
 ترسره شي. خینې حتی دېر وادونه لري خوله یوه بله خبره نه
 وي. خود تکنالوژي - انټرنیټېي نړۍ دا مسله اوسلو لېږ ګرانه
 کري. ماهر فریب ورکونکې په دې قادر دي، چې په خیرکانه
 شکل دېږي جوړې له یوه بله جلا او بېلې کري.

خینې غواړي چې خان متاهل وښي، په داسې حال کې چې
 مجرد وي. دا فرېب مختلف دليلونه لري. دېږي هغه خلک چې
 متاهل دي د مجرد په پرتله د دېر باور او اعتماد وړ وي. د

توري اروآپوهنه خيني کارونکي په همدي تخنيک زبردست بلد
دي او په مناسبو خايونو کي ورنه گته اخلي. خيني خلک ددي
لپاره خان متأهل نسيي چې بيمه دېره ورکړي، خيني ددي لپاره
چې کورنۍ غريبه ونبيي تر خو ورسره خلک مرسته وکړي او...

د جرمونو پټیول په دي برخه کي یوه بله لومه ده، چې ناوړه گته
اخیستونکي ورنه استفاده کوي. د دي لامل داوي، چې که يې
کوم خاص جرم ترسره کړي وي او مقابل کس ورنه خبر شي نو
ستونزمنه ده، چې په هغه دي غوره باور وکړي. جالبه دا ده،
چې داسي فربونه تل تورنه وي. دوي دا کار دردولو له وېږي
کوي، دا یو تور فربب نه دي. خو که دا کار په قصدي توګه
پتموي تر خو وروسته مقابل لوري ته زيان ورسوي نو دا ددي
ښکارندويي کوي، چې د توري اروآپوهنه له مسايلو کار
اخیستل کېږي.

ناوړه گته اخیستونکي د خپل احساساتو د پټولو او پر ده د نورو
د باور تراسه کولو لپاره فربب زبردسته لاره ښکاري. د همدغو
مسايلو د پټو لپاره تر هفو کار اخلي چې تر خو مقابل لوري
قرباني شوي نه ي، وروسته بنائي خيني قربانيان متوجهه شي،
چې دا یو فربب او بس. که یو کس له توري اروآپوهنه

استفاده کوي او غوايري چي له يو چا سره فزيکي تمایلات ونسی نو هغه پلته کوي، چي مقابل لوري ته زما دغسې تمایلات سره کربنه ده که نه. کله چي پوه شي چي مقابل لوري ته حد ياسره کربنه ده؛ نو په دغه پراو کي فرېب ورکونکي کس بسايي دروغ ووايي او داسي چلنډ له مقابل لوري سره وکري، چي زه له تاسره واقعي او پاكې مينې ته ژمن يم. کله چي قرباني د وخت په تېرېدو په دام کي ونسلي نو بيا ناوره گته اخيستونکي په خپل کارلاس پوري کوي، سره کربنه يې له منځه وري او د ناوره گته اخيستني قرباني کېږي.

يو مشهور دام چي دېرى وخت قرباني پکې نسلۍ دا دې، چي د ناوره گته اخيستونکي په ظاهره احساساتو او چلنډ ژر باور کوي. فرېب هغه قوي خواک دې، چي پر قرباني د اغېزې يا کتېرول لپاره کارول کېږي.

رومانيکي اړيکه؛ ناوره گته اخيستونکي دا دېرى وخت د واقعي مخود پتولو لپاره کاروي، خپلې فرېبي خبرې او کړنې يې پر قرباني اغېز بندې قرباني داسي تصور کوي، چي تول عمر زه د یو داسي انسان پسي ګرځدم خودا دې پیدا مې کړ. خوپه حقیقت کې ناوره گته اخيستونکي پر دې قادر وي، چي د

مقابل لوري د احساساتو او نورو کمزوريو تکي ورمعلوم وي د
قرباني لپاره داسي کرنې ترسره کوي چې کت مې د هفه هيله
وه، دا فربب ډېرى وخت اوږده مهاله او پېچلی دوام لري.

همدا راز کولی شي چې د قرباني هفه احساسات چې ډېر
حساسيت ورسره لري په غيرماتيکه ډول نرم کړي. مثلا ناوړه
گته اخيستونکي قرباني ته د زيان اړولو په موخه په لوړيو کې
ډېري صادقانه کرنې او خبرې کوي حتی که په لوړيو کې
قرباني ته د نېدېوالې زمينه برابرېري خونه يې ترسره کوي،
ناوړه گته اخيستونکي داسي چلنډ کوي چې د قرباني په خيال
او خاطر کې هم نه ور وګرځي چې دا کس دي ناوړه کار ترسره
کړي، قرباني په دغو مسايلو مغشوشېري، ګیج کېري تر هغو دا
فرېب ادامه لري، تر خو قرباني څل دفاعي حالت او حسياست
ختم کړي بالاخره د ناوړه گته اخيستونکي تولو غوبښتو پوره
کولو ته چمتو شي.

غولونکي تخنيکونه
 په دې پوه سواست چې فرب/ چل مختلف ارخونه او لاملونه
 لري او س په دې خبرې کوو، چې هغه کوم تخنيکونه دي چې
 په فرب/ چل کې ناوره گته اخيستونکي ورنه کار اخلي.

د فرب هر تخنيک هغه وخت کاريېي چې ناوره گته
 اخيستونکي لومړي درک کړي، چې په دغه خای او وخت کې
 کوم تخنيک اغېزناک او غوره دي.

غولونکي په ترتیب سره هر يو تخنيک جلانه کاروي، بلکې
 څلور تخنيکونه حتی سره يو خای کوي او بیاد عمل ډګر ته
 دانګي.

دروغ ويـل د تور فربـلـه بـارـيـکـو او مـشـهـورـو ډـولـونـو دـىـ.
 دـاـ تخـنـيـکـ هـغـهـ وـختـ کـارـيـېـيـ چـېـ غـولـونـکـيـ پـهـ دـېـ پـوهـ شـيـ،
 چـېـ مـقـابـلـ لـورـيـ تـرـ حـقـيقـتـ هـمـ زـماـ پـهـ خـبـروـ ډـېـرـ باـورـ لـريـ. دـاـ
 قـربـانـيـ بـسـايـيـ دـاسـيـ کـسـ ويـ، چـېـ ډـېـرـ وـختـ پـرـ نـورـوـ ژـرـ باـورـ
 کـويـ. يـاـ غـولـونـکـيـ تـرـ هـغـهـ حـدـهـ دـاـ کـارـ کـويـ، چـېـ دـقـربـانـيـ
 دـفـاعـيـ حـالـتـ لـهـ منـخـهـ يـوـسـيـ. کـهـ نـاـورـهـ گـتـهـ اـخـيـسـتـونـکـيـ لـهـ
 دـروـغـوـ کـارـ اـخـليـ ډـېـرـ اـحـتمـالـ دـاـ دـىـ، چـېـ دـخـپـلـوـ دـروـغـوـ اوـ

ناحقایقو د پتوولو لپاره یې په غوره لارو هم فکر کړي. ناوره ګته اخیستونکي په دې کې دې ماهر دي، چې څنګه وکولای شي بې باوره خه ته د باور جامه ور واگوندي.

د دروغو له لاري فربب له ډېرو باريکو او فکري روشنونو څخه دي، په همدي ترتیب ماهر غولونکي داسي دروغ وايي چې د وخت په تېربدو ده دروغ د سمو او باوري معلوماتو خاينيسي.

مثلا یو ماهر غولونکي داسي کيسه کوي چې ۹۰ سلنې سمه او ۱۰ سلنې بې باوره او ناسمه وي؛ خو قرباني ۱۰ سلنې هېڅ په نظر کې نه نيسې- او تولې کيسې ته د واقعیت او حقیقت په سترګه گوري. څینې غولونکي د اغېز بنندلو لپاره خپل غږ بدلوی، څینې وخت په لوړ یا تیت غږ خبرې کوي. خکه غږ د انسان په لاشعور باندي اغېز بندي. غولونکي گوري چې په کوم خايني کې غږ تیت او په کوم خايني کې غږ لوړ کړي، تر خو پر قرباني اغېز وکړي او هر خه ته د واقعیت په سترګه وګوري.

ضمني دروغ؛ دا د فربب یو بل شکل دي، چې په غيرمستقيم دول سه شي ته اشاره کوي؛ خو اساسا ناسمه وي. مثلا غولونکي غواړي چې قرباني ته په مالي برخه کې فربب ورکړي

وایی «زه یو بريالي انسان يم او ډېر عايد لرم». خو په غيرمستقييم دول دا پيغام لري «زماد حسابونو د سمبالبنت لپاره مالي کس ډېري خبرې لري. د ماليې تېتولو لپاره لپاره ډېر وخت لگېري او زه دومره وخت نه لرم». په همدي وخت کې غولونکي داسي خبرې او چلنډ کوي چې خان ډېر شتمن وښي، خو په بسكاره او واضح دول نه وايې چې زه دومره پيسې لرم يا شتمن يم.

غولونکي په دي برخه کې تر ډېره له ضمني دروغو ګته اخلي، ځکه دا تر ډېره د منلو وړوي او درد يا ناسم ثابتونو چانس پکې کم وي. که قرباني غولونکي په دروغو تورن کړي غولونکي کولۍ شي ووايې چې داسي کاريې نه دي کړي او نه يې له خبرو هدف دا و. دا ځکه کوي چې د دروغو پټولو همدا غوره لاره ورته برېښي. بله خبره دا ده، چې د قرباني هر خومره تخيل قوي کېږي همدموره ضمني دورغ د ده د غولونې لپاره غوره دي.

مخفي کاري / پټول؛ دا د فرېب یو بل شکل دي، چې له دورغو او ضمني دروغو سره توپير لري. دروغ او ضمني دروغ په مختلفو خايونو کې مختلف اړخونه لري، چې د حقیقت پټولو

لپاره ويل کېرىي، په اسانه د قرباني ذهن بلې خواته اړول کېرىي.

یوه بله لاره چې د مخفي کاري په تخنيک کې ورنه گته اخيستل کېرىي عاطفي حصار دی. په دغه تخنيک کې ناوره گته اخيستونکي داسي بسيي چې په ژوند کې يې يوه داسي دردونکې او ناراحتونکې موضوع شته، چې په هېڅ وجهه يې د ويلو توان نه لري. په همدي ترتيب قرباني نه غواړي د خپلې خوبسي وړ پونستني يا معلومات ورنه وکړي. ځکه ده ته يو ډول بي نزاكتي يا ظلم بسکاري چې په دغه حالاتو کې له ناوره گته اخيستونکي د خپلې خوبسي پونستني يا معلومات واخلي. نو په همدي ډول غولونکي خپل اصلي حقیقت پتیوي، تر خو خپل شوم هدف ته خان ورسوی.

تېرايسټل؛ دا د فربېب ډېر پېچلې او مجرمانه ډول دی، چې د توري اروآپوهني کارونکي ورنه گته اخلي. تېرايسټل د دروغو یو ډول دی. په دغه تخنيک کې غولونکي نه غواړي په ساده او اسانه بنه دروغ ووایي، هغه داسي دروغ وايي چې د هفوی د ادعا په موخه جعلي ثبوتنه او اسناد وړاندې کوي. ماهر غولونکي په دې ډول په ډېر باريکه شکل مخکې ٿي. مثلا

وايي «نه زه واقعا داکتر يم، دازما ډيپلوم او اسناد دي»! په ئيرکانه ډول د دغه اسنادو بسodel قرباني ته دا حس ورکوي، چې رښتیا هم داکتر دی، که چېرته د خپلو اسنادو او د ځان داکتر ثابتونو لپاره بیا بیا تینګار کوي نو قرباني پري شک اخلي فکر کوي حتما کومه ستونزه پکي شته، چې دومره ډېر د دې يادونه کوي، چې زما اسناد سه دی او ستونزه نه لري.

له بدھ مرغه چې د انټرنیت او تکنالوژی نړۍ سره اوس دا مسله ډېره په چېتكۍ سره د عامېدو خواته روانه ده. غولونکي په دې قادر دی، چې هر ډول جعلی اسناد او مدارک په اسانی جوړ کړي. دا ډول تقلبی مسایل بسايی شخصي- دليلونه ولري. په تبرايسنې کې یوه بله لاره داده، چې غولونکي ټول هویت جعلی کوي هغه غواړي چې معرفي شوي شرکت یا ادارې ته فرېب ورکړي ترڅو داسې یوه غلا یا ناوړه کار ترسره کړي چې په راتلونکي کې یې پیدانه کړي. دا ډول خلک د ډېرو خطرناکو او ناوړه پېښو سرچینې بللي کېږي.

کله چې په فرېب کې له تبرايسنې تخنيک کار اخیستل کېږي؛ نو په دې وخت کې باید پوه شو، چې غولونکي د توري اروآپوهني اصولو ته ژمن دی. د دې لپاره چې له قانون او

تورونو تېبىستە وکړي. په دې برخه کې هر انسان باید دې ته متوجه شي چې څنګه له ماهرتېرايىستونکي ځان وژغورى.

په دغه تخنيک کې بله مهمه مسله دا ده، چې غولونکى داسې بىي چې زه د قرباني لخوا غولول شوي يم، دا نمونه بىاد فرېب دنه يو بل فرېب دې، چې ډېر پېچلى اړخ لري او ماهر ناوړه گته اخيستونکي يې د ځان لپاره په مناسبو ځایونو کې استفاده کوي.

شپږم خپرکی

هیپنوتیزم

په دغه کتاب کې د توري اروآپوهني ډېرى اړخونه تشریح شول:
 خو هیپنوتیزم یې هغه برخه ده چې تاسو ته هم د حیرانتیا وړ
 وي. ډېرى خلک چې د هیپنوتیزم کلمه واوري د داسي کس په
 اړه چې ډبل بريت لري، شپو خولی یې پرسروي او د یو چاد
 خوب راوستو په تکل کې وي؛ خو دا تصور کليشه يې وي د باور
 وړ نه دی. خکه چې واقعي هیپنوتیزمونه په داسي باريکو او
 قوي تخنيکونو مجهز دي، چې هر چبرته موقعیت لري دا خلک
 کولي شي چې د توري اروآپوهني له عناصره گتیه واخلي او په
 خلکو داسي اغېز وکړي چې حتی د باور وړ نه وي.

نو چې هیپنوتیزم هماغه پخوانی باور نه دی نو خه دي؟ اصل
 کې هیپنوتیزم یو داسي پراو او پروسه ده، چې د پوها وي ژورو
 پوبسونو په فلتېر کولو سره په یو شخص کې د تلقین د منلو
 خواک زياتوي. دا په ژوره او اغېزناکه توګه د هغو کسانو په اړه
 چې په بې دفاع او خورا تلقین شوي حالت کې دي موثره ده او
 د تور هیپنوتیزم کارونکو ته د قربانيانو پر وړاندې قوي خواک
 ورکوي.

هیپنوتیزم د نورو تخنیکونو په دول نه دی، چې مورډی په ورځني ژوند کې په عادي او بې ضرره دوله ورسره مخ شو. دا کېداي شي چې کلامي او غیرکلامي وړاندیز شوي شکل ترسره شي. په هغه خای کې چې تلقین کول په ډېر باریک شکل رامنځته شي. په همدي اساس د هغوي تشخيصول او پېژندنه اسانه کار نه دی.

د ماھیت له پلوه هیپنوتیزم د انسان د ذهن په ژورو اغېز کوي. هغه کس چې په یو چا کې د تلقین منلو او غبرګون راپارولو مهارت لري کولی شي چې پرته له کش مکشه پر مقابل لوري اغېز وکړي.

د هیپنوتیزم تخنیکونه

اوسم چې د هیپنوتیزم په واقعي معنا پوه سواست په دي خبرې کوو، چې د تلقین کولو کوم اصلي تخنیکونه دي، چې کارېږي. دا مختلف دي، خو زموږ عمومي موخه دا ده، چې په هغو تولو مسايلو پوه شو، چې په دي برخه کې ورته اړتیا لیدله کېږي. دلته پدې خبرې کوو، چې په کومو خایونو کې کوم تخنیکونه کارېږي. د یادونې ده، چې که په دغو تخنیکونو خان پوه نه

کرو له یوې خوا یې پېژندنې سخته او له بلي موره هره وئخ کولى
شو ورسه مخ او ئان ته زيان ورسوو.

غیرکلامي وړاندیز

که په توره اروآپوهنه کې هيپنوتیزم د وړاندیز په توګه وشمهرو؛
نو دا مهمه ده چې پر دې پوه شو، چې دلته له وړاندیز هدف
څه دی. بسايي ځینې دا فکر وکړي، چې د یوې وړاندیز شوې
جملې معنا به لري مثلا «زه غواړم چې تاسو دا ګار ترسره
کړئ». خوداسي نه ده په توره اروآپوهنه کې دا مسله له تصوره
لري ده، لومړي مهمه معنا چې باید په نظر کې ونيسو هغه دا
ده، چې وړاندیز کولى شي په دوو لارو یا اړخونو چې کلامي او
غیرکلامي دی رامنځته شي.

د انسان مغز یویخ شوې غر تصور کړئ، د غرہ په سر هغه
برخه چې او به پکې ولاړې وي ھماگه یې د ادراکي دندو ترسره
کولو استازیتوب کوي لکه فکر کول.

هغه برخه او به چې تریخي لاتدي وي د انسان مغز ته دنه
لاسرسي په دول دي یا په ډېرہ کمه اندازه ورته لاسرسي کېږي
یا په خوب کې د غړونو، انځورونو لیدل فرض کړئ، چې انسان

ویده وي خو په خوب کې تول هغه خه ويني چې کت مه هماگسي وي. د توري اروآپوهنه کارونکي تر ډېره خپل هدف د ذهن په دغه پته او غيرشعوري برخه کې خاى پر خاى کوي.

په ټوليز دول د وړاندیز د ارایه کولو لپاره دوي لاري دي، چې د دغو په وسیله خپلو موخته خان رسوي. لوړۍ کلامي او دويں يې غيرکلامي ده. دا دوه ډوله مېتدونه او روشنونه مختلفي لاري لري د تخیکونو دقیق ډولونه چې کارونکي يې په مختلفو خایونو کې کاروي بېلاښل فکتورونه لري.

حینو کارونکو دغه ټول تخنیکونه ازمایلي او په اخېر کې د هیپنوتیزمي لاره انتخابوي تر خو پر قرباني ډېر اغېزلرونکې شي. حینې کارونکي بیا داسي تخنیکونه کاروي، چې په همامنه وخت کې له تفریح او ساتبری پرته بل خه نه وي. دا مسله بیا د هیپنوتیزور د موخي سره اړه لري یا غواړي چې نفوذ او اغېز وکړي یا غواړي یوازي تفریح وکړي.

د کلامي یا لفظي مېتد او تخنیک پېژندنه سخت کاردي. حینې وخت تور هیپنوتیزم وړاندیز په داسي کلماتو کې نغاري، چې په ظاهره ډېر بې ګناه او معصومانه وي، تر خود قرباني په ذهن کې ژور اغېز پرېباشي.

د غبر تیت والی، جگوالی او د کلمو انتخاب د دغه تخنیک یوه
 بل مهتوود دی، چې هیپنوتیزوران ورنه گته اخلي. ماهر
 هیپنوتیزوران په داسې حال کې چې قرباني په جدي دول
 خبرې کوي یا د مهمو مسايلو په اره په جدي توګه خبرې کوي
 ورته متوجه کېږي د هغه د غږ زیر و بم او د کلماتو انتخاب
 کاپې کوي، ذهن ته یې سپاري او په راتلونکي کې د قرباني پر
 وړاندې تري کار اخلي. وروسته په هماګه دول او کلماتو خپله
 موضوع قرباني ته القا کوي، د غږ هماګه دول او د کلماتو
 انتخاب تقليد په قرباني کې ژور اغيز بشندي او دفاعي حالت یې
 له منځه خي.

د کلامي تلقین یو بل شکل چې د توري اروآپوهني
 هیپنوتیزوران یې کاروي د داسې کلمو انتخاب دی، چې قرباني
 ورسه دېر حساسیت لري یا دېر اهمیت ورته لري.

مثلا خينې وخت یو خوک دېر احساساتي کېږي د دغه
 احساساتو لپاره دی خينې داسې کلمات یا کلمه کاروي چې
 غواړي خپل هدف تري ولېردوی. که چېږي هیپنوتیزوران دغې
 مسلی او کلماتو ته متوجه شي او کاپې یې کړي کولی شي چې

د اغېزې په پار يې د قرباني پر وړاندې يې په مناسب وخت کې استفاده کړي.

د خينو مطالبو القا کول کولی شي غيرکلامي واوسي، مثلا په خينو وختونو کې پرته له ويلو په خانزېي يا خاصونسانو یو څه وویل شي. که تاسو فکر کوي چې دا کوچني مسایل دي او پر انسان اغېز نه کوي ستاسو لید واقعاً اشتباه دي. حتی خينې سیاسي رهبران د وینا په وخت کې د وېښتو ستایل په داسې دول بدلوی چې کومه موخه غواړي ترلاسه کړي هماغسي خانښي. د وېښتو اړولو يا جوړولو ستایل هر دول جلا جلا په انسان مختلف اغېز بنسندي دا چې موږ ته دا مسایل کوچني بسکاري او په اړه مو معلومات نه دي کړي دا زمور تېروتنه ده.

هیپنوتیزور خنګه کولی شي چې په غيرکلامي دول یو موضوع چاته القا يا په فکر کې ورکړي؟ دا تخنیک د معانی تداعی کولو په شاوخوا کې دي، یو ماهر هیپنوتیزور پر دې برلاسی دي، په انسان کې داسې شدید احساس په دوامدار دول رامنځته کړي، چې د یوه بهرنې محرك سره تړاو ولري لکه د سترګو حرکت چې له خانګړو شرایطو يا حالاتو سره تړاو لري. مثلا هیپنوتیزور غواړي چې په چا کې د وحشت احساس يا فکر رامنځته کړي.

کله چې قرباني د وحشت یا ڈار په حالت کې وي بسايي د سترگو خينې خاص حرکات ترسره کړي، قرباني په غيرشعوري ډول دا حرکت له وحشت او ڈار حالت سره تړي، د وخت په تېرېدو هیپنوتیزور کولي شي چې په اسانه ډول د سترگو په حرکت پرته له دي چې نور محرک کارونه دي ترسره کړي د مقابل لوري احساسات په لاس کې اخلي او یوه خاص غبرګون ته یې تحریکوي.

چاپريالي محرک یا حرکتونه د غيرکلامي یا غيرلفظي تلقين یو بل روش او مېتود دی، چې ډېرى هیپنوتیزوران یې کاروي. کله چې په کوچنيوالی کې د بنوونئي د مدیر له لوري تاسو ادارې ته غوبستل کېداست، تر خود تېروتسي جزا وويني، درپه ياد کړئ. هغه داسي حالت و، چې پرته له وهلو به تاسو له سختې وېري او ڈار سره مخ وئ. حکه دا ستاسو په ذهن کې و، چې دلته د سزا لپاره راوستل شوی نه د ستاييلو. هیپنوتیزوران کولي شي چې پر لويانو د خپلې اغږي او خپلو موختو ته د رسیدا په پار له دغې لاري او طريقي کار واخلي.

خپل شوي قربانيان

د هيپنوتیزم اغبزه په تولو انسانانو يو دول نه ده، خینې په کمه اندازه تري اغبزمنېري او خینې بیا په ډېره اندازه. که خه هم د دغو معلومول په يوه جمله او پراگراف کې نه کېري خو مورې عمده تکي درته وړاندي کwoo. خپل شوي یازيان لیدونکي خلک د هفو په پرتله چې بنه او د خوبني احساس لري د هيپنوتیزم قرباني کېري. دا چې هيپنوتیزوران خنګه د دغو انسانانو د کمزوري تکي پیدا کوي او بیا ورنه ناوړه گته اخلي پري خبرې کwoo.

هغه خلک چې ډېرى په دغه مسله کې ګېر کېري داسې خلک دي چې په وروستيو کې يې په ژوند کې له يو لوی تغير سره مخامنځ شوي وي، مثلا له يو شدیدي مينه یېزې یا عشقې اړیکې لري شوي وي یا مهمه او ارزښتاكه دنده يې له لاسه ورکړې وي او.... په دغه دول حالاتو کې د انسان مغز تر هر څه ډېر ډاد او متقابل درک ته اړتیا لري. که هيپنوتیزور قرباني په همداسي زیانمن یا خپل شوي حالت کې ولید نو کولی شي هغه ته ډاد او اطمینان ورکړې، په دغه ډاد سره د مقابل لوري تول وضعیت پخپل کنټرول کې اخلي او هغه د هيپنوتیزم خواته بیا یې.

هیپنوتیزور په یوه قربانی کې نبردي دوه زیانمنونکي اړخونه ويني. لومړی هغه زیانمنونکي شخص همدا اوس پکې ګيردی دوييم هغه چې د هیپنوتیزور لخوا تر اغږزي لاندی دی چې دا یې شدیده بنه ده. ناوره هیپنوتیزوران پر دې برلاسي دی چې دواړه اړخونه د اغږز لپاره وکاروی.

مثالا یو هیپنوتیزور د عوایدو او پیسو پیدا کولو په لته کې دی، بنایي د یوې داسې شتمنې کوندې پسې وګرځي چې ډېره ذهنی خورول شوي وي. د وخت په تېرېدو هغې ته داسې احساس ورکوي چې زه ستا لپاره د ارامې او سوکالي سرچینه یه. برخلاف په اصل کې دا کس دې ته زیان رسونکي دی. تر ډېري هڅې وروسته هغه خپل هدف ته رسېږي، پیسې او جایداد په لاس راوړي، چې بالاخره به د قربانی یوازینې پناه خای پخپل لاس جوړ شوی جهنم وي.

هیپنوتیزوران په دې برخه کې خورا ماهر دی، چې په کوم وخت او کوم حالت کې شرایطو ته په کتو خپل کار ترسه کړي. داسې تخنیکونه شته چې د زیانمنونکي د زیان ګچه پرې معلومه کړي چې یو یې له هغو د تقلیدي رفتار روشن او تخنیک دی یعنې کله چې خوک په غیرشعوري ډول د یو چا تر اغږزي

لاندی راشی. دا چې هیپنوتیزور معلومه کړي چې ایا دغه کس زما تر اغبز لاندی راغلی او که نه نو دی یو جزيی حرکت ترسره کوي، مثلا خانڙبه کې غواړي لاس ته یو ډول حرکت ورکړي تر خو معلومه کړي چې اغبز مې شته او که نه؛ په دې وخت کې که قرباني په غیرشعوري توګه لاس ته هماغسي حرکت ورکړ نو داد دي بسکارندويسي کوي، چې مقابل لوری د زيانمنولو په حالت کې دي.

د عصبي ژپوهني پروگرامونه (NLP)

Neuro-Linguistic

د عصبي ژپوهني پروگرامونه (

Programming) هغه قوي او خواکمن تخنيک دی، چې د نړۍ دېر خيرک او هوبنیار خلک ورنه ګته اخلي. د سوداګريزې نړۍ رهبران، مشران او خيرييہ موسسي د دغه پروگرام لخوا وړاندي شوي تخنيکونو او اصولو باندي بشپړ باور لري او دېر یې پلوی دي. د دغسي تخنيکونو زده کول هغه چاته چې له نورو د ناوره ګتې اخيستني نيت او فکر لري د اتومي وسلې په څېر دي. په همدي پار هفوی د قدرت او خواک لپاره د قربانيانو په منځ کې يوه لویه رواني تباھي رامنځته کوي. د توري اروآپوهني د متخصصانو لخوا کارول شوي تخنيکونه زده کړئ تر خود ناوره او تخربيي اغبزو د مخنيوي په برخه کې ورنه کار واخلي.

بیا پروگرام جوړونه (Reframing)

بیا پروگرامول / جوړول د کنټرول هنر دی چې څنګه مبههم معلومات درک کېږي. پخوانی مقوله ده وايي «هېڅ شی نه بنه او نه بد دی؛ مګر دا چې موږ څنګه باور پري لرو». په دغه تخنيک کې هیپنوتیزوران کولی شي چې د قرباني فکر او احساساتو د کنټرول په برخه کې ورنه کار واخلي.

دا تخنيک په توروه اروآپوهنه کې خه دول کارېږي؟ دasic فکر وکړئ، چې یو هیپنوتیزور هڅه کوي چې پر قرباني اغږز وښندۍ او دې ته یې وهځوي، چې له نورو سره وخت تېرنه کړي یا له یو خاص کس سره ونه ویني. قرباني بسايي په دې مسله ناراحته او زړه تنګي شي، کله چې هیپنوتیزور ته دا بسکاره شي چې په دغه مسله کې قرباني حساس دی نود هفه له احساساتو سره سه د موخي بدلبدو ته تغيير ورکوي. مثلا دا مسله دasic پرمخ وړي:

قرباني: «له هفه وخته چې ماله خالد سره خبرې نه دي کړي زړه مې په تنګ دي».

هیپنوتیزور: «زه پوهېرم چې او سنى وضعیت ستا لپاره خوندور او
بىسە نە دى؛ خو دومرە درتە وايم چې تە دومرە باھوبىن او
ھوبىيار انسان يې، چې خان دى لە زندانە خلاص كړى او
ازادي دې انتخاب کړي».

تاسو فکر وکړئ، چې په دغۇ خبرو کې هیپنوتیزور خومرە په
باريکي د قرباني په ذهن کې دا ورکوي، چې لە خالد سره
اړیکه ستا لپاره بىسە نە وه/د. د قرباني ذهن هم دويمې جملې
تە دېر اوږي ځکه د ده ډېرە ستاینه پکې شوې نو قرباني د ده
پر خبرو باور کوي او د خپل ذهن او فکر کنټرول د هیپنوتیزور
په لاس کې ورکوي.

راتلونکى سفر

دا تخنيک يو ماهر ناواره گته اخيستونکي تە د دې اجازه
ورکوي، چې قرباني راتلونکي تە په يوه ذهنې سفر تە اماده
کړي، تر خو وکړاي شي پر چلنداو خوابونو يې چې په راتلونکي
کې رامنځته کېږي اغېز ولري.

په خورا بنسټييز ډول، راتلونکى سفر په ذهنې توګه د راتلونکي
سناريوله لاري قرباني تە لارښوونه کوي.

د هيپنوتيزم له دغو ټولو تخنيكونو سره په مطالعې دې پايلې ته رسپرو، چې حتی غوره ناوړه اخيستونکي له دغو تخنيكونو په متوسطه اندازه گته اخلي. مثلا د توري اروآپوهنه یو هيپنوتيزور له قرباني سره په اړیکه کې تر ۹۵ سلنډ عادي رفتار او چلند نسيي چې دا کار پر هيپنوتيزور د قرباني باور او اعتماد ډپروي. یوازي ۵ سلنډ تمرکز د قرباني د اغېزمتیا لپاره هيپنوتيزور ته کافي دي. په همدي ترتیب قرباني پرته له دې چې دغې مسلې ته یې فکر نه کېږي، دفاعي حالات هم له لاسه ورکوي او د دغه تخنيک تر قوي اغېزې لاندې رائحي.

اووم خپرگی

مغزمینخنه

که له چا و پونستئ چې مغزمینخنه خه شی دی احتمالا هغه
مثبت حواب درکړي. د مغزمینخنې په تراوښایي تاسو ډول ډول
فکر لرئ او مختلفې خبرې مو اورېدلې وي. لوړۍ باید په دې
خبرې وکړو، چې په مغزمینخنه کې کوم مسایل شامل دي او
کوم مسایل له دغې مسلې سره غاړه غږي نه دي. د توري
ارواپوهني له نورو تخنیکونو ورهاوخوا دغه تخنیک ډېر قوي،
پراخه او اغېزناک دي.

که د توري اروآپوهني نور تخنیکونه د ټوپک د مرمى په ډول
دي چې یوازې یو خاص کس یې په نښه کړي وي او له منځه
یې وړي؛ خود مغزمینخنې تخنیک د اتومي بم په ډول دي،
چې توله جامعه او سيمه تباہ او له منځه وړي.

د مغز مينځلو اصطلاح هغه پروسې ته اشاره کوي چې ورو ورو
د هویت او اعتقاد په اړه د یو چا فکر په نوي فکر سره بدلوی

چې د هغه چاله موخو او اهدافو سره سم وي چې مغزمنځنه
ترسره کوي.

مغزمنځنه په خينې وخت کې په پراخه توګه رامنځته کېږي او
کله بیا محدوده وي. مثلا یو مغزمنځونکی پر دې قادر دی،
چې یو خاص کس تر خپل تخنیک لاندې ونيسي- تر خو مغز
منځنه پرې ترسره کېږي همداشان کولی شي چې په همدي
دول یوه ټولنه یا ډله هم تر دې تخنیک لاندې ونيسي.

مغزمنځنه داسې یو مېتود او روش دی، چې له یوه جنگ
غوبښتونکي په بشپړ دول سوله غوبښتونکي او له یوه سوله
غوبښتونکي او سوله پلوی بشپړ جنگ خوبښونکي جوړوي.

دا موضوع کلونه کېږي چې د نړۍ په ډېريو هېوادونو کې موره
تاسو ته په اثبات رسیدلې ۵۵.

خينې پدې فکر کوي، چې مغزمنځنه په فزيکي دول په مغزي
جمجمه کې د نورو افکارو څای پر څای کول دي؛ خو په اصل
کې داسې نه دي دا مسله له واقعي مغزمنځني سره ډېر توپير
لري.

په راتلونکي کې به د مغزمنځنې په جزياتو خبرې وکړو؛ خو په ساده دول مغزمنځنې هغه تخنيک دي، چې په هغه کې په ورو، تدریجي او ظاهرا په دا طلبانه او ازادانه دول تغیرات رامنځته کوي. دلته جالبه داده، هغه کس چې تر دغه تخنيک لاندې نیول شوی وي دا فکر کوي، چې دا تول وضعیت او شرایط دده په واک او کنټرول کې دي؛ خو بر عکس دا هر خه سرچې وي.

د مغز مینځلو ساحې

او س به په دي خبرې وکړو چې کومې انګېزې، کوم خایونه او موقعیتونه دي، چې هلته خلک د مغزمنځنې تر تخنيک لاندې نیول کېږي.

دېری خلک په دي باور دي چې خينې دلي د خلکو مغز مینځنې کوي؛ خو په دغو کې دېر کم خلک پوهېږي، چې کومې دلي او خه دول د خپلوا پلویانو یا متحدینو مغز مینځي.

داخئ پر دي خبرې وکړو، چې خنګه یو دله مغزمنځنې ترسره کوي. یوه دله دېری وخت د کاریزماتیک شخصیت په شاوخوا

کي جوبيرى، داسى کس چې پر خپلو پلويانو او پيروانو اغبر
لرونکى وي.

ډله ولې داسى ئاي دي، چې هلته پکي مغزمينځنه کېري؟

ډله څکه په دې برخه کې کشش لري، چې واقعيتونه په ډېر
اسانه او ساده ډول عادي خلکو ته وړاندې کوي، په دې شرط
چې کس له ډلي سره د ئان تېلو يا ئان ورگدولو لٻوالتيا ولري.

موري په داسى مدهرنه او پېچلې نړۍ کې ژوند کوو، چې بنايی په
هغه کې ژوند کول ډېر ګيج کونکي وبرښي. خو ډلو دغه ګيج
ونکي حالت له منځه وړي او خلکو ته وايي «تشویش مه کوي،
هغه څه چې تاسو غوارئ يا هغه پوبنستني چې تاسو لري موري مو
هغو ته رسوو». کله چې د هغوی غوبنستنو ته د رسپدو او پوبنستنو
ته د څواب ويلو مسله رامنځته شي؛ نو فطري اړتیا انسان دي
ته لٻواله کوي، چې ئان په دغه خلکو ورگد کړي، چې وروسته
په پايله کې دغه مرحله او پړاو نور د نوي نورم د پېل پړاو ته
داخلېږي.

نوی نورم داسې یو مېتود او روش دی، چې د هغه په وسیله کېدای شي ځینې دودونه او د دلې لارښونې او افکار مثبت معلوم شي، تر خو پر هفو کسانو چې د مغزمهينځني تر تخنيک لاندې نیول شوي اغږز ولري.

مثلا یو کس له واقعي لیده ظالم او ناوره انسان دي؛ خو شاوخوا هغه کسان چې د ده پلوی دي او د ده په دايره کې دي ورته په حقه بسکاري د ظالم او ناوره انسان فکر پري نه شي کولی او دا خبره یې له زړه منلي وي چې ظالم او بد انسان نه دي؛ خو هغه کسان چې له دي دايرې بهر دي هفوی ته ظالم او ناوره بسکاري د ناوره کس پلويانو ته بیا مقابل لوري ناحقه او تهمتیان بسکاري؛ خو اصلا مقابل لوري تهمتیان نه دي، بلکې د دوی خپله مغزمهينڅل شوي دي.

همندا دلې د نشه یې توکود خرڅونکو په ډول په ذهن کې ونیسې بسايې له دغو ډلو سره چې کوم کسان یو ځای شوي د ډېرو موخه دانه وه، چې د دوی مفرز دي و مینڅل شي، بلکې دوی تبروتي وي، دلې دي ته اړي نه دي، چې قرباني ته دي ایدیالوژیکي درمل پېچکاري کړي، بلکې قرباني د خپلو خلاوو د ډکولو او غوبستنو د پوره کولو لپاره له دوی سره یو ځای کېږي،

چې د قرباني همدا هڅه د مغزمنینځنې لپاره لوړۍ قدم دی تر
خو یې مغزمنینځنې وشي.

ایدیالوژۍ د دلو په شان یو بل خای او موقعیت دی، چې
مغزمنینځنې پکې ترسره کېږي. د دلي او ایدیالوژۍ تر منځ توپیر
دا دی، چې ایدیالوژۍ تر دېره پخپل فکر او ليد استواره وي؛
پداسي حال کې چې دله د خلکو مغز د هفوی د مشر- او پیروانو
پر باور او اعتقاد سره مینځي. ایدیالوژیکي مغز مینځل د خلکو
درهبری کولو په پار ترسره کېږي، خو په یوه مفکوره بشپړ باور
وکړي.

ایدیالوژیکي مغزمنینځنې چې د فرد محدوده نه وي، دېره
خطرناکه ده. په نړۍ کې دېرى داسې کسان ول، چې د خپلې
مفکوري مطابق يې څه غونښتل هماغه ایدیالوژۍ نورو ته هم
انتقال شوي او س چې هفوی مره دي او په دنيا نشته؛ خو بیا
هم د هغه د ایدیالوژۍ سرسخته پلوی او پیروان شتون لري،
چې حتی کېدای شي یوه ایدیالوژۍ تر پېړيو ورسېږي.

هره ایدیالوژۍ کېدای شي چې د یوې دلي خلکو مغزمنینځنې يې
کړي وي، په بسکاره بي ضرره يا په حقه یو څه بسکاري؛ خو
اصلًا داسې نه وي. په خينو دلو کې حتی د خلکو مغزمنینځنې

دومره شدیده ترسره شوي وي، چي نه په خان او نه په بل بند وي، د خوشبختي او ارامسي په خاطر د بدن غري پري کوي، له خان سره ظلم کوي، حتی خان د مرگ کندي ته ورتيل وهسي، پخپل هر ناسالم کار او اقدام کي ورته يو حکمت بسکاري.

نو تاسو اوس په دي پوه کېږي چي د مغزمينځني تخنيک خومره تباه کونکي او قوي اغبرز بندونکي دي. مغزمينځنه په فردي بنه هم ترسره کبداي شي، دا هم لکه دليزه مغزمينځنه داسي ترسره کېږي، خکه چي په همدغه کي هم يو خوک غواړي، چي خپل ناوره باورونه او اعتقادات خپلو موخته د رسيدو په پار د هماګه په ذهن کي وربیچکاري ګري: خو به فردي کي يوه دا مسله توپير کوي، چي له مقابل کس سره به زوره او قوي اړیکه لري.

د مغز مینخلو بهير / پروسه

بهه دي مو خبرې وکړي، جي مغزمينځنه خه ده او په کومو خایونو کي رامنځته کېږي. اوس په دي خبرې کوو، چي د مغزمينځني بهير او پروسه خه ده او د فردي او دليزو مېتودونو او تخنيکونو ترمنځ توپير خه ده؟

د انسان روانی وضعیت او تولینز/ اجتماعی شرایط هفه خه دی، چې د هر دول مغزمنینځنې د پیل تکی دی، تردی وروسته پر نورو مسلو بیا باوري وي نو خکه د پیل نقطه دېره مهمه او قوي رول پکي لري. مغزمنینځنه په هر انسان نه شي ترسره کېدای، يوازي په هفو انسانانو ترسره کېږي، چې د یو خه په لته کې وي یاد خپلو خلاوو دکېدو او حوسونو د پوره کېدو په تکل کې وي.

نو په همدي اساس کوم دول افراد د مغزمنینځنې تر چتر لاندې راخې؟ هغه انسانان د مغزمنینځنې قرباني کېږي، چې په ژوند کې یې دasic پېښه رامنځته شوې وي، چې د بدمرغۍ په سترګه ورته گوري. دېرى خلک د دې په پار مرگ ته غاره ورکوي، چې د کورنۍ یا ملګرو له دلي یې خوک له لاسه ورکړي وي. کله چې مغزمنینخونکي په دې پوه شي، چې دا سړۍ په دې وضعیت کې دی چې د خپل غج اخیستلو لپاره هر دول قرباني ته تیار دی؛ نو په دې وخت کې هڅه کوي، چې مقابل لوري ته دasic فکر ورکړي، چې د هغه په مغزو اغېز وښدې، تر خو یې د کنټرول واګې یې په لاس کې واخلي.

وروسته که په حضوري دول وي یا د انټرنیټ له لاري د قرباني
مغزمنځنکه پیلېږي، دوی په عصبانیت او بې وقفي شکل خپلې
موخي او افکار پر هغه نه تحميلوي، بلکې په ارام، صمييمۍ او
منطقې دول د یوه نسه خواخوري په توګه ورسه خپلې اړیکې
مخته وړي.

مغزمنځنکي په لومړي خل داسي کار کوي، چې قرباني دا
تصور کړي، چې د ده په گته او د ده په خاطر دا کار کوي.
وروسته ځینې همداسي کارونه په واقعيت کې هم کوي، چې د
قرباني په گته وي، تر خود باور فضا قوي او حاکمه کړي.

په اړیکو کې دېر ورسه احتیاط کوي مثلا د قرباني چې کوم
دول ورزش خوبښېږي دی هم د هغه دېر خان مینوال ګني او
هماغه ورزش ورسه کوي، کوم خواړه چې د قرباني خوبښېږي
هماغه د د هم خوبن وي او... مغزمنځنکي په دغو تولو
مسایلو کې فربب او جعل کوي.

کله چې قرباني داسي یوه پېښه ورته بیان کړي، چې هغه پېښه
دېره دردونکې او خورونکې وي، مثلا د کورنۍ غوره غږي یې له
لاسه ورکړي وي، مغزمنځنکي کت په له خپل اړخه داسي
پېښه ورته وايي، چې د ده له پېښې سره ورته یا تري شدیده

وې، اصل کې دا پېښه نه وي رامنځته شوي؛ خو په دروغو
خپل خان هم قرباني او غمڅلۍ بولي، تر خود دوي ډېر
مشابهتونه او ورته والي پیدا شي.

په پورتى مسله کې یوازې مغزمنځنه نه ترسره کېږي، بلکې
قرباني ته یو دول ډاد او تسليت هم ورکوي او هغه ته حتی
داسي تخنيکونه او روشنونه ورنسيي، چې تر خود هغه د ډاد او
راحتي سبب وګرخي.

د ستونزو حللاړي ورنسودل په مغزمنځنه کې یوه بله پروسه ۵۵،
چې په دې پروسه کې مغزمنځونکي په ډېري ارامى او احتياط
سره هغه حللاړي او وړاندیزونه قرباني ته ورنسيي، چې فعلا
ورسره مخامنځ دی. دا کار په لومړيو کې تصادفي او غيرارادي
ښکاري تر خو هغه منفي فکر چې بسايي کله کله یې قرباني د
مغزمنځونکي په تړاو وکړي له منځه یوسې.

دا پروسه که په غوره دول مخکي یووړل شي، ډېره موثره او
اغېزناکه ثابتېري. د لومړيو پراوونو او پروسو په سم دول ترسره
کول د دې لامل کېږي، چې قرباني هغې لاري ته چې دعوت
کېږي ډېر معلومات ترلاسه کړي او ډېر ورته لېوال واوسي.
مغزمنځونکي حتی بسايي په لومړيو کې معلومات ورنه پت کړي

او داسې احساس ورکړي، چې قرباني خپله د دې لبوال شي تر خود دغو معلوماتو لاسته راولو لپاره هڅه وکړي. دا هڅه د ده دقوی انګېزې اخیستلو په برخه کې دېر مهم رول لري او دی نهایي هڅه کوي، چې هغه معلومات په لاس راوري؛ هغه معلومات چې راتلونکي کې حتما ده ته په لاس کې پرته له هڅې هم ورکول کېږي.

کله چې قرباني په نوي اعتقادی سیستهم تعذیله شي او تولو مسايلو ته د واقعیت په نظر ورگوي؛ نو په دغه وخت کې بسايي په دېر دقت مغزمنیخونکي نوره خپله اصلی موخه بسکاره کړي او هڅه پیلوی، چې نور ورو ورو قرباني دې ته چمتو کړي، چې هر کاري زړه وغواړي پري ترسره کړي. مثلا ناواره هدف/ایډیالوژیکي ترور. د ترور عاملان بسايي په لوړېو کې قرباني ته دا فکر ورکړي، چې تاسو دې ته پیدا شوي ياست، چې دا کار ترسره کړئ که يې تاسي ونه کړئ نو څوک يې وکړئ؟ قرباني ته دا کار منطقی بسکاري او پرته له پښېمانтиبا يې ترسره کوي چې په دغه مرحله کې نور پر قرباني مغزمنیخنې ترسره شوي او له جرمونو د کنټرولېدو واک نه لري.

پایی مغزمنئخونکی د دې په انتظار وي، چې په ځینو اختلافی مسایلو کې قرباني راسره مخالف شي یا راسره مخالف دول بحث پرمخ یوسی؛ خو دا مسله د درېيو دليلونو پر اساس نه رامنځته کېږي.

لومړۍ؛ قرباني د مغزمنئخونکی پر وړاندې عاطفي احساس پیدا کړي او هر څه ته یې د حقیقت په سترګه گوري.

دویم؛ قرباني دی مرحلې ته د رسیدو لپاره ډېر مزل کړي، هڅه یې کېږي، د مغزمنئخونکی باوري کارونه یې ليدلې او... نو د بېرته راګرځدو لپاره یې تېر شوی وخت د ضایع مسله بولي.

درېیم؛ مغزمنئخونکی د قرباني په تراو ډېر پت او حساس معلومات راغوند کړي، له ځان سره یې د ثبوت په توګه اينې، نو د مخالفت په نتیجه کې یې کولی شي چې د کمزوري د تکي په توګه په مستقیم یا غیرمستقیم دول د فشار دالي په توګه پري کار کړي.

قرباني ته د وخت او لګښتونو ضایع دواړه معقول بسکاري. د ګواښ او کټرول مفکوري منل ممکن په لومړي سر کې ستونزمن وي؛ خو قرباني باید دا دول ګواښونو ته مثبت څواب ورکړي؟ بلکل څکه دوى دوى په ندرت سره ګواښونو ته لاره

هوار کړي، خینې وخت کې مغزمينځونکی د خپلې موخي لپاره
ورته ګواښ رامنځته کوي چې په دې برخه کې هغوی دېر ماهر
دي، خینې وخت داسي دوه مسایل ورته رامنځته کوي، چې یوه
يې لږ اسانه وي نو قرباني طبعا اسانه انتخابوي خواصلا کې
دواړه سخته وي.

د ژورو احساساتو او اړیکوله امله چې مغزمينځونکی له قرباني
سره رامنځته کړي؛ نود ګواښ او کنټرول چلندونه دېر نرم او
مهربان ډوله وي، مغزمينځونکی د درد او پېښو په رامنځته کولو
کې دېر ماهر او خيرک وي.

د دې پروسې وروستې پايله دا راوخي، چې قرباني په هر هغه
څه باور کوي چې ورته وړاندیز کېږي او هغه يې د حقیقت په
توګه مني، د دې پروسې څواک دا دې چې قرباني احساس
کوي چې وړاندې شوي نظرونه د هغه شخصي- انتخاب دې او
هغه يې پخپله خوبنې ترسره کوي، چې دا چاره د دې لامل
کېږي چې یو بشپړ عادي انسان د افکارو د اروآپوهني داسي
غلام شي چې پخوا يې تصور هم نه کاوه.

د مغزمنځنې اغږې

د مغز مينځلو پروسې پورتني مسله د دغه تخنيک شدت، قوي والی او ژورتیا نسيي. او له دي اغزو څخه سترګې نه شي پټداي، اوس په دي خبرې کوو، چې مغزمنځنې کومې اغږې او پایلې لري.

تر تولو لومړۍ د مغزمنځنې جدي اغږز د هویت له لاسه ورکول دي. د ډېرو ډلو او ایدیالوژیو یو څانګړې مسله دا ده چې هغه خلک چې دا پروسې بشپړې کړي یونوی نوم او هویت ورکول کېږي. دا مسله د دې لامل ګرخي چې د انسان ذهنې جوړښت له خپل پخوانې هویت څخه په بشپړه توګه جلا شي. په دې ډول هغه کسان چې مغز یې منځل شوی وي په داسي شیانو باور کوي، چې مخکې یې هېڅ تصور هم نه کاوه، داسي کارونه ترسره کوي، چې مخکې ډېر ورنه متنفره وو، حتی که چېرته دا پروسې مغزمنځونکي په باريکي او سم ډول ترسره کړي نو د قرباني لپاره هر څه دومره ورته سرچېه شي، چې خپل

مخکنی هویت او کردار ته دیو خوب او افسانی په شکل گوري.

یوازی د عقایدو بدلون ته د مغزمینخنی پروسه ویلی شو؟ نه.
 مغزمینخنه یوازی په عقایدو کې د بدلون سبب نه ده، بلکې په
 د مغزمینخنی اصلی خطر دا دی چې دانه یوازی د فکر کولو او
 احساس کولو لاري بدلېږي، بلکې د مغزمینخلو تر پروسې
 وروسته د خلکو چلنډ هم بدلون خوري، هغه کس چې په ټولنه
 کې د یوه دروند او ګټور انسان په سترګه ورته کتل کېدل اوس
 کاملا سرچه شخص دی، په وزنو، جنسی-ټبریو او هر ډول
 غیرقانوني کړنو پلوی شخص دی، چې دا مسله واقعا د اندبښني
 وړ ۵۵.

مغزمینخنه چې خه کولی شي ډېرى انسانان یې تصور نه شي
 کولی، تاسو فکر وکړئ، یو کس له یوی ناوړه جنایکارې ډلي
 سره د اړیکو په پار پڅله خوبسه ټوله کورنۍ، ملګري، خپلوان،
 دنده، شتمني، شخصيت، اسلامي فکر، ګټورتوب او.... هر
 خه پېړېدي، دغې ډلي اصلا دی تر مغزمینخنی لاندې راوستي
 حتی دومره ژور چې له دوي سره یو خای کېدل د خان لپاره یو
 لوی نعمت او نېکمرغې ورته نېکاري.

بله اغېزه يې دا کېدای شي، چې روانی او جسمی ستونزې ورته پېښوی چې دا په دېرى نړیوالو جګړو کې هم مثال کېدای شي. همدا شان د دې ترڅنګ بله شدیده اغېزه يې دا کېدای شي ګله چې قرباني د مغزمینځنې له چاپېریال څخه ووځي په ده کې يې دومره ژور اغېز کړي وي چې دی بېرته هڅه کړي هماګه ئای او هماګه وضعیت ته لار شي.

همدا راز هفه خلک چې د مغزمینځنې له چاپېریاله د تېښتې اراده کوي په حقیقت کې په راتلونکي کې د خپل مغزمینځونکي ستاینه کوي او د ایدیالوژیکي دریئونو توجیه او دفاع کوي.

نو د مغزمینځنې خورا شدیدې اغېزې دې، چې انسان داسي حالات ته رسوي، چې هر څه ورته بر عکس کړي، بنه ورته بد او بد ورته بنه کولی شي.

اتم خپرکی

درې گونې تياري / مثلث

درې گونې تياري يو کلیدي مفهوم دی، چې د توري اروآپوهنه له نورو اړخونو سره تړلي دي. د درې گونې تياري مفهوم د فلم يو عنوان غوندي بسکاري؛ خو دا اصلا د اروآپوهنه يو مهم بحث او اصطلاح ده.

درې گونې تياري د يوه انسان په روانې جوړښت کې د درېيو زیان رسونکو او ویجاړونکو خانګړنو پېژندل دي.

په دغه خپرکي کې به په هر يوه په جلا دول خبرې وکړو او تاسو به په دې پوه شئ، چې د توري اروآپوهنه ټول تخنيکونه له همدغو سرچينه اخلي.

په درې گونو تيادو کې دا شامل دي: ماکیاولیزم، د ټولنې ضد شخص او نرگسيت یا پر خان میینېدل. د دغه درېيو موضوعاتو

په پار بنايی تاسو هر يو مختلف فکر ولري خو په توره اروآپوهنے کي بنايی داسي يو خه وي، چې تاسو يې تصور نه کاوه.

نو اړينه ۵۵، چې په دغه برخه کي پوه شو، خکه دا دومره اهمه ۵۵، چې ډېرى انسانان ورسره مخ او قرباني کېدای شي.

اوس په دغو درېيو اهمو موضوع په تفصيلي ډول خبرې کوو.

ماکیاولیزم

ماکیاولیزم د سیاسي فیلسوف ماکیاولی له نوم خخه اخیستل شوی. ماکیاولی پڅل کتاب (د پرانس) په کلاسيک ډول د قدرت او سیاسي نفوذ لپاره اصول، تخنیکونه او مہتدونه لیکي، چې دا مہتدونه په ټولنه کي اوس د یوی الګو په ډول د واک او سیاسي نفوذ په پار کارېږي.

د درې گونې تیاري مهمې خانګرنې دا دي، چې په هره بیه په شخصي- گټيو تمرکز او پالل، د ظاهر ساتلو ته له اندازې ډېر اهمیت ورکول او د واک او قدرت د ساتلو او اخیستو لپاره بې رحمانه کړنې ترسره کول دي.

ماکیاولی اشخاص د ژوند لپاره دېره ستراتیژیکه کړنلاره لري،
دوی پر نورو د هرې کړنې او اقدام پایلې او اغږزي په قوي دول
ارزوی او بیا گام او چتوي.

ماکیاولی کړنلاره د تولو ګړنو لپاره له خانه دا پوبسته کوي «په
دغه کار کې مې کومه ګته ده، اغږزي به یې خه وي او زه به د
خلکو تر نظر څنګه ورشم»؟

هغه کسان چې د دغې تګلاري پیروان دي د خان لپاره په
ګټورو ګړنو کې قوي مهارت لري او د دې ترڅنګ خپل
دروندوالی او هغه تصور چې خلک یې دده دښه والي به پار
لري هم ورسه ساتي.

مثلاله سیاسي صحنه: د امریکې ولسمشر-بارک اوباما په
مقابل د جورج دبليو بوش پر عمومي تصور خبرې کوو. که له
خلکو پوبسته وشي، چې اوباما څنګه سړۍ و او بوش څنګه؟
دوی دواړه د امریکا ولسمشران وو: خو دېرى خلک به د اوباما
په تراو دا وايسي، چې هغه یو سوله غوبستونکي ولسمشر-و، ګله
چې د بوش د شخصيت به تراو پوبسته ورنه وشي دېرى خلک
دا وايسي چې بوش یو جنګ غوبستونکي او خوبستونکي ولسمشر-و،
که خه هم په حقیقت کې دواړه ولسمشران جنګي خلک ول:

خو او باما د خپل شخصیت د سم ساتلو په پار د خلکو تصورات اداره او کنترول کړي وو، د اسې کړنې یې ترسره کولي چې پر دې یې تمرکز و، ترڅو خپل ظاهر چې سوله غوبستونکی دی د خلکو په فکرو کې همداسې وساتي. خو بوش دا کار ونه کړ.

د تولني ضد شخص / جامعه ستیز

د د تولني ضد شخص په اړه دقیق تعریف شتون نه لري؛ خود اروآپوهني له اړخه هغه چاته اشاره کوي، چې د کاذب جذب، د نښه شخصیت نه درلودل، د انسانی احساساتو ته نه درناوی، خواخوری او پښیمانتیا نه خرگندولو خانګرنې پکې وي.

دا خلک ډېرى د نورو احساساتو او حقوقو په تراو بې درکه او بې پروا وي، هغه خوک چې دا خانګرنې ولري او په شدت سره یې کاروي نو هغه ته اروآپوهنه د تولني ضد شخص / جامعه ستیز وايي. دوى په تولنه کې خطرناک ترین افراد دي چې د پسه په جامه کې خان نغښتی وي؛ خو اصلا لپوه وي.

خلک نسایی د تولنې ضد شخص انسان ته د لپونی یا بې پروا انسان په سترگه و گوري؛ خو اصلا دا ډېر خطرناک وي. نسایي ده په همدغه لپونیتوب یا بې پروا يې ډېرى کسان د ځان خواته جذب کړي وي.

جالبه دا ده، کله چې د د تولنې ضد اشخاصو په اړه سروي او ازماينېت ترسره کېږي، ډېرى لوی سوداګر او پانګوال پکې اولنمره وي. یعنې دوي دا ځانګړنې تر نورو ډېرى لري. خلک فکر کوي، چې دوي په دغو کارونو نورو ته تر ځان ډېر زيان رسوي. د تولنې ضد اشخاص چې هره لاره ځانته غوره کړي په هغه کې ډېر پرمختګ کولی شي هغه که د مالي برخې مسله وي، وزني، ترور او... . ځکه دوي ډېر بې پروا او د خواخورۍ په نامه څه نه پېژني.

نرگسيت / پرخان ميینېدل

هغه خلک چې ځان ته ډېر تمایلات لري یا هغه خوک چې یوازې پر ځان ميین وي دومره ميین چې له سالم حده اوښتى وي نرگسيستان یا پر ځان ميین ورته ويل کېږي. خو دا مسله په توره اروآپوهنه کې بیا یو څه بل ډول تعبيړېږي.

هغه کس چې د نرگسيت په تړاو په معلومو طبی تشخصیه معیارونو کې د سالموالي خواته نه وي، نرگسيست دی. دوی ډېرى دا فکر کوي، چې زه تر ټولو ارزښتمن انسان یم، حتی ځان دومره خاص او مهم ګني، چې په تاریخ کې د ځان ساری نه ويني. پر ځان میین /نرگسيست خپل ځانته د خاص په نظر نه ګوري، بلکې د غوره یا بهتر په سترګه ګوري. دوی دا فکر کوي، چې د ارزښت او مهموالي له اړخه په شاوخوا کې د ټولو انسانانو په سر کې واقع دی.

پر ځان میین د انتقاد، نیوکې او مخالفت وړیانه لري دوی یوازې د نورو تاییدی ته اړتیا لري. دوی تل د ستاینې، تایید او پېژندنې مسایلو ته اړتیا لري. همدا شان خپل ژوند د اسې عیاروی، چې تل له هغو خلکو سره راشه درشه ولري، چې هغوي یې دا اړتیاوې، چې پورته ذکر شوې پوره کړای شي.

درې ګونې تیاري چېرته رامنځته کېږي؟

د درې ګونې تیاري له درېيو اساسی مسایلو سره اشنا سواست او په دې خبر کوو، چې په کومو شرایطو او څه ډول رامنځته

کېږي د دې د نسه پوهاوی لپاره په هر یوه د مثال په توګه رنا
اچو.

ماکیاولی کونې

تاسو پوهېږئ چې ماکیاولی شخص د یوې سیاسي حوزې
شخص وي، چې له هر خه د دې ډېره هڅه کړي، چې خپل
عام تصور د خلکو په ذهنو کې په نسه او مثبت ډول وساتي او
همدا شان د خپل څان د ارامولو او هوساینې فکر لري. دوی د
دې مهارت لري، چې خپل واقعي اهداف او موختې له خلکو
پته کړي او په ظاهر کې داسي فکر ورکړي، چې ګواکې دې د
تولو په گته کار کوي، نه یوازې د څان په گته او د نورو په
زيان. بسايي له داسي خلکو سره موب و تاسو په تولنه کې ډېر
مخامنځ شو.

د ماکیاولی اشخاصو اصلی شخصیت د دوی له کړنو او اعمالو
سره توپیر لري. د دغې مسلې خو بېلګې راورو. ډېر داسي
قاتلین شته، چې په دوامداره توګه قتلونه کوي؛ خو په ظاهر یې
داسي څان جوړ کړي وي، چې د خلکو په تصور کې د ده پر
وراندي د قاتل فکر هېڅ سر نه سره خوري.

همداشان دېرى خلک او خیریه بنسټونو مشران به ويني، چې په ظاهره کې له خلکو سره خير و خيرات او مرسته کوي؛ خود دي پردي تر شا بيا دېرى ناوره عملونه، غلاوی، تاوتریخوالی، جنسی- خورونې او جنسی- تېري ترسره کوي. د دوى ظاهره کړنې او اقدامات هغه نقابونه دي، چې د دوى اصلي شخصيت او کرکتمې د اوږدي مودې لپاره له عامو خلکو پت کړي وي.

حینې د ملي سوداگر په نوم کسان به مو ليدلې وي، چې د خپلو ګتو لپاره غبن، ناوره او بې رحمانه تصميمونه نيسېي، دېرى تجارتونه او کاروباريان د تباھي او بربادی کندي ته تېل وهي، دا خلک حتی په دي قادر او برلاسي دي، چې خلکو ته دا په ذهن کې ورکړي، چې زما کړنې او تصمييمات له خلکو سره د خواخورۍ او مهرباني په پارو؛ خو اصلاح هرڅه سرچې وي. همداشان حینې نور ناوره ګته اخيستونکي چې د خلکو د خدمت په شعار يې له عامه ولس دېره ناوره ګته اخيستې او خپل اهداف مخې ته پري وري.

د ماکياولي اشخاصو یوه بله خانګرنه له خلکو ناوره ګته اخيستنه ده. همداشان د ماکياولي اصولو په تراو ليکل شوي کتاب (د پرانس) کې ليکل شوي، چې د ماکياولي یو بل

اساسي اصول دا دی، چې یوه راز داره خبره تر هفه پته ساتي،
چې تر خودده شخصي گته پکي وي.

بسايي خينې فکر وکړئ چې په دغه مسله کې به د ماکياولي
کس باور ته زيان ورسپري؛ دا تصور ناسم دي پرده د خلکو
باور هماغسي پوخ وي. که ماکياولي وغواوري، چې خپله خبره
او ژمنه ماته کړي دي یې په داسي دول ماتوي چې حتی نورو
خلکو ته لا زيات محبوب او قدرمن شي.

دا سناريو په یوه سياسي بېلګه کې راورو: که د اوبارما د تاکنيز
کمپاين وخت در په ياد کړي ده وویل، چې د گوانتنامو زندان
به تړي. ایا زندان وترل شو؟ نه. د دې پرخای چې خلکو ته
خان بې ژمنې وښي د خپل اقدام د ترسره کولو لپاره یې ننګونه
رامخته کړه ده وویل «ما غوبستل چې گوانتنامو زندان وترم او
اوسم هم غواړم؛ خو داسي سيسټم کې چاري پرمخ وړو، چې
هفوی زماله نظر سره مخالف دي او نه غواوري دا کار ترسره
کرم». یعنې ده په غیر مستقيم دول ویل چې زما شاته یو ظالم
او ناوره نظام او سيسټم شتون لري، چې د هفوی د پاليسى له
مخې نه شم کولای دا چاره ترسره کرم. دا د یو ماهر ماکياولي
او عادي شخص ترمنځ اساسي توپير دي، چې عادي شخص

خپل باور له لاسه ورکوي؛ خو ماهر ماکياولي شخص د خلکو په فکر کي هماغسي ژمن او باوري ترسيم وي.

همداشان د ماکياولي اشخاصو يوه بله خانگرنه دا ده، چې په خلکو کي د وبرې احساس راپاروي او ماهر اشخاص يې بیا پر دې برلاسي دي، چې وکړۍ شي هغه خلک و هڅوي، چې د دې ادعا لري چې د مينې خواک تر وبرې رامنځته کولو قوي او خواکمن دي. همدا راز د دې ترڅنګ دوہ مختوب هم د دوي له اصلې خانگرنو ګنل کېږي.

د ټولني ضد شخص / جامعه ستيرز اقدامات او ګډني او س په دې خبرې کوو، چې د ټولني ضد شخص کومي کړني اظهاروي او کومي خانگرنې لري، چې تر خودوي خپلې موخي ته پري ورسپري.

جذابيت: په دغو اشخاصو کي د جذابيت مسله دېره مطرح ده. جذابيت کېدای شي ظاهري او واقعي واوسي. خو دا خلک واقعي جذاب نه وي. په ژوند کي حتماله داسي خلکو سره مخ شوي یاست، چې دوي مثبت په نظر درخي او هفو کړنو د دوي په بیرونې چلنڊونو اغېز کړي او بنایسته کړي وي. خو هغه

کس چې ذاتي جذاب وي د دوى جذابیت د مینې په خرگندولو او د نورو د خوبنۍ لپاره د دوى په غونبستو کې خرگندېږي. په داسې حال کې چې د تولني ضد شخصان دا ډول افراد نه دي.

دوى په دې قادر او برلاسي دي، چې د ظاهري جذابیت تولې نښې په ئان کې پیدا او بسكاره کړي، د دې اصلې لامل دا وي چې د ده له بېرونې کړنو سره سر وخوري. دوى فکر کوي چې د چا پر وړاندې جذابیت بسكاره کړي او د چا پر وړاندې يې بسكار نه کړي، که پوه شي چې مقابل کس پر وړاندې زما جذابیت اغېزناک او موخي ته د رسېدو په برخه کې راسره مرسته کوي نو بیا دې په تول توان هڅه کوي، چې مقابل لوري ته جذابیت ولېردوی، د ده دا کېنې او چلنډ واقعي نه وي یوازي او یوازي د بهرنېو کړنو سره د سمون په پار يې ترسره کوي.

دروغ؛ د تولني ضد اشخاصو بله خانګړنه دروغ ويبل دې. په یوازي دروغو یو انسان د تولني ضد شخص نه شي کېدای، کله چې له نورو خانګړنو او صفتونو سره ګډ شي نو د تولني ضد شخص / جامعه ستيز ورنه جوړېږي. دوى ته دروغ ويبل دومره عادي او اسانه دي لکه یو سالم انسان ته د ساه اخيستل. دوى پخپلوا دروغو کې دومره ماھر وي، چې د غلط ثابتېدو لپاره يې

هېچ نسانه نه وي، دوى د دروغو ويلو په وخت کي احساس، شرم، گناه او وېره هر څه يوي خواته اچوي څکه چې دوى له دروغو هدف يوازې او يوازې د خپل کار ترسراوی یا موخي ته په هماماغه وخت کي رسبدل دي.

نه پښېمانтиيا؛ د دغو خلکو يوه خانګرنه د نه پښېمانтиيا ده. دوى که هر ډول ناواړه کړنې، قتل، گناه، ضرر او... ترسره کړي هېچ د پښېمانтиيا احساس نه کوي او نه پري پښېمانه کېږي. سالم انسان د تبروتنې په صورت کي پښېمانтиيا بشيي حتی خان ورته ډېر ګنهګار او مجرم بسکاري؛ خو دا احساس د تولني ضد شخص کي شتون نه لري. دوى پخپل کړي انتخاب هېڅکله نه پښېمانه کېږي او يو ناحقه دليل ورته تراشي. دوى د چا احساساتو، عاطفي او فکر په کيسه کي نه وي يوازې او يوازې د ګټې او ناګټې له اړخه ورته ګوري چې کوم څه مې په ګټه دي او څه مې په ګټه نه دي. د هغوي لپاره گناه بېخې گناه نه بسکاري دوى په دې تراو ډېر بې پروا وي. دوى هغه وخت پښېمانه کېږي، چې خپلې موخي ته ونه رسېږي يعني دوى پر دې پښېمانه وي چې خپلې موخي ته د رسبدو لپاره یې ولې د تولني ضد شخص له معیارونو سمه او اغېزناکه ګټه وانه خیسته یا یې ولې په سم ډول پلي او ترسره نه کړل.

په احساساتي محرکاتونه کنټرول؛ ډېرى خلک د عاجلو پربکړو او احساساتو کنټرول لري؛ خود تولني ضد شخص افراد بیا دا خانګرنه نه لري دوي که غواړي یو کار ترسه کړي پرته له ځند او وېري سمدستي په هغه کړنه لاس پوري کوي. بسايي هغه قتل، غلا، وزنه، جنسی-تېرى او... وي. دغه بي رحمانه احساساتي غبرګون هغه څه ده، چې د تولني ضد شخص کولي شي ځان په قوي نظامي یا قوي سوداګر بدل کړي. پرته له وېري، ځند او قطعي پربکړي هغه صفت دی، چې معمولي انسانان یې نه لري، چې دا صفت اصلا د ژوند د پرمختګ لپاره زيانمن تماميداۍ شي.

خواخوري؛ دا یوه انساني وړتیا ده، چې د نورو په درد پوه شي او هغه درد خپل درد وګني؛ خود تولني ضد شخص خلک له دغې خانګرنې هاخوا دي. دوي ته د نورو ژوند هېڅ اهمیت نه لري. که یو څوک له بدې پېښې سره مخ شي د تولني ضد شخص له هر ډول احساس پرته یوازې په دې فکر کوي چې په دغه پېښې کې زه څنګه رول ولوبوم چې زه گته پکي ترلاسه کړم.

د نړګسيت / پرخان مېينتيا پر بنست کړنې

پرخان د مېينتيا لومړۍ نښه دا ده، چې له حده زیات د خواک او موقعیت خیال او تصور ورسه وي. ډېرى پرخان مېيin حتی د کوچنيوالی له دورانه دا خیالات او تصورات لري؛ خو هغه کسان چې نړګسيستان يا پرخان مېيin نه دي هغه هماغه ځایونو ته رسیدلی کوم چې يې نړګسيستان کوي. پرخان مېيin په شدید ډول دا احساس کوي چې زه د ستاینې او درناوی وړ يم او دا مې حق دی، چې تر هر چا لور او قدرمن شم. کله چې د دوى درناوی يا ستاینه ونه شي دوى ته دا مسله بي حرمتي او نه درناوی بسکاري.

دا باور چې «زه له ډېرى خلکو نښه يم، زه خاص يم، زه له خلکو لور يم». په اوسينيو تولنو کې ډېرى خلک په دې روانی ناروغنی اخته دي. دوى دا خوبسوی، چې په هر ډول حالاتو کې دې د دوى چاپلوسي او درناوی وشي. هغه خلک چې په دغه ناروغنی اخته دي د ارزښتمندی او خان لوی حسابولو په افراطی چاپريال کې ژوند کوي او دا افراطی مسائيل د دوى په ظاهر هم اغېز بنسدي. دوى تايیدي او درناوی ته اړتیا ویني او له

نيوکي يا مخالفت خخه نفترت بسيي. د نرگسيستانو لپاره ستاينه، درناوي او تاييد لكه اكسيجن داسي دي، بلخوانيوکه او مخالفت ورته د زهرو مثال لري.

اوسماسو فكر وکړئ کله چې پرخان ميین یو خای ته ورسپري او نور کسان يې تراسه لاندي وي خه به وکړي؟ دغسي خلک دا توقع لري چې دوي ته دي سرتیټ شي، د خدای ج غوندي اطاعت دي وشي، هره خبره دي ومنل شي، که ګناه وي که نه وي چې امر وشي باید ترسره شي. کله چې له پورتنيو مسایلو سرغونه وشي؛ نو په شديد او په ډېرې بې رحمى سره هغه ته سزا ورکوي.

په اوسماسو خت کې شمالی کورياد دي مسلی بسه بېلګه ده. حاکمان او مشران يې له ملته غواړي چې دوي ته دي د خدای ج په څېر سجده وشي، همدومره درناوي دي وشي بلخوا که چا د دولت د پربکړو مخالفت وکړي يا يې سالمه نيوکه او انتقاد پري وکړ دوي شکنجه او حتی اعداموي.

مردم ازاري / ساديزم

مخکي موپه دې خبرې وکړي، چې درې گونې تيارې درې موضوعات په خان کې رانغارې، چې ماکیاولیزم، د تولني ضد شخص او نرګسيت/پر خان میينتیاوه؛ خو اوسنیو اروآپوهانو دا څرګنده کړي، چې د دغو درېيو موضوعاتو تر خنګ يوه بله موضوع هم شتون لري، چې هفه د خلکو خورول يا مردم ازاري .

په لوړیو درېيو موضوعاتو کې خلک کولی شي، چې تر یو خد اندازې یې نښې نښاني کنترول يا تشخيص کړي؛ خو دا څلورم دول یې حتی د پوهبدو ورنه دی.

ساديزم يا مردم ازاري هفه څه دې چې نورو ته له فزيکي، روانې او جنسې-پلوه په داسي دول زيان او درد رسېږي، چې هفه خوند ورنه واخلي، د خوبنۍ او سکون لامل یې شي. دا دول خلک د نورو په شتون کې په ذهنې، فزيکي يا جنسې-توجه د خلکو سپکاوې، خور يا ملندي وهې او خينې وختونه د تېري، ظلم او جرم په دول خپل کار او چلنډ ترسره کوي.

مردم ازاري يا ساديزم دې لپاره نه رامنځته کېږي، چې يوه هدف يا موخي ته دې پرې ورسېږي، له دې یوازې او یوازې

هدف دا وي، چې د نورو له زيان او درده خوند واخلي. لکه
خنگه چې عادي خلک یوې ورزشي سیالی ته د خوند په موخه
لیدو ته ورخي او ننداره یې کوي دوی د نورو د زيان او درد ليدو
او ننداري ته د خوند په موخه ورخي.

نهم څېرکۍ

په توره اروآپوهنه کې لالج

ناوره / شیطاني تمایلات

لالج، فربب او دوکه په توره اروآپوهني کې عامه او مشهور
مفاهيم دي چې د بحث لپاره یوه بشپړ څېرکي ته اړتیا لري.

دېرى خلک د توري اروآپوهني له دغو تخنيکونو کار اخلي او
مور و تاسو دېرى وخت له داسي مسايلو سره مخبرو.

غريزه د بشر- له اساسي او قوي اړتیاواو ګنډل کېږي، چې د نه
رسېدا په وخت کې انسان له سټریس، فشار، اندېښونو او
ناراحتی سره مخبري.

په دغه مسله کې افراط بیا خاصې پایلې لري په نړۍ کې دېر
مشهور شخصیتونه او ولسمشران تېر شوي، چې په دغه مسله
کې دېر مشهور شوي دي.

په تاريخ کې يو مشهور لالچي د انګلستان اتم شاه هنري دي.
نوموري دې مسلی ته دومره تمایل درلود، چې حتی یوه نوي
دلې او غورځنگ يې د دې په پار رامنځته کړ، چې خومره
غواړي هماګومره وادونه وکړي. هغه همدا راز له والتیا درلوده
چې پخپلو مېرمنو دېر کټرول ولري، چې حتی خینو د دغه
کټرول په پایله کې خانوڙنه وکړه.

نوموري په توره اروآپوهنه کې له تاريخي برخي یو پېژندل شوي
لالچي دي. لالج د توري اروآپوهني له اصلي اركانو ګنډل
کېږي.

بسایی خینی له خینو سره دا پونسته وي، چې ایا تول لالچونه د توري اروآپوهنه په کټگوري کې راخی؟ نه. تول لالچونه له دې ریښه اخلي، چې خنګه دیو چا جلب توجه خانته راواړوي. ډېری خلک چې د توري اروآپوهنه له دغو تخنيکونو سره نابلده او سمه مطالعه ورنه نه لري؛ نو په ترسره کولو کې یې پاته راخی او پخپل رنګ کې کوت خوري.

(Hitcht) (Crazy Stupid Love) یا که تاسو

فلم وګوري په هغه کې دا مسله ډېره زبردسته تشریح شوي، چې هغه څه غواړي او په څومره زبردست ډول یې په لاس راوري.

په توره اروآپوهنه کې لالج بیا پخپل ذات کې په ډوډوله بشودل شوي، چې یو یې اخلاقی او بل یې غیراخلاقی دی، چې په دې تراو به په راتلونکي کې خبرې وکړو.

په دغه څېرکي کې به تاسو ته هغه ټولې لاري چاري او تخنيکونه په گوته شي چې په دې برخه کې کاربېږي؛ زموږ به هيله دا وي، چې تاسو یې په بسه ډول زده کړئ او پخپل ژوند کې خان او نورو دوستان موله دغه تورو لالچونو او لالچيانو څخه وزغورئ.

په توره اروآپوهنه کې د لالج کارول

بسایي له تاسو سره دا پونستنه او فکروي، چې ولی د نورو جلبولو
لپاره خلک له لالج کار اخلي؟ ولی نه شي کولي چې خپلې
غوبنستني او هيلې په ربستيني او سالم دول مقابل لوري ته
ووايي؟ د دي پونستنو فکر پيدا کېدل او ورته متوجه کېدل د
لالج پوهيدو په برخه کې لومړي گام دی.

راخئ داسي کس په نظر کې ونيسو چې خپل ژوند پرته د توري
اروآپوهني له تخنيکونو او ارکانو پرمخ وري. دغسي کس ته
«ستي خواستگار / غوبنستونکي» ويلى وشو دا خواستگار بسايي
مخکې له دي چې له چا سره خاصه او مهمه اريکه رامنځته
کړي لکه د کوژدي، وخت او لګښت يې دېر پري راخې او بيا
چې کله مقابل لوري ورته هو کړي پرته له پلتني او د مقابل
لوري له مسایلو د خبراوي سمدستي کوژده کوي.

په دغه بهير کې د وخت په تېږدو ستني غوبنستونکي ويني چې
څه دول ده غوبنستل ژوند يې جوړ شي او مقابل لوري دده له
فکر او وړاندويني سره سم وي هماګسي نه وي، لامل يې دا
وي، چې دي دېرې بېړې پسې اخيستي و او پرته پلتني يې
احساساتي تصميم ونيو.

په دغه وخت کې یوازې دوه لارې پاته کېږي یا به بې روحه او
بې ساه غوندي د تشن کالبت په دول ناخوبن ژوند ته دوام
ورکوي یا به د ژوند له ملګري / ملګري سره خيانت کوي.

د پورتني کس (ستي خواستگار) او هغه لالچي چې په داسي
اړیکه جوړولو کې د توري اروآپوهنه له تخنیکونو کار اخلي ډېر
ستره توپیر موجود وي.

لالچي د اړیکو جوړولو لپاره له لوړنیو اصولو او تخنیکونو سره
زبردست بلد وي او غوره او مناسب وخت کې ورنه کار اخلي.

د توري اروآپوهنه کارونکي وايي چې د انسان ذهن د یوې
مخفي وسلې په دول دي.

ستي خواستگار / غښتونکي په پټو سترګو د مينې نړۍ ته
نشوئي، احساساتو پسې راخيستي وي او بېړنۍ او نامناسبه
پړېکړي نيسې؛ خو یو ماهر لالچي د هغه غشي- ويښتونکي په
څېر دې چې د هدف لوري ته غشى خوشی کړي، پسې ګوري
او خوند ورنه اخلي.

د لالج تخنيک کارول ناواره کار دی؟

هغه کسان چې د توري اروابوهنه د لالج برخې ته نوي راغلي له دېريو سره دا اندېښنه او پونسته وي، چې ایا دا تخنيک کارول غیراخلاقي یا ناواره دی که نه؟ په دې انسان قضاوت نه شي کړای چې لالج خنګه دی، په توره اروابوهنه کې لالج په ذات کې بد او بسه نه لري. په بسه او بد هغه وخت قضاوت کېدای شي، چې ګله د دوى موخي بسکاره شي. په پراخ دول په توره اروابوهنه کې لالج په درېيو نیتونو ترسره کېږي. لومړي له نورو سره د مرستې؛ دویم نورو ته د زيان رسولو او درېيم یوازي د خپلو اړتیاوو د پوره کولو لپاره له نورو سره مرسته.

له نورو سره په مرسته کولو کې د توري اروابوهنه د لالج تخنيک کارول سخت کار دی. تاسو داده یاست، چې تول لالج کونکي خودخواه او خودغرضه دی؟ نه.

د لالج په نړۍ کې یو مشهور فورمول دا دې، چې «هغه خلک چې په بسه وضعیت او حالت کې موولیدل پرې یې ړدې». هغه خلک چې دا فکر لري چې د لالج په بهير کې بايد مقابل لوري ته زيان نه ورسوم، دوى دواړه کولی شي له دغه بهير خوند او لذت واخلي.

په همدي اساس خوک خنگه پوهه‌داي شي، چې لالچي دي د
زيان رسولو پر خاي د گتې يا بشه نيت ولري؟ مخکي له دي
خخه چې په هر خه پوه شئ لومړي دا دی، چې دروغ ويـل او
گمراه کول په هېـث دول د اخلاقـي لالـچ اـصـلي موـخـي او اـهدـاف
نه دي.

د غـيرـصادـق لـالـچـي تـرـ تـولـوـ مهمـهـ خـانـگـنـهـ دـاـ ويـ، چـېـ تـلـ لـهـ
داـسـېـ ژـمنـوـ کـارـاخـليـ چـېـ ھـېـخـکـلـهـ دـعـمـلـ جـامـهـ نـهـ وـرـ اـغـونـديـ.
ماـھـرـ لـالـچـيـ دـاـ ژـمنـيـ نـهـ کـويـ، چـېـ هـفـهـ يـېـ دـتـرسـهـ کـېـدوـ نـيـتـ
اوـ تـوانـ وـنـهـ لـريـ.

خـينـېـ بـياـ چـېـ دـ تـورـېـ اـروـاـپـوهـنـېـ نـړـۍـ تـهـ نـنـوـخـيـ ڈـېـرـ کـمـ دـ خـپـلوـ
کـړـنوـ تـرـ شـاـ پـاـکـېـ اوـ سـالـېـ انـګـېـزـېـ لـريـ، نـورـ يـېـ ڈـېـرـ یـواـزـېـ اوـ
یـواـزـېـ دـ خـپـلوـ غـوبـنـتـنـوـ دـ پـورـهـ کـولـوـ لـاسـ پـهـ کـارـ کـېـږـيـ، دـوـيـ پـهـ
ڈـېـرـېـ لـېـوـالـتـيـاـ سـرـهـ نـورـ گـمراـهـ يـاـ زـيـانـ وـرـسوـيـ دـ حـيـرـانـتـيـاـ وـرـ مـسـلـهـ
داـ دـهـ، چـېـ دـوـيـ دـ خـينـوـ خـلـکـوـ پـهـ فـكـرـ کـېـ ڈـېـرـ پـهـ زـړـهـ پـورـېـ اوـ
تـکـرـهـ خـلـکـ وـرـتـهـ مـعـلـومـېـږـيـ. هـفـهـ کـسـ چـېـ لـهـ دـاـ دولـ تـخـنـيـکـونـوـ
کـارـاخـليـ يـواـزـېـ اوـ يـواـزـېـ دـخـانـ گـتـېـ تـهـ اـهـمـيـتـ وـرـکـوـيـ، دـ
نـورـوـ خـلـکـوـ دـ اـحـسـاسـاتـوـ اوـ زـيـانـ پـهـ کـيـسـهـ کـېـ نـهـ وـيـ، دـوـيـ دـ

خلکو د برخیلک په اړه په ډېره بې رحمه او بې پروا توګه د
فرېب نړی ته نوځي.

بلخوا دا ډول لالچي کله ناکله ذليل ناکه لاسته راوېني، چې د
خان لپاره يې په بې پروايني سره لاس ته راوري له تاوتریخوالی
سره مخ شي هغه خلک چې د لالج په برخه کې ډېره زياته
رويي يا تفريط کوي بسايي د خينو لخوا تر برید لاندي راشي او
څله زيان وويني.

تر دي ځایه په توره اروآپوهنه کې د لالج تخنيک دوه کړنلاري
په گوته شوي، چې د یوه يې هدف له نورو سره مرسته وه او د
بل يې موخه نورو ته زيان رسول و. اوسل په درېيم مورد خبرې
کوو هغه دا دی، چې یوازې د تجربې ترلاسه کولو په لټه کې
دي.

هغه کسان چې د توري اروآپوهني د لالج تخنيک یوازې خان
ګټې ته درسېدو په پار کاروي دده فکر داوي، چې دا مې د
پرمختګ لپاره زبردسته لاره ده. د انساني جوهر خلاف کړنې، د
خان د خونديتوب لپاره هڅې، د سرو کربسو ماتول، د اړيكو
جوړولو لپاره د خلکو د کمزوری تکي پيدا کول هغه خه دي،

چې خینې خلک دې ته مجبوري چې له بې رحمانه او ناواړه
مېټودونو کار واخلي.

د پورتنیو ځانګړنو لرونکي خلک چې په خپله اړیکه کې خومره
بريا ته رسېږي هماګومره خوند ورنه اخلي.

د لالج د پیل تکي

تاسو اوس په توره اروآپوهنه کې د لالج له اساسی مفهوم سره
بلد شوئ او په دې هم پوه شوئ، چې ولې يې خلک کاروي.
همداراز په دې مو خبرې وکړې، چې لالچي کېدای شي نسه،
بدیا بې تفاوته وي. اوس چې په توره اروآپوهنه کې د لالچي
قصد او انګېزه روښانه شوه نسائي تاسو ته دا پونستنه پیداشي،
چې خپلو موختو ته د رسېدو لپاره له کومو لارو چارو کار اخلي.

دېرى لالچيان بسايي يوه خانگري کېنلاره ولري، چې د هغه پرمت کولي شي له داسې تخنيكونو کار واخلي تر خو خپل هدف ته ورسپېري.

د لالج تخنيكونه

اوسم په دې خبرې کوو، چې په توره اروآپوهنه کې د لالج د برخې تخنيكونه کوم دي، چې هغوی په وسیله دوی اغېزناک لالج ترسره کړي.

غیرمستقیم چند؛ غیرمستقیم چند د لالج د برخې يو دېر کلیدي او مهم تخنيک دي. دېرى خلک د اړیکو جوړولو یا يو خه د لاسته راړلوا په برخه کې مستقيما له يو چا غوبښته کوي، چې تر دېره نه شي کولي خپل مطلوب ته ورسپېري.

د چا سره د واده د تړون په برخه کې دوی مقابل لوري ته هڅه کوي، چې سمدستي په مستقیم ډول دوی ته د ژوند د ملګري / ملګري وړاندیز وکړي، چې دا دېره مطلوب پایله نه لري.

مثلا: خومره بسکلۍ / بسکلې يې، خه بسکلې سترګې خدائی درکړي، زبردست غږدي دې او... دا هغه کلیشه يې یا

تکراری جلمې دی، چې ډېری خلک یې په دغو حالاتو کې
مقابل لوري ته کاروی. ستاسو په اند مقابل لوري ته په مستقیم
دول دا خبرې کول غوره دی؟ نه هېڅلکه نه، ځکه مقابل لوري
له دغو کلماتو بل تصور او فکر اخلي، دوى دا نه خوبسي، چې
په لومړيو کې دې له داسي ګرموا احساساتو سره منځ شي.

له کلیشه یې کلماتو او چلندونو ورها و خوا غیرمستقیم چلندي په
مقابل لوري کې یونوي حس او فکر رامنځته کوي. کولي شو،
چې د مقابل لوري په خبرو د راوستو او له هغوي سره د اړیکو
جوړولو لپاره لومړي داسي خبره یا جمله وکاروو، چې لږ خوش
طبعه او مزاقیه وي. دا جمله ګډاۍ شي چې د جذابې پونستني
په څېر مطرح کړو. مثلا لالچې له غیرمستقیم تخنیکه استفاده
کوي بسايي داسي پونستنه وکړي «مور دا ډېر وخت شو بحث
کاوه ته کولي شي چې دا ستونزه زما او د دغو ملګرو ترمنځ
را حل کړي، ستا په اند سړي ډېر دروغ وايي که بسخې؟»
دغسي پيل په مقابل لوري کې د اغېزمتیا سبب ګېړي او فکر
کوي، چې په دغه کار کې کوم خاص هدف نه لري.

د غیرمستقيمو عبارتونو یوه گته دا ده، چې ډېر کم یې د ردېدلو
امکان وي. لالچې هېڅ وخت نه غواړي، چې په مستقیم دول

دې مقابل لوري ته وړاندیز وکړي، خکه په وړاندیز کې دېر احتمال درېدلو وي؛ خو په غیرمستقیمو عبارتونو او خبرو کې د رد امکان دېر کم او یا حتی هېڅ نه وي.

تولنيز محبوبیت؛ د لالج په تخنیکونو کې یو بل دېر مهم تخنیک تولنيز محبوبیت دی. هغه خلک چې په تولنه کې محبوب او گران خلک وي دوی د نورو په پرتله دېر جذاب وي حتی خلک هڅه کوي، چې خان د هغه د جذابیت ترا غږزې لاندې راولي. ولې؟ خکه چې لالچي تولنيز محبوبیت ولري نود هغه هر چلندا او اړیکې ته خلک تر دېره په مثبته سترګه ګوري کله چې له یو چا سره د اړیکو جوړولو په لومړي پړاو کې وي مقابل لوري حتی دا د خان لپاره غوره ګنې، چې له ده سره اړیکه جوړه کړي. داسې کس چې په تولنه کې محبوبیت نه لري نوله هغه دېری خلک لري ګرځی تر دېره یې زړه نه غواړي، چې اړیکه دې ورسه ولري یا دې ملګرتیا ورسه وکړي او داسې خلک تر دېره ګټور هم نه ثابتېږي.

په همدي اساس خنګه کولی شو، چې د لالج په برخه کې له تولنيز محبوبیت ګته واخلو؟ دلته یو مورد دا دې، چې «عمل تر خبرو دېره نسه پایله او اغښناک ثابتبدای شي». دېری خلک په

دې کې تېروتنه کوي، دوى دا فکر کوي، چې په خبرو مقابل لوري ته د محبوبیت وړ شخص گرځي؛ خوداسي نه ده ډېرى وخت مقابل لوري دا فکر کوي، چې دا هسي لاي پې وهي او لاي پوګر انسان دی. د لاي پر خای بنه دا ده، چې هغه تاسو په داسي خای کې وويني، چې تاسوله يوې ډلي ملګرو يا بسو خلکو سره ناست ياست، تر خو هغه دا وانګېري، چې دا کس تولنيز دی او تولنيز محبوبیت لري. دا په طبیعي ډول په مقابل لوري اغېز کوي او ستاسو تولنيز ارزښت لوروی.

لار ورکى؛ د مقابل لوري گمراه کول / لار ورکیتوب د تولنيز محبوبیت اړوند یو بل هنر دی، چې یو لالچي ورنه کار اخلي. مثلا یو لالچي مېلمستيا ته راخي دی داسي کس ويني، چې غواړي له هغه سره خبرې وکړي؛ د دې پر خای چې په مستقیم ډول له هغه کس سره خبرې پیل کړي نو لالچي لومړي له نورو خلکو سره خبرې پیلوی ورو ورو د هماغه کس خواته ئي، خبرې ورسره پیلوی او تعامل رامنځته کوي.

ننګونه رامنځته کول؛ د لالج په برخه کې د توري اروآپوهنې یو تخنيک دا هم دی. د ننګونې په تخنيک عادي انسانان نه

پوهېږي، خکه دېر باريک ترسره کېږي. په دغه تخنيک کې د اړتیا په صورت کې له هدف لري کېدل دي.

د خان بنه نسکاره کېدا؛ دا مفهوم د هفو کارونو لپاره کارول کېږي، چې نور یې په ناسم یا اشتباہ دول ترسره کوي. دلته لالچي هڅه کوي، چې هغه کار چې نور په ناسم یا اشتباہ دول ترسره کوي دي یې په سمه طريقه ترسره کړي. لالچي له خان سره فکر کوي، چې خنګه وکړای شم داسي کارونه ترسره کړم، چې د خلکو د مثبت غږگون سبب شي؟

همداراز د بنه نسکاره کېدا یو بل او مشهور مېتود د جامو اغوستل دي. دوى هڅه کوي، چې داسي لباس واغوندي چې له عادي خلکو متفاوت او بنه وي. مثلا که چېرته په کوم مجلس کې عادي خلک وي دي هڅه کوي، چې ترهفو بشې او لې رسمې دوله جامي واغوندي او هلته لار شي، چې دا پر نورو دېر اغېز بندلای شي.

مخکن شخصیت؛ په لالج کې د مخکن شخصیت نسکار کول یو بل گټور او مهم تخنيک دي، چې دېری لالچیان ورنه گته اخلي. دېری خلک له دي خوند اخلي، چې لارښونه یا هدایت دي شي، دوى هڅه کوي، چې خلک هدایت کړي،

خېله غوڅه پړیکره بېکاره کړي، همداشان د اسې فزیکي
حرکتونه ترسه کوي، چې پر ئان باور یې وښي دا مسایل
کولی شي، چې د وېري مخنيوی او پر نورو د اغېزمتيا سبب
شي.

خیني لالج کونکي د خپلو اهدافو د لاسته راوړلو په پار له ئان
سره د تولني ضد شخص خلک ساتي. حکه د د تولني ضد
شخص خلکو یوه لویه خانګرنه دا ده، چې له نورو سره د اړیکو
د تعامل په وخت کې د وېري حس نه لري او بې پروا وي.
ډېري بسخي او نارينه دا وېره لري، چې د هغه کس لخوا ورته د
رد خواب ورنه کړل شي، چې دوی یې لبواله دي. داسې
خانګړي تخنیک شته چې د وېري له منځه وړلو لپاره کارېږي،
dasې تخنیک چې ډېري وخت یې د تولني ضد شخص خلک
کاروي او هېڅ شی نه شي کولی چې په دوی کې د وېري حس
رامنځته کړي.

نو خنګه کولی شو، چې پر وېري لاسبری او غلبه پرې وکړو؟
خواب یې ساده دي او هغه دا ده، چې په مکرر ډول له رد سره
مخېدل، چې دا تجربه تاسو ته دا در زده کوي، چې رډېدل
دومره جدي مسله هم نه ده خومره چې موږ ورته په جدي یا بدہ

ستره گورو. د وخت په تېږدو د توري اروآپوهنه لالچيان دا غوره گني چې تل دي له رد سره مخ شي، نه له هغه خه سره چې بیا ورته د رسیدو په وخت پر خان باور نه لرو. یعنی دوي وايي چې پر خان باور مهم دی رد یوه عادي مسله ده، چې انسان ورسه مخبرېي. د دغسي تخنيک ګټه داده، چې د رسیدو په وخت کې نور د دار او عصباتي له حالاتو سره نه مخبرېي.

هغه کس چې له رسیدو سره دېر حساسیت بنېي او وېره تري لري اصلا د رسیدو چانس دومره نه وي خومره چې ده په فکر کې نیولی وي. له نويو خلکو سره د تعامل او اړیکو جوړولو په برخه کې پر خان باور او ارامى حالت دېر مهم دی او دا حالت د دغه تخنيک له عملی کولو رامنځته کېږي. هر خومره چې کس په لوړيو کې له رسیدو سره مخ شي هماغومره په راتلونکي کې د رسیدو وېره ورسه کمېږي. دا مسله د وخت په تېږدو سره د بريما او پرمختګ لامل ترڅنګ د رسیدو چانس کموي.

Dark Psychology

Michael Pace

Translated by: M Nabi Storai

اعتدل نظری کتابخانه
بل باعثی کتابخانه
داری دشنه
-VAELOFFAT - ۰۷-۳۲۹-۰۴

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library